

شیطان در جهنم

علی حیدری

سردبیر

در میان اخبار تحولات منطقه که از تداوم جنایت‌های ضد بشری صهیونیست‌ها در بمباران زنان و کودکان غزه در اردوگاه‌ها و دستگیری‌ها و برخورد‌ها در کرانه باختری و درگیری‌های گروه‌های مسلح در سوریه و پیشروی ارتش رژیم صهیونی تا نزدیکی‌های دمشق حکایت دارد، خبر آتش سوزی وسیع و گسترده در بخش‌هایی از ایالت کالیفرنیا، به ویژه لس آنجلس یکی از پرسامدترین اخبار بود. شعله کشیدن آتشی ویرانگر که هزاران خانه را به خاکستر تبدیل کرد و ضمن آواره شدن صدها هزار نفر، جان ده‌ها نفر را گرفت.

از علت آتش سوزی‌ها که درباره آن هنوز اتفاق نظر وجود ندارد، بگذریم، وزش بادهای شدید آتش را شعله‌ورتر کرد و به همین میزان مهار آن نیز سخت‌تر شد. تا جایی که این آتش سوزی ویرانگرترین آتش سوزی در تاریخ کالیفرنیا قلمداد می‌شود.

از تقلای سیاسی احزاب سیاسی آمریکا در نشانه رفتن انگشت اتهام به سمت دولت بایدن هم که بگذریم، این واقعه پرده از چهره پوشالی آمریکا کنار زد و بحران مدیریت در نظام حاکم بر ایالات متحده را هویدا کرد. برخی رسانه‌های آمریکایی هم که با کوچک‌ترین بهانه و حادثه‌ای در هر جای دنیا و به ویژه نظام جمهوری اسلامی، کشورها را در معرض شدیدترین اتهامات قرار داده و به بهانه‌های گوناگون آتش تهیه اعتراض و اغتشاش را فراهم می‌آورند، درباره این ماجرا سکوت کرده یا در بیان علت حادثه به موضوعات پیش پا افتاده متوسل می‌شوند تا جلوی شکل‌گیری انگاره ناکارآمدی و ضعف دولت در مدیریت بحران پیش آمده را بگیرند و موضوع را به ناهماهنگی میان مدیران اداره آتش نشانی و برخی مقامات شهری، تا شهردار و فرماندار ایالت کالیفرنیا نسبت می‌دهند.

بالاخره اگر از دیدگاه مجازات الهی برای آمریکایی‌ها که دست‌شان به خون میلیون‌ها انسان بی‌گناه در سراسر جهان آغشته است هم بگذریم، جهنمی که شیطان بزرگ در آن گرفتار شده ضربه سنگینی برای آمریکا است که مدعی برتری تکنولوژیکی در ابعاد مختلف است. این حادثه نشان داد قابلیت و توان مدیریت بحران در یک

حادثه طبیعی را ندارند و در حال حاضر هم جبران این خسارت عظیم مستلزم بیش از صد میلیارد دلار هزینه است. در همین زمینه یکی از مطالب مطرح شده این است که در دو سال گذشته دولت بایدن همه تجهیزات ذخیره آتش نشانی لس آنجلس را به اوکراین فرستاده و عملاً هیچ امکانات و تجهیزات پشتیبانی برای تقویت سامانه دفع حریق در اختیار ندارد.

به این مورد باید اضافه کرد حمایت و پشتیبانی مالی و تجهیزاتی آمریکا از رژیم صهیونی را که در طول حدود ۴۵۰ روز تجاوزی امان به غزه و لبنان و حالا هم سوریه، ثروت ملی این کشور را که باید صرف امور داخلی و حل مشکلات متعدد مردم آمریکا شود، خرج می‌کند تا این رژیم کودک‌کش چند صباحی بیشتر به عمر ننگین خود ادامه دهد.

حرف آخر اینکه عده‌ای که آمریکا را تحت تأثیر تبلیغات رسانه‌ای، قدرت بلامنازع در حوزه‌های گوناگون و پیشرفته در انواع علوم و فناوری‌ها می‌دانند، در چنین موقعیت‌هایی باید به نقاط ضعف جدی و چالش‌های بنیادین این کشور پی ببرند و بدانند که با پایان دوران یکجانبه‌گرایی، عصر افول آمریکا آغاز شده و این موضوع به هیچ وجه توقف‌پذیر نیست.

صبح جوان

نشریه سرباز انقلابی

دو هفته نامه صبح صادق ویژه سربازان

نیم نگاه

تله نتایهاو!

رضامر می رضا مصار می دکترای امنیت ملی

در فاصله چند روز مانده به آغاز فعالیت رسمی دولت ترامپ در آمریکا مباحث مربوط به روابط ایران و آمریکا به شدت داغ شده است. شروع مباحث در روزهای اخیر را وبگاه خبری «اکسیوس» کلید زد و در خبری اعلام کرد، «جیک سولیوان» مشاور امنیت ملی دولت بایدن در نشست که چند هفته قبل برگزار شده، گزینه‌هایی را به دولت بایدن ارائه کرده است که اگر ایران تا قبل از دهم ژانویه برنامه هسته‌ای خود را به سمت تولید سلاح پیش ببرد، تأسیسات هسته‌ای ایران را هدف حملات خود قرار دهند. همزمان ترامپ در مصاحبه‌ای در فلوریدا درباره حمله پیشگیرانه به ایران گفت: «من درباره آن صحبت نمی‌کنم. این یک استراتژی نظامی است و به سؤالات در این مورد پاسخ نمی‌دهم.» اکسیوس بار دیگر از قول «باراک اوباید» خبرنگار صهیونی خود نوشته است، «ران درم» وزیر امور استراتژیک اسرائیل در آذر ماه دیداری با ترامپ داشته و گفته، برآورد من از این دیدار این است که ترامپ از حمله به تأسیسات هسته‌ای حمایت می‌کند؛ ولی توئیست ترامپ در چند روز پیش برعکس این ادعا بوده است. ترامپ در این توئیست ضمن نقل قول سخنان «جفری ساکس» اقتصاددان آمریکایی که گفته بود دخالت‌های آمریکا در خاورمیانه هیچ ارتباطی با منافع آمریکا نداشته و ربطی به دموکراسی هم ندارد و باعث انزوی آمریکا شده، نوشته است: «نتایهاو همچنان در تلاش است که ما را به جنگ با ایران بکشاند. این عوضی به دنبال این است که ما را وارد جنگ‌های بی‌پایان کند.» «ریچارد نفیو» معمار تحریم‌های آمریکا علیه ایران با برشمردن خطرها و مضائب حمله نظامی به تأسیسات هسته‌ای ایران، آن را صرفاً قدمی دانست که برای مدت کوتاهی برنامه هسته‌ای ایران را به عقب می‌اندازد. پس ترامپ بهتر است از همان روزهای نخست با حسن نیت وارد مذاکره شود. در درون دولت ترامپ هم دو دیدگاه وجود دارد. یک نظر که از سوی «مارکو رویو» کاندیدای وزارت خارجه و «مایک والترز» مشاور امنیت ملی ارائه می‌شود که طرفدار اقدام نظامی علیه ایران هستند و یک دیدگاه هم از طرف «تالی گابارد» مدیر اطلاعات ملی آمریکا و «جی ونس» معاون ترامپ مطرح می‌شود که مخالف اقدام نظامی در منطقه غرب آسیا هستند. از مجموع این نظرها می‌توان نتیجه گرفت که آمریکا و رژیم صهیونی در مقطع سقوط بشار اسد این تصور در آنها ایجاد شد که ایران با توجه به ضرباتی که به محور وارد شده، در ضعیف‌ترین موقعیت خود است و انفجار بمب هسته‌ای تاکتیکی در طرطوس هم نشان داد که آنها به دنبال اقدام نظامی علیه ایران هستند؛ ولی حملات مداوم انصارالله، به ویژه عبور موشک‌های آنها از سامانه تاد و همراهی نکردن کشورهای منطقه و آمادگی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی این خطای محاسباتی آنها را آشکار کرد و به نظر می‌رسد در حال حاضر ترامپ به دنبال مذاکره با جمهوری اسلامی همراه با تشدید تحریم‌های اقتصادی است.

البته در این داستان سه کشور اروپایی فرانسه، آلمان و انگلستان را هم در کنار خود دارد و با استفاده از اهرم مکانیسم ماشه و بازگشت تحریم‌های گسترده او را همراهی می‌کنند.

روز ۲۰ دی ماه، یعنی ۹ ژانویه که از سوی «نیپه‌بری» برای انتخاب رئیس‌جمهور تعیین شده بود، برخلاف جلسات مکرر قبلی که حتی به نصاب حضور نمایندگان مجلس نرسیده بود، طی دو دور جلسه صبح و بعدازظهر به انتخاب ژنرال «جوزف عون» منتهی شد. در جلسه صبح مجلس لبنان، با عقب‌نشینی تقریباً همه کاندیداها که به معنای دریافت امتیازات سیاسی و حکومتی و اقتصادی است، بحث بر روی جوزف عون انجام گرفت که ۷۱ رأی مثبت و ۲۰ رأی باطله و ۳۷ رأی سفید حاصل آن بود و معانی روشنی در این نتیجه صبحگاهی وجود داشت:

۱- در لبنان کاندیداهای ریاست‌جمهوری با حمایت طرف‌های خارجی امکان کسب اجماع در داخل کشور را به دست می‌آورند.

۲- اختلاف روشن بین قطر و عربستان که دو گزینه متفاوت را دنبال می‌کردند، با فشار آمریکایی که از جوزف

هادی محمدی

تحلیلگر ارشد بین‌الملل

عون حمایت می‌کرد به تمکین قطری‌ها منجر شد.
۳- نقش سفارت آمریکا و نماینده ویژه کاخ سفید هوکشتاین که علناً با مداخله در روندهای سیاسی و مهندسی طرف‌های حزبی به دنبال تحمیل دیدگاه خود هستند، برجسته بود.

۴- فرانسه که گزینه دیگری را به موازات آمریکا دنبال می‌کرد، در نهایت تسلیم فشار آمریکاست.

۵- «جمعع» رهبر حزب قوات‌اللبنانیه که مخالف جوزف عون بود تا محور جامعه مارونی شده و به ریاست برسد، پس از ناامیدی از موضع عربستان (که از او حمایت نکردند) تلاش داشت تا مخالفت با جوزف عون را با اتهام به حزب‌الله و شیعه به پیش ببرد؛ ولی حزب‌الله از یک ماه قبل با مطرح کردن ضرورت اجماع در جامعه مارونی، بازی سیاسی را مدیریت کرد و از کاندیدای اعلام‌شده قبلی خود به سمت جوزف عون گرایش نشان داد، ولی شروط خود را مقدمه رأی به جوزف عون مورد تأکید قرار داد.

۶- قطر و عربستان به جز تحرک گسترده سیاسی از سوی سفیر و مقامات وزارت خارجه خود برای تحقق کاندیدای مطلوب خود، هزینه‌های مالی رشوه به نمایندگان را عهده‌دار بودند و حداقل پرداختی‌ها به

یک گام به جلو

۱۰ نکته درباره انتخاب رئیس‌جمهور در لبنان

۳۰۰ هزار دلار اشاره شده است. عربستان با توجه به نقش پررنگ قطر در سوریه با تحرک وسیع‌تر جلوی گسترش نفوذ قطر در لبنان را گرفت و به کاندیدای آمریکارآی دادند.

۷- پس از نشست صبحگاهی مجلس روشن شد که مکانیسم توافقی در لبنان نیاز راهبردی به دیدگاه شیعه دارد و بسدون آن نتیجه‌ای از همه تلاش‌ها و مداخله‌گره‌ها حاصل نمی‌شود و ل‌ذا در فاصله دو نشست مجلس، نیپه‌بری و ابوحسن رعد (نماینده حزب‌الله) با جوزف عون، نماینده آمریکا، نماینده فرانسه شروط خود را مطرح و تضامین لازم را از حامیان خارجی وی دریافت و سپس در جلسه دوم بعدازظهر مجلس، جوزف عون با ۹۹ رأی به ریاست‌جمهوری لبنان منصوب‌شد.

۸- اجرای توافق کامل آتش‌بس و عقب‌نشینی رژیم صهیونی از جنوب لبنان، بازسازی جنوب لبنان، بحث کلان و توافق بر روی راهبرد دفاعی کشور، انتصاب وزیر اقتصاد از سوی شیعه و توافق روی فرمانده جدید ارتش، عناوین تعهدات و تضامین جوزف عون به حزب‌الله و حرکت امل (نیپه‌بری و ابوحسن رعد) بودند.

گنجانده شود.

– محدودیت‌های مربوط به فعالیت‌های هسته‌ای ایران که طبق سند برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد منقضی می‌شود، به محدودیت‌های دائمی و ابدی تبدیل شود.

– محدودیت‌های ایران در قبال دغدغه‌های منطقه‌ای آمریکا و متحدانش (بازیگران اروپایی) در غرب آسیا و شمال آفریقا، در سند اصلی برجام یا در قالب یک الحاقیه، به این توافق ضمیمه شود.

با این حال، جمهوری اسلامی ایران تأکید دارد مذاکرات صرفاً معطوف به مسئله هسته‌ای صورت می‌گیرد. در این معادله، به شرط تأمین منافع هسته‌ای ایران (که حدود و ثغور آن مشخص است)، اصلاح توافق اولیه یا انعقاد توافق ثانویه بر اساس حفظ حریم و حدود تعیین شده از سوی تهران متصور خواهد بود؛ اما در صورت اصرار طرف مقابل بر تعریف توافق جدید در قالب «توافق جامع» که ترجمانی از مهار حداکثری جمهوری اسلامی ایران باشد، اساساً توافقی با‌عرب در کار نخواهد بود.

گزینه دیگری که در این خصوص متصور است،

جدید را تنها معطوف به ابعاد پرورنده هسته‌ای دانسته و با توجه به تصاعد بحران‌ها و شرایط پیرامونی در منطقه، هرگز زیر بار تحقق راهبرد «مهار حداکثری» غرب در قبال خود نخواهد رفت. در توصیف این ایده، همین بس که پس از شکست دموکرات‌ها در انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۱۶ میلادی و حضور ترامپ درمسند قدرت، رئیس‌جمهور وقت آمریکا از برجام به منزله توافقی «بد» و «غیر قابل دفاع» و حتی فاجعه‌ای برای سیاست خارجی آمریکا یاد کرد و بر اساس تسویه سیاسی خود با دموکرات‌ها، بارها بر لزوم تغییر رویکرد واشنگتن در قبال آن تأکید کرد. در سال ۲۰۱۷ میلادی، ایده «تغییر توافق هسته‌ای» از سوی ترامپ مطرح شد. برخی از شروط ترامپ در این زمینه عبارت بود از: – باید اجازه دسترسی مطلق آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در همه زمان‌ها به همه مکان‌های مدنظر این نهاد از سوی جمهوری اسلامی ایران داده شود. – بایسد موضوع توان موشکی ایران، به ویژه ممنوعیت آزمایش موشک‌های بالستیک قاره‌پیما از سوی ایران در متن برجام (در قالب اصلاحیه)

مذاکره برای مهار حداکثری!

بازنگاه صبح صادق به چهار دهه مجاهدت قهرمانانه رئیس دفتر سیاسی جنبش حماس

انعقاد یک توافق موقت (مانند توافق ژنو) با هدف

مدیریت وضعیت موجود است. این سناریو مبتنی

بر ابقای وضعیت موجود و نرسیدن طرفین به توافقی ثابت (در خصوص مسئله هسته‌ای) است. احتمال

سوم رسیدن طرفین به توافقی جدید (از نوع گام به گام یا تفاهم سیاسی) به جای احیای سند اصلی برجام است که در آن، تکلیف طرفین (ایران و طرف غربی) معطوف به مهر ماه سال آینده مشخص شود.

آنچه مسلم است اینکه هرگونه توافقی با طرف

غربی، معلسول جنبش مؤلفه‌هایی، از جمله «حفظ

زیرساخت‌های هسته‌ای موجود»، «کسب امتیازات

اقتصادی علنی و محسوس» و «غلبه وزن ستاندها

بر داده‌ها» در این روند خواهد بود. تأکید و تمرکز بر

این خطوط قرمز، مهم‌ترین پیش‌شروط در هدایت و

مدیریت وضعیت موجود در حوزه سیاست خارجی

جمهوری اسلامی ایران، به ویژه در قبال این پرورنده

حساس خواهد بود.

نبرد برای خاورمیانه جدید!

نفر افزایش می‌دهد. کنترل این سد به این رژیم اهرم فشار قابل توجهی بر هر دو کشور می‌دهد که عدم تعادل قدرت موجود را تشدید و ثبات منطقه را تهدید می‌کند. آب که قبلاً یک موضوع بحث‌برانگیز بود، اکنون در مرکز اختلافات ژئوپلیتیکی مربوط به زمین و حاکمیت قرار دارد. کنترل این رژیم بر ۴۰ درصد از منابع آبی سوریه و اردن در یک استراتژی بزرگ‌تر، تسلط بر منابع قرار می‌گیرد. تل آویو با هدف قرار دادن زیرساخت‌های حیاتی مانند سدها و حوضه‌های آبی، موقعیت استراتژیک خود را تقویت و در عین حال همسایگان خود را تضعیف می‌کند.»

این اتفاقات و همچنین تحرکات برخی از کشورهای منطقه در حمایت از الجولانی و استقبال دولت‌های دپروز دشمن با دولت سوریه، از الجولانی نشان‌دهنده آینده‌ای مبهم، از سوریه است که دشمن صهیونی از فرصت پیش آمده به تجاوز و تصاحب سوریه به هر طریق ممکن اقدام کرده است. از این رو آنچه گرداندگان این کشور به همراه رسانه‌های موردحمایت خود بیان می‌کنند، بسا آنچه در صحنه واقعی سوریه رخ می‌دهد، کاملاً متفاوت است. به نظر می‌رسد مردم سوریه از حمایت نکردن‌شان از حاکمیت قانونی خود که در هفته‌های گذشته سرنگون شد، پشیمان شده‌اند و در این میان فشار قابل توجهی که این روزها-به‌ویژه به اقلیت‌های مذهبی و قومی در سوریه وارد می‌شود، مردم این کشور را خسته کرده است. بنابراین، آنچه در سوریه رخ می‌دهد، به نفع رژیم صهیونی و برخلاف منافع کشورهای منطقه از جمله منافع ترکیه در بلندمدت است.

جدید» آمریکا در منطقه شده است. در زمان حمله آمریکا به عراق و افغانستان، زمان تأسیس داعش در دو کشور سوریه و عراق و همچنین تلاش برای فعال‌سازی گسل اختلاف بین ایران و کشورهای همسایه، ایران توانسته است آمریکا را با شکست روبه‌رو کند. به عبارتی هزینه‌کرد ۷ تریلیون دلاری آمریکا در منطقه به بن‌بست راهبردی برای این کشور تبدیل شده است. حال سیاست خاورمیانه جدید را دوباره در سوریه دنبال می‌کند که به نظر می‌رسد ضرورت توقف آن نیازمند هوشمندی است.

♦ الجولانی با کدام سیاست همراه است؟

بر مبنای استقبال آمریکا و رژیم صهیونی از اتفاقات رخ داده در سوریه، این امر بدیهی است که الجولانی و حامیان آن دقیقاً در راستای کلان راهبرد کاخ سفید مبنی بر «خاورمیانه جدید» در منطقه قدم برداشته است و هم بر اساس اهداف دکترین بن گورین مبنی بر جنگ داخلی و تضعیف کشورهای اسلامی رفتار می‌کند.

بعد از فروپاشی ساختار سیاسی سوریه، رژیم صهیونی تمام زیرساخت‌های نظامی و تحقیقاتی و اقتصادی این کشور را از بین برد؛ در حالی که در زمان دولت بشار اسد تا اینکه اندازه توان تجاوز به زیرساخت‌های دمشق را نداشت، همچنین رژیم برای تصاحب منابع آبی سوریه نیز قدم‌هایی برداشته است. در همین راستا، «المیادین» در گزارشی می‌نویسد: «اهمیت راهبردی سد الحوچه که به عنوان نمادی از همکاری بین اردن و سوریه ساخته شد، برای تأمین آب برای آبیاری و تولید برق در منطقه است. تصرف آن توسط نیروهای صهیونیست نه تنها این برنامه‌ها را مختل می‌کند، بلکه ناامنی آبی را برای میلیون‌ها

اکبر معصومی

کارشناس بین‌الملل

سقوط دولت سوریه و ایجاد فضای جدید برای محور عبری-غربی-عثمانی موضوعی بود که رژیم صهیونی هیچ‌گاه تصور چنین اتفاقی با این سرعت را نداشت.

♦ سیا به دنبال براندازی دولت بشار اسد

گروه SETF یا همان کارگروه امنطزاری سوریه طبق اطلاعاتی که در وبگاهش منتشر کرده، درست اندکی پس از آغاز ناآرامی‌ها در سوریه در سال ۲۰۱۱ تشکیل شده است.

طبق اطلاعات منتشرشده در این وبگاه، مقر اصلی این گروه در واشنگتن دی‌سی قرار دارد. در بخشی از این وبگاه در معرفی SETF آمده است: «تیم ما متشکل از فعالانی پرشور از سراسر دنیااست که با هدیدگر برای رسیدن به یک سوریه آزاد، امن و دموکراتیک همکاری می‌کنند.»

اطلاعات موجود نشان می‌دهد، این گروه تحت حمایت مالی یک گروه آمریکایی به نام آژانس آمریکایی توسعه بین‌المللی (USAID) قرار دارد. این سازمان خودش یکی از گروه‌های نیابتی سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) برای پیشبرد اهداف سیاست خارجی آمریکااست.

آژانس توسعه بین‌المللی آمریکا (USAID) در سال ۱۹۶۲ و با فرمان «جان اف. کندی» رئیس‌جمهور وقت

روزنه

حکومت‌هایی که دولت نیستند

محمد حکیمی

کارشناس سیاسی

برای شکل‌گیری یک دولت، چهار مؤلفه اساسی از جمله جمعیت، سرزمین، حکومت و حاکمیت لازم است. در واقع، باید جمعی از افراد در یک سرزمین با قلمرو مرزی مشخص وجود داشته باشد تا منشأ تشکیل دولت شود. علاوه بر این، به ناچار برای تشکیل دولت، به سازمان تشکیلاتی و نهادهای سیاسی مانند قوای مقننه، مجریه و قضائیه نیاز است تا حکومت شکل بگیرد؛ اما اگر همه اینها فراهم باشد، ولی حاکمیت شکل نگیرد، نمی‌توان نام آن مجموعه را دولت نهاد. حاکمیت دو جنبه دارد: اول؛ اقتدارات داخلی دولت که در قلمرو سرزمین خویش است، دوم؛ استقلال خارجی در برابر دولت‌های دیگر و مداخله‌های بیرونی.

دولت منهای حاکمیت، فاقد شکل و حیات سیاسی است و در یک جامعه حاکمیت، بالاترین مظهر و تجلی دولت به شمار می‌رود. در حقیقت وقتی مجموعه‌ای بر منطقه‌ای حکومت کند و فاقد یکی از این مؤلفه‌های چهارگانه باشد به آن، دولت اطلاق نمی‌شود. در بهترین حالت معمولاً از واژه‌هایی همچون رژیم یا گروه حاکم از آن نام برده می‌شود. حتی وقتی بخواهند حاکمیت یک کشور را زیر سؤال ببرند نیز از واژه «رژیم» استفاده می‌کنند، همانطور که معاون سابق ترامپ که در انتخابات اخیر همراه او بود، در یک سخنرانی، برای زیر سؤال بردن حاکمیت چین از عنوان «rezhim chalienous» نام برده است.

نمونه واضح چنین حالتی، رژیم صهیونیستی است که از میان مؤلفه‌های چهارگانه فقط مدلی از حکومت را تشکیل داده است؛ نه سرزمین مشخصی از خود دارد و نه جامعه‌ای که در آن سرزمین شکل گرفته باشد. آمریکا بارها اعلام کرده، حیات اسرائیل وابسته به آمریکاست. «ولیم برتر» رئیس سازمان سیا در مورد عملیات «وعده صادق» اعلام کرد: «اگر اطلاعات و حمایت‌های ما و شرکایمان نبود مقابله اسرائیل با حمله ایران با شکست مواجه می‌شد.»

بر این اساس رژیم صهیونی حاکمیت مستقلی نیز ندارد؛ بنابراین به طور کلی، ۲۸ کشور عضو سازمان ملل، اسرائیل را به رسمیت نمی‌شناسند.

نمونه جدید دولت مصنوعی را می‌توانیم در وقایع اخیر در سوریه ببینیم. روزنامه صهیونی «هآرتص» در گزارشی اعلام کرد، ارتش رژیم صهیونی ۸۰ درصد از زیرساخت‌های نظامی سوریه را ویران کرده است. سخنگوی ارتش بنتانگون فاش کرد، تعداد اوقی نیروی آمریکایی در سوریه بیش از ۲ هزار نفر است. ارتش صهیونیست‌ها و ترکیه بر سر سوریه نیز مؤلفه دیگری است که حاکمیت دولت آینده سوریه را با ابهامات اساسی مواجه کرده است. در این میان برخی کشورهایی دارند به شیوه‌های گوناگون حکومت جدید سوریه را سرپا نگه دارند؛ برای نمونه، فرانسه سعی دارد با ایجاد یک کارگاه در پاریس، قانون اساسی سوریه را تدوین کند. ایتالیا بازسازی مدارس برای ۲۰ هزار دانش‌آموز را متعهد شده و اتحادیه اروپا بسته حمایتی به ارزش ۵۰۰ میلیون یورو را برای پیشبرد پروژه انرژی‌های تجدیدپذیر در شمال سوریه به عهده گرفته است؛ اما مگر می‌شود حکومتی را که نه جامعه‌اش را با خود همراه کرده، نه می‌تواند از سرزمین خود دفاع کند، نه اقتدار داخلی دارد و نه می‌تواند مانع تجاوز و نفوذ بیگانگان شود، دولت نامید؟ بنابراین تلاش کشورهای اروپایی به گروه مسلط به سوریه بیشتر، مانند تفنص مصنوعی به یک دولت مصنوعی است.

سردار چمن، معاون اجرایی سپاه در اختتامیه جشنواره‌های سراسری شمیم علوی و گوهر فاطمی

فرزندآوری از مهم‌ترین مصادیق جهاد تبیین است

نامیدسازی مقابله کنیم». سردار چمن به جنگ ترکیبی و هوشمند دشمن اشاره و عنوان کرد: «دشمن در جنگ ترکیبی به‌دنبال نقاط قوت ماست؛ حجاب و عفاف یکی از همان

نقاط قوتی است که دشمن به خاطر اهمیت و جایگاه آن هدف‌گذاری و سرمایه‌گذاری نسبت به آن انجام داده است؛ چراکه نقطه قوت کشورمان در مقابل نقطه ضعف استکبار و غرب است؛ درحالی که غرب در مسئله زن و خانواده هیچ دستاوردی نداشته است.»

وی با اشاره به کلام رهبر معظم انقلاب درباره اینکه دشمنان باید درباره حجاب حالت دفاعی داشته باشند؛ چرا که زن را به کالا تبدیل کرده‌اند، گفت: «در زمینه حجاب ما باید حالت حمله داشته باشیم. جامعه بشری اگر مؤلفه‌های خود را برای

هژمونی صهیونیسم و تروریسم کشورهای غربی است، به واسطه اعتقاد راسخ رزمندگان است که در راه اهداف عالی انقلاب اسلامی مجاهدت کردند.»

معاون اجرایی سپاه در ادامه با اشاره به اینکه جنگ امروزی یک جنگ ترکیبی است، تصریح کرد: «مشکلات امروز ما دغدغه ده سال پیش رهبر معظم انقلاب بوده است. رهبر معظم انقلاب در دهه ۷۰ با بیان شبیخون فرهنگی و قتل و غارت فرهنگی از مشکلات امروز خبر می‌دادند و در دهه ۹۰ با بیان اصلاح الگوی مصرف از ناترازی انرژی در این روزها هشدار می‌دادند.»

وی تأکید کرد: «جهاد تبیین باید نشنت‌گرفته از دستورات رهبر معظم انقلاب باشد. در این صورت است که می‌توانیم در مقابل یأس افکنی و

نگاه تحلیلی به رزمایش اقتدار پیامبر اعظم(ص) ۱۹

پیام به دشمن با بی‌سابقه‌ترین رزمایش

رامین نصیری

کارشناس سیاسی

رزمایش اقتدار پیامبر اعظم(ص) ۱۹، چند روزی است که آغاز شده و به دلیل گستردگی نیروهای شرکت‌کننده و تنوع تسلیحات به‌کار گرفته شده، یکی از بی‌سابقه‌ترین رزمایش‌های نظامی ایران شناخته می‌شود. در عین حال، پیچیدگی تحولات رخ داده در طول یک سال اخیر در منطقه و همچنین وضعیت بسیار حساس و سرنوشت‌ساز به وجود آمده سبب می‌شود رزمایش پیامبر اعظم(ص) ۱۹ بیش از یک رزمایش معمولی حاوی پیام‌ها و نکاتی باشد. در این رزمایش که شبیه‌سازی یک جنگ بزرگ و تمام‌عیار است، اهداف و نکات تحلیلی متعددی وجود دارد که در این مطلب آنها را بررسی خواهیم کرد.

نمایش توانمندی‌ها و بازدارندگی استراتژیک

این رزمایش با هدف نشان دادن توانایی‌ها و ابتکارات نیروهای مسلح ایران به دشمنان منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای برگزار می‌شود. پیام روشن این رزمایش، بازداشتن دشمنان از هرگونه تصمیمات نابردارانه و اقدامات تحریک‌آمیز است. در حالی که تنش‌ها در منطقه افزایش یافته، این نمایش قدرت می‌تواند نقش مهمی در جلوگیری از وقوع درگیری‌های ناخواسته ایفا کند. رزمایش‌های نظامی نه تنها ابزاری برای تمرین و آمادگی نیروهای مسلح هستند، بلکه به مثابه یکی از ابزارهای استراتژیک دیپلماتیک نیز عمل می‌کنند. نمایش توانمندی‌های نظامی در سطح

برهنگی زنان در مقابل مؤلفه‌های حجاب اسلامی بگذارد، مطمئناً شکست خورده است.»

سردار چمن عنوان کرد: «زنان قهرمان ما در المپیک که برخی از آنها به همراه فرزندان‌شان در سکوی مدال‌آوری حضور پیدا کردند، الگوهای کنونی زنان عفیف ما هستند؛ این قهرمانان با وجود تبلیغات دشمنان خانواده و فرزندآوری را مانع رشد خود ندانستند؛ لذا زنان عفیفه ما در کسب جایگاه و کرسی‌های علمی و اندیشه‌ای و در میدان‌ها و رقابت‌های ورزشی و سکوهای قهرمانی نشان دادند حجاب محدودیت نیست.»

وی رشد آثار رسیده به جشنواره‌های شمیم حسینی و گوهر فاطمی را تأمل‌برانگیز دانست و افزود: «خوشبختانه امسال در جشنواره گوهر فاطمی ۱۰ هزار و ۸۸۶ هنرمند در موضوع حجاب و عفاف خلق اثر کردند و ۱۰ هزار و ۸۷۴ اثر برگزیده شدند. همچنین در ۱۴ رشته جشنواره شمیم علوی و در حوزه‌های صنایع دستی ۱۵ هزار و ۴۴۲ اثر به دست‌مان رسید که اتفاق بزرگی بود و فروش محصولات و صنایع دستی این رویداد توانست نقش مهمی در اقتصاد خانواده و اشتغال‌زایی داشته باشد.»

در ادامه، «محمدی» مسئول دبیرخانه این جشنواره گزارشی از روند این جشنواره‌ها ارائه کرد و گفت: «حضور و مشارکت حداکثری، یکی از مسائل مهم ما در این جشنواره بود که موجب شناسایی استعداد‌های فرهنگی و هنری جدید در مجموعه سپاه شد.»

در بخش دیگر این مراسم، مدیران و برگزیدگان برتر در جریان جشنواره‌های سراسری شمیم علوی و گوهر فاطمی ویژه خانواده‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تجلیل شدند.

دیپلماتیک برای جلوگیری از تهدیدها و تغییر محاسبات اشتباه دشمنان عمل می‌کنند.

نگاه واقع‌بینانه به شرایط منطقه‌ای

وضعیت خطیر منطقه سبب شده است نیازمند آمادگی در برابر هر سناریویی در منطقه از سوی بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی باشیم. ناامنی گسترده در سوریه، ادامه جنگ در غزه، شرایط پیچیده در عراق و یمن، و آتش‌بس شکننده در لبنان سبب شده است که منطقه هر آن به سمت ساعت صفر آتش گسترده نزدیک باشد. با توجه به آتش‌بس ۶۰ روزه میان رژیم صهیونیستی و لبنان، احتمال ادامه تجاوزات رژیم صهیونی و شعله‌ور شدن مجدد جنگ بسیار بالاست. استقرار دولت جدید ترامپ نیز ممکن است آزادی عمل بیشتری به تانیاها برای پیگیری اهدافش بدهد. از این رو، ارتش و سپاه جمهوری اسلامی باید برای هرگونه سناریوی احتمالی آماده باشند. این آتش‌بس که به دنبال درگیری‌های شدید و خسارات انسانی و اقتصادی فراوان به دست آمده، هنوز شکننده به نظر می‌رسد و عواملی وجود دارند که می‌توانند هر لحظه آن را تهدید کنند. یکی از مهم‌ترین عوامل تهدیدکننده این آتش‌بس، اقدامات رژیم صهیونیستی است. تاریخ نشان داده است، رژیم صهیونیستی همواره به دنبال گسترش نفوذ خود در منطقه بوده و تجاوزات نظامی یکی از ابزارهای اصلی این رژیم برای تحقق اهدافش است. با وجود توافقات صورت‌گرفته، احتمال ادامه تجاوزات رژیم صهیونی به خاک لبنان همچنان بالاست. این تجاوزات می‌تواند به شکل حملات هوایی، عملیات زمینی یا حتی تحریک گروه‌های

دیگران

لزوم درک قدرت تصویر

ویلیام کالاهان

استاد مدرسه اقتصاد لندن (LSE)

قدرت تصاویر و نقش آنها در سیاست موضوعی است که امروزه اهمیت فزاینده‌ای یافته است. تصاویر می‌توانند معانی و احساساتی را منتقل کنند که گاه از توان کلمات خارج است. برخی تصاویر تاریخی، مانند عکس معروف مردی که در میدان «تیان‌آمن» پکن مقابل ردیفی از تانک‌ها ایستاده یا تصویر دردناک جسد «آلان کردی»، کودک خردسال سوری در ساحل ترکیه، تأثیرات عمیقی بر افکار عمومی و تصمیمات سیاسی گذاشته‌اند. برای نمونه، همین تصویر آلان کردی نقش مهمی در تصمیم «آنگلا مرکل» برای پذیرش بیش از یک میلیون پناهنده در آلمان داشت. در علوم اجتماعی معمولاً تأکید بر عقلانیت کامل است و نسبت به نقش احساسات نوعی تردید وجود دارد؛ چرا که احساسات می‌تواند برای اهداف منفی، مانند تبلیغات و دستکاری افکار عمومی مورد سوءاستفاده قرار گیرند. با این حال، برای ایجاد تغییر در جهان و مقابله با پدیده‌هایی، مانند پوپولیسم که بر پایه احساسات عمل می‌کنند، لازم است افزون بر رویکرد عقلانی، به بعد احساسی مسائل نیز توجه شود. این موضوع به‌ویژه در مواجهه با سیاستمداران پوپولیستی، مانند «دونالد ترامپ» و «ژانلین بولسونارو» که از احساسات مردم برای پیشبرد اهداف خود بهره‌می‌برند، اهمیت می‌یابد.

رسانه‌های تصویری، مانند فیلم‌ها، عکس‌ها و اجراهای نمایشی می‌توانند دیدگاه ما نسبت به جهان را شکل دهند و تأثیرات عمیق عاطفی بر ما بگذرانند. در حوزه آموزش نیز استفاده از رسانه‌های تصویری می‌تواند به درک بهتر مفاهیم کمک کند. برای نمونه، در کلاس‌های سیاست بین‌الملل تصویری، دانشجویان افزون بر یادگیری جنبه‌های فنی فیلم‌سازی، روش‌های جدیدی برای فهم جهان می‌آموزند که فراتر از مطالعه مقاله‌ها و نظر به‌های معمول دانشگاهی است.

موضوع دیوارها و مرزها نمونه جالبی از اهمیت تحلیل تصویری در سیاست است. برخی دیوارها مانند دیوار مرزی ترامپ با مکزیک با نفرت عمومی مواجه می‌شوند، در حالی که دیوارهایی، مانند دیوار بزرگ چین محبوبیت جهانی دارند. بررسی تصویری این پدیده می‌تواند به درک بهتر تجربیات و دیدگاه‌های گوناگون مردم نسبت به مرزها کمک کند و از نگاه صرفاً ایدئولوژیک فراتر رود.

پدیده استفاده از ماسک نیز مثال دیگری از اهمیت تحلیل تصویری در سیاست است. در هنگ کنگ، استفاده از ماسک در جریان اعتراضات دموکراسی‌خواهانه سال ۲۰۱۹ ممنوع شد، زیرا معترضان از آن هم برای محافظت در برابر گاز اشک‌آور و هم برای پنهان کردن هویت خود استفاده می‌کردند؛ اما با شروع همه‌گیری کرونا در بهار ۲۰۲۰، همان دولت قانونی برای اجباری کردن استفاده از ماسک وضع کرد، بدون آنکه قانون قبلی را لغو کند. این تناقض نشان می‌دهد، چگونه یک شیء ساده می‌تواند معانی سیاسی متفاوت و حتی متضادی پیدا کند.

با توجه به حرکت جهان به سمت رسانه‌های تصویری و شبکه‌های اجتماعی، مانند تیک‌تاک، اهمیت درک و تحلیل تصاویر در سیاست بیش از پیش آشکار می‌شود. این تحول فرصتی است برای مشارکت در سیاست به شیوه‌ای چندحسی، جذاب و تأثیرگذار که می‌تواند به درک بهتر پدیده‌های سیاسی و اجتماعی کمک کند.

پی‌نوشت: ترجمه اختصاصی هفته‌نامه صداق

نگاهی به راهبرد تضعیف تصویر ایران و ضرورت بازآرایی ژئواستراتژیک ایران در عصر رقابت‌های چندوجهی قدرت

پنجره شکسته

دولت‌ها عمل می‌کنند. این منطق، که نه بر آرمان‌های ایدئولوژیک و ارزش‌های اخلاقی مطلق، بلکه بر محاسبات واقع‌گرایانه و توانمندی‌های مادی استوار است، حکم می‌کند بازیگران بین‌المللی برای حفظ بقا، ارتقای منافع ملی و اعمال نفوذ در عرصه جهانی، از ابزارهای قدرت به نحو کارآمد، هوشمندانه و متناسب با وضعیت متغیر بهره‌برداری کنند. جمهوری اسلامی ایران، به منزله یک بازیگر محوری در منطقه ژئوپلیتیکی حساس خاورمیانه، ناگزیر است با درک عمیق این منطق و با بازبینی و بازآرایی ژئواستراتژیک خود، در این عرصه پرچالش و رقابتی ایفای نقش کند. در این راستا، اتخاذ رویکردی جامع، چندوجهی و مبتنی بر هم‌افزایی ابعاد گوناگون قدرت ملی، امری حیاتی و اجتناب‌ناپذیر است. این رویکرد باید با در نظر گرفتن تحولات شتابان نظام بین‌الملل، ظهور بازیگران جدید و تغییرات در ماهیت تهدیدات، به صورت پویا و انعطاف‌پذیر طراحی و اجرا شود. ایسن رویکرد، باید در راستای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی، از جمله استقلال، آزادی، عدالت، پیشرفت و عزت ملی باشد.

منطق قدرت در عصر مدرن، دیگر فقط به توان نظامی و سخت‌افزارهای جنگی محدود نمی‌شود؛ بلکه در این دوران، سه ستون بنیادین قدرت یعنی توان نظامی، توان اقتصادی و توان رسانه‌ای، به صورت هم‌افزا و متوازن تعیین‌کننده جایگاه، نفوذ و اعتبار یک کشور در نظام بین‌الملل هستند. قدرت نظامی، به منزله رکن رکن امنیت ملی، همچنان از اهمیت راهبردی و حیاتی برخوردار است. نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، با برخورداری از توان بازدارندگی قابل توجه، تجربه ارزشمند در مقابله با تهدیدات گوناگون و برخورداری از دکترین نظامی بومی و متناسب با وضعیت خاص منطقه، نقش بی‌بدیلی در حفظ تمامیت ارضی، حراست از

مرزها و صیانت از امنیت ملی کشور دارند. با این حال، در عصر جنگ‌های ترکیبی، تهدیدهای نامتقارن، حملات سایبری و جنگ‌های شناختی، اتکای صرف به قدرت نظامی، نمی‌تواند پاسخگویی تمامی چالش‌های پیش روی کشور باشد؛ بلکه تقویت سایر ابعاد قدرت ملی، به ویژه در حوزه‌های اقتصادی و رسانه‌ای، امری ضروری، اجتناب‌ناپذیر و مکمل قدرت نظامی است. اقتصاد پویا، شکوفا، دانش‌بنیان و متنوع، به منزله پیشران توسعه، رفاه و پیشرفت، پشتوانه اصلی قدرت نظامی و نفوذ بین‌المللی محسوب می‌شود. کشوری که از اقتصاد قوی، رقابتی و انعطاف‌پذیر برخوردار باشد، نه تنها قادر به تأمین نیازهای داخلی خود است؛ بلکه می‌تواند در عرصه بین‌المللی نیز به ایفای نقش فعال، مؤثر و تعیین‌کننده بپردازد. همچنین، در عصر ارتباطات، رسانه‌های اجتماعی، شبکه‌های ماهواره‌ای و جنگ روایت‌ها، قدرت رسانه‌ای به منزله ابزاری قدرتمند برای شکل‌دهی به افکار عمومی، پیشبرد اهداف ملی، مقابله با جنگ‌های روانی و دفاع از منافع کشور، از اهمیت فزاینده‌ای برخوردار شده است.

کشوری که از قدرت رسانه‌ای برخوردار باشد، می‌تواند روایت خود را به جهان مخابره کرده، از منافع خود دفاع کرده، در جنگ روایت‌ها پیروز شده و در عرصه افکار عمومی جهانی، به طور مؤثرتری ایفای نقش کند. ایسن قدرت رسانه‌ای، باید در راستای ترویج ارزش‌های انقلاب اسلامی و مقابله با تبلیغات سوء دشمنان باشد.

باید بر این نکته تأکید داشت که بازآرایی مورد اشاره، نباید به معنای تضعیف جایگاه نیروهای مسلح و کاهش اهمیت توان نظامی و دفاعی کشور تفسیر شود؛ بلکه هدف اصلی، تقویت هم‌زمان و متوازن تمامی ابعاد قدرت ملی، به منظور مقابله با تهدیدها و چالش‌های نوین، ارتقای جایگاه و نفوذ

♦ بر اساس نظریه «پنجره شکسته» با ارائه تصویری ضعیف و آسیب‌پذیر از یک

کشور، می‌توان سایر بازیگران منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای را که سودای شرارت در سر دارند، به اقدامات تحریک‌آمیز علیه آن کشور ترغیب کرد.

♦ منطق قدرت در عصر مدرن، دیگر فقط به توان نظامی و سخت‌افزارهای جنگی

محدود نمی‌شود؛ بلکه در این دوران، سه ستون بنیادین قدرت یعنی توان نظامی، توان اقتصادی و توان رسانه‌ای، به صورت هم‌افزا و متوازن تعیین‌کننده جایگاه، نفوذ و اعتبار یک کشور در نظام بین‌الملل هستند.

♦ کشوری که از قدرت رسانه‌ای برخوردار باشد، می‌تواند روایت خود را به جهان

مخابره کرده، از منافع خود دفاع کرده، در جنگ روایت‌ها پیروز شده و در عرصه افکار عمومی جهانی، به طور مؤثرتری ایفای نقش کند.

اندیشکده

معمار تصویر رژیم صهیونی!

نگاهی به اندیشکده مرکز امور عمومی اورشلیم

مرکز در سال ۲۰۱۶، گویای نقش دوگانه این نهاد به مثابه پل ارتباطی میان حوزه‌های آکادمیک و اجرایی است.

این مرکز با تأسیس «انستیتو امور معاصر» با همکاری بنیاد خانواده وکسلر و «انستیتو امور یهودیان جهان» در سال ۲۰۰۸، دو بازوی اصلی خود را برای تأثیرگذاری بر افکار عمومی جهانی و مقابله با آنچه یهودستیزی می‌نامد، شکل داده است و به نظر می‌رسد بخش قابل توجهی از سیاست تبلیغاتی رژیم علیه محور مقاومت و خاصه کشور ما محصول طرح‌ریزی‌های این اندیشکده است.

انتشار منظم گزارش‌های راهبردی با عنوان «Jerusalem Issue Briefs» و «JerusalemViewpoints»، همراه با انتشار دوسالانه «Strategic Perspectives»، ایسن مرکز را به یکی از مهم‌ترین تولیدکنندگان محتوای راهبردی در رژیم صهیونی تبدیل کرده است. همچنین این اندیشکده را می‌توان یکی از مهم‌ترین حلقه‌های واسط میان جامعه آکادمیک، نخبگان سیاسی و ساختار امنیتی رژیم صهیونی دانست.

این مرکز با بهره‌گیری از شبکه گسترده‌ای از

کشور در عرصه بین‌المللی و همچنین، ایجاد توازن و تعادل در نظام منطقه‌ای و بین‌المللی است. این بازآرایی، باید در راستای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی، از جمله استقلال اقتصادی، عدالت اجتماعی، پیشرفت علمی و فرهنگی، و عزت ملی باشد. برای دستیابی به این هدف، ایران باید با تمرکز بر اقتصاد مقاومتی، توسعه صنایع دانش‌بنیان، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، ایجاد تنوع در منابع درآمدی، افزایش بهره‌وری، کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، و حمایت از بخش خصوصی، بنیه اقتصادی خود را تقویت کند. همچنین، با سرمایه‌گذاری در رسانه‌های بین‌المللی، توسعه فناوری‌های نوین ارتباطی، تربیت نیروی انسانی متخصص، تولید محتوای جذاب و تأثیرگذار، و مقابله با پروپاگاندا‌ی رسانه‌ای دشمن، قدرت رسانه‌ای خود را ارتقا بخشد.

در عرصه دیپلماسی نیز کشورمان باید با اتخاذ رویکردی فعال، چندجانبه‌گرا، مبتنی بر تعامل سازنده با کشورهای دیگر و همچنین، با ایجاد ائتلاف‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، به دنبال حل و فصل مناقشات از طریق گفت‌وگو و مذاکره، و همچنین، تقویت جایگاه خود در سازمان‌های بین‌المللی باشد. این دیپلماسی، باید در راستای ترویج آرمان‌های انقلاب اسلامی و دفاع از حقوق مظلومان و مستضعفان جهان باشد.

در پایان، باید اذعان داشت در دنیای امروز، پرستیژ، منزلت، اعتبار و نفوذ منطقه‌ای و جهانی کشورها، بیشتر تابعی از ثروت، اقتصاد بین‌المللی، قدرت رسانه‌ای، توان نوآوری و فناوری، و همچنین، قدرت نرم و فرهنگی آنهاست. تاریخ و تمدن باستانی، تنها در صورتی یک مزیت به شمار می‌آیند که واقعیت امروزی نیز آینه آن باشد. بنابراین، جمهوری اسلامی ایران، بسا درک این واقعیت و با اتخاذ رویکردی جامع، چندوجهی، مبتنی بر هم‌افزایی و آینده‌نگر، باید برای خود به دنبال ساختن آینده‌ای قدرتمند، شکوفا، تأثیرگذار و الهام‌بخش باشد. این امر مستلزم تلاش و همت مضاعف، نوآوری و خلاقیت، بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌های کشور و همچنین، اتخاذ سیاست‌های هوشمندانه و کارآمد است. در این مسیر، نیروهای مسلح، به منزله یکی از ارکان اصلی قدرت ملی، همچنان نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای خواهند داشت؛ اما برای مقابله با تهدیدها و چالش‌های نوین، لازم است قدرت کشور در دیگر عرصه‌ها نیز به صورت هم‌سان، متوازن و هم‌افزا تقویت شود. این رویکرد نه تنها موجب افزایش امنیت و ثبات کشور می‌شود؛ بلکه به ارتقای جایگاه و نفوذ کشورمان در عرصه بین‌المللی نیز کمک خواهد کرد. این تلاش‌ها همه در راستای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی و ایجاد تمدن نوین اسلامی خواهد بود.

۲۰۱۴، که روابط پیچیده اسرائیل و اروپا، مسائل اقتصادی، جنبش تحریم (BDS)، امنیت و یهودستیزی را بررسی کرد، نمونه‌ای از تلاش‌های این مرکز برای تأثیرگذاری بر افکار عمومی جهانی است. بازتاب گسترده این کنفرانس در رسانه‌های بین‌المللی، نشان‌دهنده توانایی این اندیشکده در جهت‌دهی به گفتمان‌های جهانی درباره رژیم صهیونیستی است.

ساختار سازمانی این اندیشکده به گونه‌ای طراحی شده که امکان تأثیرگذاری حداکثری بر حوزه‌های مختلف سیاست‌گذاری را فراهم می‌کند. حضور سنفرا و دیپلمات‌های سابق، متخصصان امنیتی، پژوهشگران دانشگاهی و کارشناسان رسانه‌ای در این مرکز، آن را به یک مجموعه چندوجهی برای پیشبرد منافع راهبردی رژیم تبدیل کرده است.

در جمع‌بندی می‌توان گفت، مرکز امور عمومی اورشلیم، نه صرفاً یک اندیشکده معمولی، بلکه بخشی از ماشین پیچیده جنگ روانی و دیپلماسی عمومی رژیم صهیونی است که با هدف توجیه و تثبیت سیاست‌های توسعه‌طلبانه این رژیم فعالیت می‌کند.

تغییر نام اخیر این مرکز به «مرکز اورشلیم برای امنیت و امور خارجی» نیز نشان‌دهنده تمرکز فزاینده آن بر مسائل امنیتی و راهبردی است. این تغییر نام همچنین می‌تواند نشان‌دهنده تلاش برای تطبیق با شرایط جدید منطقه‌ای و تحولات پس از توافق‌های ابراهیم باشد!

اروپای بی نقاب

نمره مردودی اروپا در ۲۰۲۴

زهراتو حیدیان

دبیر گروه بین‌الملل

در نوامبر ۲۰۲۴، تماشاگران صهیونی یک بازی فوتبال در خیابان‌های هلند به پرچم فلسطین اهانت کرده و شعارهایی علیه کودکان فلسطین و غزه سر داده و تلاش کردند این پرچم را از فراز یک ساختمان پایین بکشند. این اقدام اگر چه خشم مردم را برانگیخت؛ اما نخبگان سیاسی هلند به جای مردم خودشان از هواداران صهیونی حمایت کردند و در همین راستا، سیاست‌هایی در پیش گرفتند که مدت‌ها بود به دنبال بهانه‌ای برای اجرای آن بودند؛ از جمله سلب گذرنامه و اجازة اقامت موقت مهاجران در صورتی که اقدامات‌شان «یهودستیزانه» تلقی شوند که به طور ویژه جوامع مسلمان را هدف می‌گرفت. تقریباً همگان می‌دانند که کوچک‌ترین اقدامی در انتقاد از رژیم صهیونی در کشورهای اروپایی می‌تواند انگ یهودستیزی به‌خورد.

اقدامات دیگر شامل ممانعت از کمک مالی به سازمان‌های به اصطلاح یهودی‌ستیز، برچسب زدن به آنها به عنوان نهادهای تروریستی و تحریم آنها، ممنوعیت شبکه حمایت از اسرای فلسطینی موسوم به صامدون، و جرم‌انگاری به اصطلاح «تجلیل از تروریسم» است. دولت هلند اولین گام

را اجرا کرد و «گروه ویژه مبارزه با یهودستیزی» را بی‌درنگ به راه انداخت.

کارشناسان حوزه اروپا این اقدامات را متناظر با سیاست‌های آلمان طی ۱۵ ماه گذشته می‌دانند. بیش از یک سال است که قلب اقتصادی قاره سبز، افزون بر حمایت صریح از رژیم صهیونی و تسلیح آن، مشغول جرم‌انگاری و قربانی کردن جوامع مسلمان، پناهندگان و مهاجران است. در ژوئن ۲۰۲۴، پارلمان آلمان قانون جدیدی را تصویب کرد که بر اساس آن، متقاضیان شهروندی در این کشور باید از لحاظ ارتکاب «یهودستیزی» بررسی شوند و اعطای شهروندی به هر کسی که «یهودستیز» تلقی شود یا از حمایت بی‌قید و شرط آلمان از رژیم صهیونی حمایت نکند، ممنوع است. مبرهن است که برای کشورهای اروپایی فرقی میان یهودستیزی و صهیونیسم‌ستیزی نیست.

لایک کردن یک پست در شبکه‌های اجتماعی اگر حاوی شعارهایی، مانند «از بحر تا نهر» باشد، یا رژیم صهیونی را به قتل کودکان متهم کند، می‌تواند برای رد درخواست شهروندی متقاضیان کافی باشد. شهروندان دو تابعیتی نیز از این قانون مستثنی نیستند؛ چرا که قانون آلمان به مقامات اجازه می‌دهد تا حداکثر ۱۰ سال پس از اعطای تابعیت، در صورت اثبات یهودستیزی، تابعیت فرد را لغو کنند.

همچنین برلین در نوامبر ۲۰۲۴، قطعنامه‌ای را تصویب کرد که افراد و گروه‌های منتقد رژیم صهیونی را هدف قرار می‌داد. کسانی که طبق تعریف، «یهودستیز» تلقی می‌شوند یا از جنبش بایکوت و تحریم اسرائیل (BDS) حمایت می‌کنند، از دریافت هرگونه برنامه حمایت مالی دولتی محروم می‌شوند. این قطعنامه همچنین خواستار «استفاده از سرکوب» و استفاده از «قانون جنایی، اقامت، پناهندگی و تابعیت» علیه افرادی است که «یهودستیز» هستند. تهدید آلمان به اعمال «اقدامات سرکوبگرانه» علیه گروه‌ها و سازمان‌هایی که از فلسطین حمایت می‌کنند، موضوع جدیدی نیست. از ۷ اکتبر ۲۰۲۳، چنین گروه‌هایی با سرکوب گسترده، خشونت پلیس و شش‌رو به‌رو شده‌اند، حساب‌های بانکی آنها مسدود شده و تظاهرات و برنامه‌های شان لغو یا مانند صامدون کاملاً منحل می‌شوند.

گروه‌های حقوق بشری درباره مسیر اقتدارگرایانه آلمان هشدار داده‌اند که آزادی عقیده، آزادی بیان، آزادی اجتماعات، آزادی هنر و آزادی‌های آکادمیک با اجرایی شدن چنین قوانینی نقض شده است. سازمان‌های سرشناس حقوق بشری غربی این قطعنامه را «نقض جدی حقوق اساسی و بشری» خواندند؛ اما چنین هشدارهایی نتوانسته در سیاست‌های کشورهای اروپایی تغییری ایجاد کند.

کشورهای اروپایی پیشتر و در سیاست برخورد با پناهنجویان، نشان داده‌اند که در اتخاذ سیاست‌های سرکوب‌گرایانه از یکدیگر پیشی می‌گیرند و بسا هم رقابت می‌کنند. در دسامبر ۲۰۲۴، فرانسه لایحه‌ای را تصویب کرد که تابعیت یا اقامت را برای خارجی‌هایی که به دلیل اعمال تبعیض‌آمیز بر اساس نژاد، مذهب یا منشأ ملی محکوم می‌شوند، رد می‌کند؛ انکار حق وجود رژیم صهیونی و اشاره به جنایات این رژیم از مصادیق این موضوع قلمداد شده است. بریتانیا در اقدامی مشابه برای سرکوب صدای منتقدان رژیم صهیونی، در مارس ۲۰۲۴ تعریف جدیدی از افراط‌گرایی ارائه کرد که به موجب آن، گروه‌های به اصطلاح «افراطی» از دریافت بودجه دولتی و ملاقات با مقامات منع می‌شوند.

به نظر می‌رسد، الگوی جدیدی از سرکوب علیه منتقدان رژیم صهیونیستی در قاره سبز در حال شکل‌گیری و عادی‌سازی است. جنگی که امروز در باریکه غزه جریان دارد، محک بزرگ آزادی بیان دولت‌های غربی شده است. این جنگ فرصتی بود تا غرب نشان دهد چقدر به شعار آزادی بیان و دفاع از حقوق بشر پایبند است، آنچه در سال میلادی ۲۰۲۴ گذشت، بار دیگر نشان داد که نتایج این آزمون، جز مردودی نیست.

جهان

شماره ۱۱۷۳ | دوشنبه ۲۴ دی ۱۴۰۳

صداقت

پیشخوان

افزایش ۵۰ درصدی بیکاران آمریکا

روزنامه «وال استریت ژورنال» نوشت: «تا نوامبر ۲۰۲۴، بیش از هفت میلیون آمریکایی بیکار بودند، به این معنا که کار نداشتند و در جست‌وجوی یافتن شغلی هستند. به گفته وزارت کار، بیش از ۱/۶ میلیون نفر از این افراد بیکار حداقل به مدت شش ماه در جست‌وجوی کار بوده‌اند. تعداد افرادی که برای مدت طولانی به دنبال کار هستند، نسبت به سال ۲۰۲۲ بیش از ۵۰ درصد افزایش یافته است.» این روزنامه افزود: «بر اساس گزارش وزارت کار آمریکا، به طور متوسط حدود شش ماه طول می‌کشد تا افراد شغلی پیدا کنند. این بازه زمانی برای کسانی که به دنبال شغلی در بخش‌های فناوری، حقوق و رسانه هستند، بیشتر است.» در یک نظرسنجی از مصرف‌کنندگان آمریکایی در ماه دسامبر، مشخص شد که برخی خانواده‌های آمریکایی (به دلیل اخراج یا بیکاری یا افزایش هزینه‌ها) نمی‌توانند اقساط خود را بپردازند و از این رو، هزینه‌های خود را کاهش می‌دهند که تهدیدی برای مخارج مصرف‌کننده است.

آتش شله قلمکار ترامپ

نشریه «اکنومیست» نوشت: «همین حالا هم امور در هم پیچیده است. ترامپ هنوز به کاخ سفید نرسیده و مشاوران خشن او به یکدیگر می‌تازند. در روزهای اخیر، ایلان ماسک و دیگر سرمایه‌گذاران فناوری بر سر مهاجران ماهر و توانمند با کمپ حامیان ترامپ درگیر شله‌اند. چیزی که به نظر می‌رسد یک جدال کوچک بر سر ویزاست، در واقع نشانه یک شکاف عمیق‌تر است. راه‌های حل این تنش‌ها و اینکه چه کسی دست برتر را به دست می‌آورد، عمیقاً بر اقتصاد آمریکا و بازارهای مالی آن در چهار سال آینده تأثیر خواهد گذاشت.» این نشریه با بیان اینکه «ترامپ مثل دور اول ریاست‌جمهوری‌اش، تیم خود را از افرادی چیده که اهداف مختلف و گاهی متضاد دارند»، به بخشی از این تضادها اشاره کرد و نوشت: «حامیان ترامپ می‌ترسند که مهاجران فرصت‌های شغلی مردم آمریکا را تصاحب کنند، اما شرکت‌های فناوری می‌خواهند استعدادها برتر فارغ از ملیت‌شان به استخدام گرفته شوند. شرکت‌های فناوری، به سوی اختیارگرایی تمایل دارند که به دولت گمان خوبی ندارد؛ حامیان ترامپ از قدرت گرفتن شرکت‌ها بیزارند. حتی اگر شرکت‌های فناوری از اعمال تعرفه بر کالاها در وهله نخست در امان بمانند، اما جنگ تمام‌عیار تعرفه می‌تواند بر خدماتی که ارائه می‌دهند، تأثیر (سوء) داشته باشد.»

تحلیل

اختلافات نمایان می‌شود!

ترامپ به سیاست فشار حداکثری باز خواهد گشت؟

غنی‌سازی اورانیوم را تشدید کرد و اکنون می‌تواند ظرف چند هفته پس از تصمیم به عبور از آستانه هسته‌ای، سلاح هسته‌ای بسازد.» به گفته لیندسی، «دیگر قدرت‌های بزرگ نیز سیاست فشار حداکثری را تضعیف خواهند کرد. چین و روسیه هر دو از تحریم‌های موجود آمریکا و چندجانبه علیه ایران عبور کرده‌اند یا آنها را نادیده گرفته‌اند. بعید است اکنون نیز با آنها همکاری کنند مگر اینکه امتیاز قابل توجهی از آمریکا دریافت کنند. ترامپ ممکن است تمایلی نداشته باشد یا قادر نباشد چنین امتیازی ارائه دهد.»

وی افزود: «حتی اگر ایران با حسن نیت وارد مذاکرات شود، تلاش‌های ترامپ ممکن است بر سر تصمیم‌گیری در مورد اینکه چه توافقی به‌اندازه کافی خوب است، به مشکل بخورد. تنوع ایدئولوژیکی تیم ترامپ که متشکل از تندروها و ملی‌گرایان افراطی است، احتمالاً باعث خواهد شد که آنها بر سر اینکه به تهران چه امتیازهایی باید بدهند تا توافق ارزشمند باشد، اختلاف نظر پیدا کنند.»

«جیمز لیندسی» در شورای روابط خارجی نوشت: «ایران یکی از مشکلات پیچیده سیاست خارجی است که دونالد ترامپ کمتر از دو هفته دیگر به ارث خواهد برد. ایران در آستانه تبدیل شدن به یک قدرت هسته‌ای است، برنامه موشک‌های بالستیک آن به پیشرفت خود ادامه می‌دهد و آمریکا را به‌عنوان مانع اصلی تسلط خود بر خاورمیانه می‌بیند. ترامپ چگونه واکنش نشان خواهد داد؟»

وی افزود: «پاسخ به این پرسش آسان است؛ زیرا ترامپ به سیاست «فشار حداکثری» دولت اول خود باز خواهد گشت. این سیاست تلاش می‌کرد با گسترش تحریم‌های آمریکا علیه ایران و تشدید اجرای تحریم‌های موجود، فشار اقتصادی بر ایران را افزایش دهد. فشار حداکثری قطعاً اقتصاد ایران را تحت فشار قرار داد. با این حال، توانست تهران را به میز مذاکره بکشاند.»

این اندیشکده نوشت: «ایران پس از خروج ترامپ از توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ که دولت ایواما مذاکره کرده بود، تلاش‌های خود برای

پنجره

۱۵۰ میلیون دلار

افزایش ۲۰ برابری بودجه برای هاسبارا

آژانس گرافیکی یهود در گزارشی به تلاش رژیم صهیونی برای اختصاص هزینه‌های میلیون‌دلاری به منظور تأثیرگذاری بر افکار و احساسات و نیز جلب حمایت جهانی برای این رژیم اشاره کرده و یادآور شده است، این «سرمایه‌گذاری» قرار است در مقایسه با قبل ۲۰ برابر افزایش یابد. بنا بر این گزارش، وزارت خارجه رژیم صهیونی قرار است در همین راستا مبلغ ۱۵۰ میلیون دلار برای آنچه به طور رسمی دیپلماسی عمومی اسرائیل یا به عبری «هاسبارا» نامیده می‌شود، دریافت کند. این مبلغ بیش از ۲۰ برابر بودجه‌ای است که معمولاً در سال‌های گذشته به این تلاش‌ها اختصاص داده می‌شود. خبر اختصاص این بودجه در حالی منتشر می‌شود که افکار عمومی جهان به شدت تحت تأثیر جنگی خونین در نوار غزه است که ضمن به جا گذاشتن ویرانی و تلفات سنگین در میان نظامیان، جمعیت ساکن در این بخش محاصره شده از اراضی فلسطینی را در معرض آوارگی، بیماری و گرسنگی قرار داده است. «گیلدون ساعر» وزیر خارجه جدید رژیم صهیونیستی، هنوز برنامه

شکست خوردیم

«گیورا آیلند» رئیس پیشین شورای امنیت داخلی رژیم صهیونیستی و مهندس طرح ژنرال‌ها، در انتقاد از استراتژی نظامی این رژیم در جنگ غزه گفت: «اسرائیل رابردهای سنتی را انتخاب کرد که تنها بر فشار نظامی متمرکز بود و اشتباه بزرگی است؛ زیرا توجه نکرده بود که حماس ۱۵ سال خود را برای مقابله با این نوع فشارها آماده کرده است. اسرائیل در ترسیم یک برنامه سیاسی روشن در مورد آینده غزه پس از جنگ هم شکست خورده است.» آیلند تأکید کرد: «جنگ بدون بررسی مؤثر رابطه بین اهداف جنگ و ابزارهای مناسب برای رسیدن به آنها، اشتباه کلاسیک تاریخ است و برای ما نیز اتفاق افتاد.»

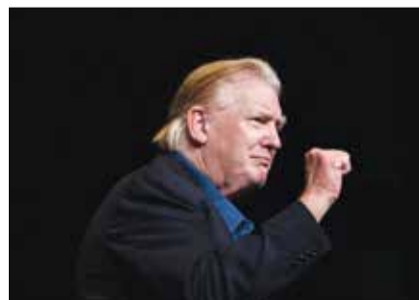
بمبی در لباس پهباد

«نیتزان سادان» کارشناس امور امنیتی و نظامی رژیم صهیونیستی نوشت: «بال پهباد B۱۳۶» که ایران در سپتامبر گذشته از آن رونمایی کرد، به شکل «H» است که موجب می‌شود پهباد با تلاش کمتر موتور، قدرت ماندن در هوا را داشته باشد.» وی افزود: «ایران فناوری‌هایی دارد که سبب می‌شود پهبادهای کم‌هزینه بتوانند مسافتی به طول ۲۵۰۰ کیلومتر را طی کنند. علاوه بر این، جسم بادشده‌ای به همراه دارند که پر از سوخت است و طی کردن مسافت چهار هزار کیلومتر امکان‌پذیر به نظر می‌رسد. این پهباد همانند بمب هدایت‌شده از سوی GPS است که نیازی به تماس با هیچ طرفی را ندارد.»

ایالت ۵۱

«دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور منتخب آمریکا، در شبکه اجتماعی «تروث سوشال» نوشت: «بسیاری از مردم در کانادا عاشق این هستند که ایالت پنجاه و یکم باشند. آمریکا دیگر نمی‌تواند تراز تجاری منفی گسترده و کمک‌های مالی را که کانادا برای ادامه بقا نیاز دارد، تحمل کند.» وی ادامه داد: «جاستین تروود این را می‌دانست و استعفا داد. اگر کانادا با آمریکا ادغام شود، هیچ تعرفه‌ای در کار نخواهد بود، مالیات‌ها به شدت کاهش خواهند یافت و آنها به‌طور کامل از تهدید کشتی‌های روسی و چینی که دانما آنها را احاطه می‌کنند، در امان خواهند بود. با هم چه ملت بزرگی خواهیم بود!»

FATF

بررسی محاسن و معایب پیوستن به گروه ویژه اقدام مالی

ایران در دوراهی تصمیم‌گیری

با موافقت رهبر معظم انقلاب، با بازگشت دوباره موضوع FATF به مجمع تشخیص مصلحت نظام به درخواست رئیس دولت چهاردهم، بار دیگر موضوع پیوستن به کنوانسیون در صدر اخبار و مباحث سیاسی و اقتصادی کشور قرار گرفته است! از این رو در این شماره به سراغ این موضوع رفتیم.

حضور ایران در فهرست سیاه FATF از سال ۱۳۹۸ تاکنون، نوعی فشار مستمر بر اقتصاد کشور ایجاد کرده است. با وجود این، نتایج پیوستن به FATF و پذیرش شرایط آن به تحلیل دقیق‌تری نیاز دارد. در این راستا، لازم است دولت و نهادهای تصمیم‌گیرنده با برگزاری جلسات هم‌اندیشی و مشاوره با کارشناسان اقتصادی و مالی، چالش‌ها و موقعیت‌های گوناگون را بررسی کنند و با تجزیه و تحلیل وضعیت کنونی FATF درک دقیقی از بحران‌های کنونی و آینده FATF و شیوه‌های مقابله با آن به‌دست آید.

همچنین، باید ارزیابی و تطبیق FATF با سایر توافقات و معاهدات بین‌المللی که ایران در آنها عضو است مد نظر قرار گیرد و از طرفی دولت باید برنامه‌ریزی دقیقی برای وضعیت بحرانی و اضطراری به‌منظور حفظ منافع ملی در مواجهه با تهدیدهای احتمالی داشته‌باشد.

به نظر می‌رسد، آینده روابط ایران با FATF و تأثیر آن بر وضعیت مالی و اقتصادی کشور به تصمیم‌های مجمع تشخیص مصلحت نظام و وضعیت سیاسی داخلی و بین‌المللی وابسته خواهد بود. در این راستا، انتظار می‌رود با توجه به چالش‌های پیش‌رو، تصمیم‌گیری‌های آینده ایران در زمینه FATF با دقت بیشتری انجام شود تا منافع ملی به‌طور بهینه تأمین شود.

تصمیم درباره پیوستن یا نپیوستن ایران به FATF، تصمیمی پیچیده و چندوجهی است که پیامدهای اقتصادی، سیاسی و امنیتی بسیاری دارد. دولت باید با بررسی دقیق و جامع همه جوانب، راهبرد مناسب را برای حفظ منافع ملی اتخاذ کند. این تصمیم نباید تنها بر اساس ملاحظات اقتصادی باشد، بلکه باید همه جوانب را در نظر بگیرد و تضمین کند که استقلال و امنیت ملی ایران در معرض خطر قرار نگیرد و به خود تحریمی منجر نشود.

سیدپویا هاشمی دبیر پرونده

شفافیت الزامی که به آن نیازمندیم

صبح صادق محاسن و معایب پیوستن به FATF را واکاوی می‌کند

و هزینه‌های اجرای استانداردها، تضعیف موقعیت ایران در منطقه و جهان و تأثیرات منفی بر روابط با برخی کشورها را مطرح می‌کنند. در کل مخالفان این طرح از شفافیت نداشتن گروه ویژه اقدام مالی گلايه‌مند هستند و عنوان می‌کنند، پذیرش FATF نوعی خودتحریمی بزرگ است. با پذیرش این طرح ما باید گوش به فرمان قوانین گروهی خاص باشیم که برخی از اعضای اصلی آن از دشمنان سرسخت ما در عرصه بین‌المللی هستند و گذشته از این بحث، اطلاعات فراوانی درباره مبادلات مالی ما در اختیار این گروه قرار می‌گیرد که آنها می‌توانند با تجزیه و تحلیل این اطلاعات به نقاط قوت و ضعف ما پی ببرند و علیه ما برنامه‌ریزی کنند.

ایران در سال‌های گذشته تلاش کرده است با تصویب قوانین جدید، هم نظارت بر پرداخت مالیات‌ها را بیشتر کند، هم فضای کسب‌وکار را بهبود بخشد و هم شبهه‌ها درباره تأمین مالی تورریسم از طریق بازارهای غیرشفاف مالی را کاهش دهد. یکی از اقداماتی که برای این منظور انجام شده، تصویب «قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم» بود که لایحه آن را دولت حسن روحانی در سال ۱۳۹۴ به مجلس فرستاد و مجلس شورای اسلامی هم آن را تصویب کرد و به دولت وقت هم ابلاغ شد. این قانون تلاش کرده است فعالیت‌های تروریستی را رده‌بندی کند و البته به صراحت اعلام کرده است: «اعمالی که افراء، ملت‌ها، یا گروه‌ها و یا سازمان‌های آزادی‌بخش برای مقابله با

اولین بار، نام ایران در کنار نام پاکستان، ازبکستان و ترکمنستان وارد فهرست سیاه پیشنهادهای سرمایه‌گذاری FATF شد و این آغاز ماجرا بود. در این فرآیند چند ساله اقداماتی صورت گرفت؛ اما ابهامات همچنان باقی است. با روی کار آمدن دولت چهاردهم این موضوع در صدر شعارها و محافل سیاسی قرار گرفت و بار دیگر پیوستن ایران به آن در مجمع تشخیص در حال بررسی است. با این وضعیت یکی از دغدغه‌ها و پرسش‌های اساسی درباره FATF این است که پیوستن به آن چه مزایا و معایبی دارد؟ در اینجا دلایل موافقان و مخالفان به صورت مجزا به صورت کلی بررسی می‌شود.

بهبود اعتبار بین‌المللی، دسترسی به بازارهای مالی جهانی، جلوگیری از تحریم‌های بیشتر، تقویت نظام مالی داخلی و همکاری‌های بین‌المللی جزء موارد مهمی است که طرفداران عضویت در FATF دنبال می‌کنند و معتقدند این گونه همکاری می‌تواند ایران را در زمینه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم تقویت کند. موافقان عضویت ایران در گروه ویژه اقدام مالی یک نگاه کلی به این ماجرا دارند، آنها بیان می‌کنند که این اقدام در راستای طرح بزرگ جهانی شدن است و هیچ کشوری نمی‌تواند مقابل آن بایستد مگر اینکه خسارت و هزینه‌های فراوانی را متحمل شود.

در مقابل نظر موافقان که به صورت اجمال بیان شد، مخالفان هم استدلال‌هایی، همچون کاهش استقلال مالی و امنیتی، پیچیدگی

گروه پرونده

صبح صادق

Financial Action Task Force (FATF) یک نهاد بین‌المللی است که با هدف مبارزه با تأمین مالی تروریسم، پول‌شویی و دیگر جرایم مالی ایجاد شده است. این گروه متشکل از کشورها و سازمان‌های بین‌المللی به منظور تدوین و نظارت بر استانداردهایی برای مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم فعالیت می‌کند. FATF اصول و دستورالعمل‌هایی به نام «استانداردهای FATF» را تنظیم می‌کند که کشورها باید برای مقابله با این نوع جرایم به آنها پایبند باشند. پیوستن ایران به FATF یکی از موضوعات پر بحث در طول سال‌های اخیر بوده است. ایران به دلیل اجرا نکردن برخی از استانداردهای FATF و مسائل مربوط به تأمین مالی تروریسم، تحت فشار قرار داشته است. با این حال، ایران در سال ۲۰۱۶ تصمیم گرفت به طور رسمی مذاکرات برای پیوستن به این کنوانسیون را آغاز کند.

پیوستن ایران به FATF به معنای تصویب و اجرای قوانین و مقرراتی است که از تأمین مالی تروریسم و پول‌شویی جلوگیری می‌کند. ایران باید قوانینی، مانند پذیرش کنوانسیون‌های مربوط به مبارزه با تأمین مالی تروریسم (CFT) و مبارزه با پول‌شویی (AML) را اجرا کند.

در حال حاضر، برخی از منتقدان این موضوع معتقدند، پیوستن به FATF ممکن است تأثیری بر

گروه پرونده

صبح صادق

FATF سکه‌ای با دو روی متفاوت و شاید هم اتافی ظاهراً شیشه‌ای برای مقابله با پول‌شویی و مبارزه با تروریسم است، اما به دلیل وجود نگاه‌های یک‌سویه و تعاریف یک‌طرفه غربی‌ها از نظام بین‌الملل و مفاهیمی، مانند تروریسم در جهان، نتوانسته است پاسخگوی حل چالش پول‌شویی در جهان و نیز کشورهای مستقل شود که مورد تحریم‌های ناعادلانه و غیر قانونی قرار گرفته‌اند و ملاحظات امنیتی خود را دارند.

نحوه شکل‌گیری این کنوانسیون به منزله یک معاهده بین‌المللی به این شکل است که همچون بقیه سازمان‌های بزرگ و کوچک جهانی با ظاهری فریبنده و تعریف اهدافی مناسب از توسعه و عدالت تشکیل می‌شوند و پس از خود کشورهای پیش‌رو دولت‌های وابسته به سرعت به آن ملحق می‌شوند و بعد از آنکه کثرت کشورها افزایش یافت، کشورهای مستقل را تحت فشار قرار می‌دهند که چرا مانند‌ها سایرین به آن کنوانسیون ملحق نمی‌شوند.

ماجرای پیوستن یا نپیوستن ایران به کنوانسیون FATF و پذیرش همه‌بندهای آن به دهه ۸۰ برمی‌گردد. در گذشته در دولت‌های دوازدهم و سیزدهم اوج چالش برای عضویت در این سازمان بود و در چهاردهمین

جعفر قادری، نماینده مجلس در گفت‌وگو با صبح صادق

مشکلات اقتصادی تنها با FATF رفع نمی‌شود

برخی حوزه‌ها ایجاد کند.»

FATF به تنهایی کافی نیست!

قادری در پاسخ به این پرسش که چه اقداماتی در کنار پیوستن به FATF باید انجام شود، توضیح داد: «در حال حاضر، مادر کشور ابزارهای مالی مهمی، مانند هجینگ (Hedging) نداریم. این ابزار برای سرمایه‌گذارانی که در داخل کشور فعالیت می‌کنند، بسیار حیاتی است؛ چرا که نوسانات ارزش پول ملی برای آنها مشکلات جدی ایجاد می‌کند. اگر نتوانیم سیستم هجینگ را راه‌اندازی کنیم، باید حداقل حفظ ارزش پول را در یک سطح مشخص برای سرمایه‌گذاران تضمین کنیم.»

وی افزود: «یکی دیگر از اقداماتی که باید انجام شود، اجرایی کردن قانون سپرده‌گذاری ارزی است که پیشتر تصویب شده است. همچنین، ایجاد صندوق‌های پروژه‌محور می‌تواند راهکاری مؤثر برای هدایت نقدینگی به سمت پروژه‌های مهم، کلان و کلیدی کشور باشد. این صندوق‌ها می‌توانند سرمایه‌ها را از بخش‌های غیرمولد به سمت بخش‌های تولیدی سوق دهند و این امر تأثیر بسیار مثبتی بر اقتصاد کشور خواهد داشت.»

آلبرت بغزیان، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با صبح صادق

امنیت اقتصادی اولویت اصلی است

با آن، پیام روشنی به جهان ارسال می‌کند. این پیام نشان می‌دهد ایران در زمینه شفافیت مالی و مرادوات بین‌المللی، استانداردهای لازم را رعایت می‌کند. این امر نگرانی‌ها درباره احتمال پولشویی یا تأمین مالی تروریسم را کاهش می‌دهد و به سرمایه‌گذاران خارجی اطمینان می‌دهد که پول‌های وارد شده به ایران در چارچوب‌های قانونی و شفاف خرج می‌شوند.»

این استاد دانشگاه افزود: «تازمانی که چنین تضمینی وجود نداشته باشد، سرمایه‌گذار خارجی تمایلی به ورود به ایران یا شرکت در پروژه‌های اقتصادی نخواهد داشت. همچنین، بانک‌ها در این شرایط وارد تعاملات مالی با ایران نمی‌شوند. بنابراین، پذیرش FATF یک پیش‌شرط مهم برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی است و این نهاد با مقررات خود این شفافیت را برای اعضا فراهم می‌کند.» وی تأکید کرد: «در حال حاضر، تنها چند کشور در فهرست سیاه FATF قرار دارند. برخی معتقدند در عضویت در FATF همه مشکلات حل می‌شود، اما این‌گونه نیست. عضویت در FATF

اموری از قبیل سلطه، اشغال خارجی، استعمار و نژادپرستی انجام می‌دهند، از مصادیق اقدام تروریستی موضوع این قانون نیست و تعیین مصادق گروه‌های تروریستی و سازمان‌های مشمول این تبصره بر عهده شورای عالی امنیت ملی است.»

بررسی‌ها نشان می‌دهد، عضویت در FATF می‌تواند به بهبود وضعیت اقتصادی و مالی کشورها کمک کند. این امر موجب افزایش شفافیت مالی، بهبود روابط بین‌المللی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی می‌شود. همچنین گروه ویژه اقدام مالی به اطلاعات مالی کشورها دسترسی ندارد و تنها نقش آن تعیین چارچوب‌ها و استانداردها برای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم است و هیچ‌گونه نظارت مستقیم بر تراکنش‌های مالی کشورها ندارد. با این‌حال، ایران باید موانع داخلی و بین‌المللی را برطرف کند و اصلاحات لازم را انجام دهد تا بتواند به‌طور کامل از مزایای عضویت در FATF بهره‌مند شود. همچنین رعایت استانداردهای FATF تأثیر قابل توجهی بر گشایش اعتبار بانکی دارد و به نوعی پنجره‌ای است که سرمایه‌گذار خارجی به آن نگاه می‌کند و برای او اطمینان‌بخش و کم‌ریسک است. در پایان ناگفته نماند یکی از الزامات اقتصادی ما شفافیت است که سخت به آن نیازمند هستیم؛ چون بخش زیادی از اقتصاد ما پنهان است که تنها با رعایت این استانداردها شفافیت هم افزایش می‌یابد.

تقویت تولید و توسعه زیرساخت‌ها

این نماینده مجلس تأکید کرد: «یکی از مهم‌ترین اولویت‌ها، هدایت نقدینگی به سمت بخش‌های تولیدی است. برای این کار، باید مشکلات مربوط به زیرساخت‌ها و موضوعات مرتبط با شهرک‌ها و نواحی صنعتی و صنفی حل شود. باید شرایطی فراهم کنیم که سرمایه‌گذاری در این مناطق تشهیل شود. همچنین، لازم است موانع اقتصادی در حوزه‌های مختلف برطرف شود تا تولیدکنندگان بتوانند با اطمینان بیشتری فعالیت کنند.»

وی ادامه داد: «در کنار این مسائل، باید قوانین مالیاتی، بودجه‌ای، سیاست‌های پولی و ارزی کشور به گونه‌ای تنظیم شوند که از تولید حمایت کنند. تقویت بخش تولیدی کشور یک ضرورت است و تا زمانی که این بخش تقویت نشود و موانع و مشکلات آن برداشته نشود، نمی‌توان انتظار داشت که مشکلات اقتصادی کشور به طور کامل حل شود.»

قادری در پایان اظهار کرد: «پیوستن به FATF می‌تواند یک گام مثبت برای رفع برخی محدودیت‌ها باشد، اما به تنهایی نمی‌تواند مشکلات اقتصادی کشور را حل کند. باید مجموعه‌ای از اقدامات مکمل، از جمله اصلاح سیاست‌های اقتصادی، تقویت زیرساخت‌ها و هدایت نقدینگی به سمت تولید، به طور هم‌زمان انجام شود. تنها در این صورت می‌توان انتظار داشت که اقتصاد کشور به سمت بهبود حرکت کند و مشکلات موجود کاهش یابد.»

تنها یک گام اولیه است و اقدامات بعدی نیز باید انجام شود. در نهایت، اگر مجمع تشخیص مصلحت نظام صلاح بداند که ایران به FATF بپیوندد، این می‌تواند یک اتفاق مثبت باشد، اما کافی نیست.»

بغزیان در ادامه گفت: «رئیس‌جمهور به تنهایی نمی‌تواند اقتصاد ایران را متحول کند. برجام نیز در کنار FATF لازم است تا بتوانیم به جذب سرمایه‌گذاری خارجی کمک کنیم. با این حال، تحریم‌های آمریکا همچنان یک مانع جدی است. حتی اگر ایران به FATF بپیوندد، تحریم‌ها همچنان وجود دارند و برخی کشورها ممکن است به دلیل این تحریم‌ها از همکاری مالی و تجاری با ایران خودداری کنند. بنابراین، رفع تحریم‌ها نیز باید در اولویت قرار گیرد.» وی در پایان اظهار کرد: «در وضعیت کنونی، اعتبار ایران در نظام مالی جهانی پایین است. این موضوع مانند فردی است که می‌خواهد وام بگیرد اما ضامن مناسبی ندارد. حتی اگر شرایط لازم را داشته باشد، شک و تردید درباره شفافیت مالی او باعث می‌شود که بانک‌ها از ارائه وام خودداری کنند. عضویت در FATF می‌تواند این اعتبار را بهبود بخشد، اما باید توجه داشت که این تنها یک بخش از راه‌حل است و اقدامات گسترده‌تری برای بهبود وضعیت اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی مورد نیاز است.»

نگاه های صفر و صدی!

موافقان و مخالفان الحاق به FATF چه می گویند؟

آرزو نوروزجم

خبرنگار

موضوع چالش برانگیز «FATF» که این روزها بخش مهمی از خبرهای سیاسی رسانه های حامی دولت را پوشش می دهد، درست و قایع و تحولات زمان برجام را به آذهان عمومی متبادر می کند. به نظر می رسد، احزاب اصلاح طلب به منظور بازگرداندن حیثیت و زورآزمایی با جامعه سیاسی انقلابی این موضوع را مطرح کرده تا راه های تقابل با نظریه بنیادین عدم همسویی با سیاست های آمریکا را بیازماید؛ از این رو فشار سیاسی موجود در بدنه حاکمیت برای راه اندازی یک کمپین برای تصویب FATF نگرانی های بسیاری را در کشور برانگیخته است. به ویژه آنکه پس از ۷ اکتبر و رخداد های منطقه ای و آنچه «تضعیف مقاومت» از سوی غرب قلمداد می شود، ضرورت نیاز به یک ابتکار عمل در حوزه سیاسی برای رویارویی با توسعه طلبی های جبهه آمریکایی - صهیونی و اقدامات آنها برای مهار مقاومت را خاطر نشان می کند. طبق برآوردها، حامیان دولت اکنون تصویب FATF را گامی مفید در راستای آغاز و از سرگیری مذاکره می دانند.

هر چند در ایران ماجرای پیوستن یا نپیوستن به کنوانسیون FATF و پذیرش همه بندهای آن به دهه ۸۰ شمسی برمی گردد، رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز در تبیین این موضوع فرمودند: «این معاهدات ابتدا در اتاق های فکر قدرت های بزرگ و برای تأمین منافع و مصالح آنها پخت و پز می شود و سپس با پیوستن دولت های همسو یا دنباله رو یا مرعوب، شکل به ظاهر بین المللی می گیرد، به گونه ای که اگر کشور مستقلمی مانند ایران، آنها را قبول نکند او را مورد هجوم شدید قرار می دهند که مثلاً ۱۵۰ کشور پذیرفته اند شما چطور آن را رد می کنید؟» اکنون بار دیگر موضوع تصویب FATF به صدر توجهات بازگشته است، از این رو در ادامه بازنگاهی به نظرات مخالفان و موافقان پذیرش این کنوانسیون خواهیم داشت.

موافقان

باید به سمت شفافیت برویم

مسعود پزشکیان رئیس دولت در باره لزوم اجرائی کردن این طرح از بررسی مجدد لوایح مربوط به مبارزه با پولشویی در مجمع تشخیص مصلحت خبر داد. وی پیشتر گفته بود ما باید FATF را به صورت داخلی حل کنیم. در داخل FATF پیاده کنیم، در این مملکت، یک کشتی با بارش اگر گم شود متوجه نمی شویم کجا رفته است.

جذب سرمایه خارجی خواهیم داشت

صمد حسن زاده رئیس اتاق بازرگانی ایران، نفع ایران را در تصویب این طرح دانست و گفت: «کشور ما با مسائل بزرگ ارزی و پولی و بانکی و کمبود برق و انرژی درگیر است و چندین سال است که کمبود انرژی فعالان اقتصادی را با مشکلات بزرگی روبه رو کرده است. در همین راستا اتاق ایران با تمام مسئولان کشور و وزارتخانه های نیرو و صمت مکاتباتی داشته و در حوزه ارز با مسئولان بانک مرکزی جلساتی داشته است.» وی ادامه داد: «جهش های اخیر در نرخ ارز، قیمت مواد اولیه و هزینه های واردات را برای تولیدکنندگان بالا برده و تأمین سرمایه در گردش را با مشکلات زیادی روبه رو کرده است. حل مشکل FATF شفافیت مالی و جذب سرمایه گذاری خارجی و رونق تجارت خارجی و کاهش هزینه های مبادلات مالی را برای کشور به دنبال خواهد داشت. پیگیری این مسائل می تواند برای بخش خصوصی کشور امیدبخش باشد.»

تجارت با دنیا مشکل شده است

علی طبینیا، مشاور عالی رئیس جمهور بر ضرورت پیوستن به FATF تأکید دارد و در این باره گفته است: «ما تنها کشوری هستیم که قبل از اجرای برنامه اقدام از لیست سیاه خارج شدیم، ولو به صورت تعلیق. این شایسته تقدیر بود. چرا شخص بزرگواری که در دوران مسئولیت خودش می گوید عضو شویم، امروز نمی گذارد الحاق ما به تصویب برسد. چند روز پیش ترکیه از لیست خاکستری FATF بیرون آمد، ولی ما هنوز در لیست سیاه هستیم و این کار تجارت ایران را در دنیا بسیار سخت می کند، ولی ما می توانیم از لیست سیاه خارج شویم. با بودن در این لیست تعاملات ما با خارج دچار محدودیت می شود و نمی توانیم درآمدهای نفتی را منتقل کنیم. ما نمی خواهیم به جرایم سازمان یافته کمک کنیم و قاچاق کنیم. ما نمی خواهیم به تروریسم کمک کنیم. ما تلاش خواهیم کرد که با عزت و قدرت از لیست سیاه خارج شویم و تحریم ها را برمی داریم.»

رفع تحریم ها هم بدون FATF بی فایده است

دانش جعفری عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: «حل موضوع FATF لزوماً منجر به حل تحریم ها نمی شود، ولی حل نشدن مشکل می تواند حتی پس از حل تحریم ها هم بر اقتصاد ایران سایه بیندازد و هزینه های مبادلات اقتصادی با دنیای خارج را برای ایران حدود پانزده الی بیست درصد افزایش دهد؛ لذا ما باید حداقل برای کاهش هزینه مبادله هم که شده به این دو کنوانسیون بپیونددیم. به نظر من این دو کنوانسیون به مراتب آسان تر از کنوانسیون مبارزه با مفاسد اقتصادی (مریدا) است که در سال ۱۳۸۵ به آن پیوستیم. قوه قضائیه (سازمان بازرسی) نماینده جمهوری اسلامی ایران در این کنوانسیون است و می توان تجربه ۲۰ سال عضویت ایران در این کنوانسیون را از قوه قضائیه اخذ کرد. همچنین آنچه که مشاهده می شود، این است که آثار تحریم ها و FATF در حوزه های بانکی و تجاری مشابه هم هستند و آثار آنها تبدیل به حالت فزاینده می شود.»

مخالفان FATF کاسبان تحریم هستند

حسین الله فلاحت پیشه نماینده مجلس دهم شورای اسلامی تصویب نشدن FATF را عاملی برای مشکلات کنونی اقتصادی دانست و گفت: «در نتیجه عدم تصویب پارا ۳۰ درصد ارزش پول ملی ایران از بین رفت، این ۳۰ درصد پولی است که به جیب دلان می رود، دلانی که بعضی از آنها عملاً در کشورهای چین، ترکیه، عراق و امارات حضور دارند و برخی از دولت ها شریک دلانی آنها شدند.» وی تأکید کرد: «مطمئنم هیچ گونه آسیبی از ناحیه پیوستن به FATF متوجه منافع ملی کشور نمی شود؛ بلکه آسیب فقط متوجه منافع کاسبان تحریم می شود. پزشکیان باید به کاسبی تحریم ذیل لیست سیاه ایران پایان بدهد و اگر این کار صورت نگیرد برنامه ریزی دولت در زمینه اقتصاد خارجی با مشکل مواجه خواهد شد. کاسبان تحریم به قدری قوی بودند که در دولت رئیسی هم، به دنبال بازگشت مجدد FATF و کنوانسیون های مرتبط بودند؛ اما زور رئیسی هم به مافیا و کاسبان تحریم نرسید.»

مخالفان

دچار خودتحریمی می شویم

مجید شاکری کارشناس اقتصادی گفت: «وزارت خزانهداری آمریکا، از طریق شرکت های حسابرسی بین المللی که طبق توافقات وزارت اقتصاد دولت یازدهم در ایران مستقر شده اند، اطلاعات شرکت های ما را به دست آورده اند. در این میان، نیازمند تکمیل اطلاعات در حوزه تراکنش های ریالی ما هستند و این دقیقاً جایی است که از طریق بند «تعاملات بین المللی» اکشن پلن FATF می تواند داده های آن را به دست آورده و نقشه تحریمی خود را تکمیل کند. مسئله مهم که باید در بررسی پذیرش ۴ بند جنجالی در نظر داشت، دام «خودتحریمی» است. بزرگترین خطر این است که هر سازمانی را که شورای امنیت سازمان ملل به منزله «نهاد تروریستی» یا «دارای قابلیت اقدامات تروریستی» معرفی کند، کشور ما هم باید بپذیرد. همین حالا، بسیاری از مؤسسات صنایع دفاعی ما و نهاد های وابسته نیروهای مسلح ما با اعمال نفوذ آمریکا در برخی قطعنامه های شورای امنیت در لیست سازمان های تروریستی قرار گرفته اند. این یعنی خود جمهوری اسلامی، بخشی از پیکره خود را تحریم کند!»

دور زدن تحریم ها رصد می شود!

سیدمصطفی خوش چشم کارشناس مسائل بین المللی با برشمردن شروط FATF بیان داشت: «از شروط اصلی FATF این است که ذی نفع واقعی باید مشخص شود و در این جا مسائل گوناگون پیش می آید و اطلاعات کشورمان در دسترس دشمن قرار می گیرد، زیرا در ذیل تحریم های شدید آمریکا هستیم و در این فضا شبکه مالی ما نباید از سوی دشمن رصد شود» به دلیل راه های دور زدن تحریم ها در این صورت او می تواند از آن سوء استفاده کند. به ویژه که آمریکایی ها دور زدن تحریم ها را جرم انگاری کردند و آن را مترادف با پولشویی می دانند.»

پذیرش FATF وضعیت را تغییر نمی دهد

محمد مجید فولادگر سرپرست پژوهشکده چشم انداز و آینده پژوهی درباره نتایج تصویب این طرح ابراز داشت: «با اینکه گام های زیادی در جهت خواسته های آنها برداشتم، اما هنوز از دید آنها جز «پرخطرترین کشورها محسوب می شویم. بر اساس داده کاوی انجام شده روی FATF، این گروه علاوه بر ورود به سازمان ها، دولت ها و حاکمیت، وارد ارتباط با بخش خصوصی هم شده است.» وی افزود: «محتمل ترین سناریو این است که اگر FATF را بپذیریم، وضعیت فعلی ما تغییری نمی کند و از دید آنها همچنان جزء کشور پرخطر باقی خواهیم ماند و اگر هم نپذیریم وضعیت ما همین گونه باقی خواهد ماند. بنابراین با نپذیرفتن FATF، خسارت بالایی به کشور وارد نخواهد کرد.»

برای هیچ دو قطبی نسازیم

اسماعیل کوثری عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس نسبت به اعتماد به آمریکا برای این طرح واکنش نشان داد و گفت: «آن کسی که جنایت کرده و حاج قاسم را به شهادت رسانده، FATF را هم همان اداره می کند. اگر آمریکا و سه کشور اروپا می خواستند به این موضوعات عمل کنند، باید همان موقع که ما به برجام عمل کردیم، اتفاق می افتاد. متأسفانه مسئولان وقت، آن زمان از هول حلیم افتادند توی دیگ. همان زمان ما در کمیسیون امنیت ملی به آقایان گفتیم که این کار را مرحله به مرحله انجام دهید، اما گوش نکردند. آنها هم دیدند ایران راه می آید در نتیجه تحریم ها را دو برابر کردند. آنها نه تنها نمی خواهند امتیاز بدهند؛ بلکه برنامه وقت کشی دارند تا اختلافات در کشور ما را زیاد کنند و دو قطبی ایجاد شود. این خوش بینی برخی از مسئولان است که فکر می کنند اگر FATF را بپذیرند می توانند مذاکرات را ادامه دهند یا درست کنند.»

هدف، مهار مقاومت است

حجت الاسلام سید محمود نبویان نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی با تأکید بر نیت شوم آمریکا در این طرح اظهار داشت: «ظاهر قرار است همان مسیر کاملاً غلط دولت آقای روحانی طی شود! ما فراموش نمی کنیم روزی ۷۰۰ کشته می دادیم و دولت روحانی به بهانه FATF واکنش وارد نمی کرد. نکته بعدی این است که در سال ۱۳۹۵ آقای طیب نیا FATF را امضا کرده، آیا تحریمی برداشته شده است؟ جالب است به جای برداشته شدن تحریم ها در همان زمان بلافاصله FATF بیانیه داد که ملت ایران تأمین کننده مالی تروریست است! همچنین در FATF ایران خواسته شده که سپاه قدس، حاج قاسم، مردم غزه، حماس، یمن و تمام نیروهای مقاومت را تروریست اعلام کنید! علاوه بر این تمام اطلاعات مالی ملت ایران، تمام تجارت ها باید به اطلاع آمریکا و کشورهای دیگر رسانده شود. یعنی تمام راه های تجارت ملت ایران شناسایی و به طور کامل مسدود شود! آیا آنهایی که برای پزشکیان مطلب می نویسند، این موارد را به ایشان گفتند یا نه؟»

عملیات واکنش سریع

پاسدار
ویژه رزمایش

شماره ۱۱۷۳ | دوشنبه ۲۴ دی ۱۴۰۳

صداق

مرحله نخست رزمایش مشترک اقتدار در حلقه پدافند هوایی مرکز هسته‌ای نطنز، با دستور فرمانده قرارگاه پدافند هوایی کشور برگزار شد

حسن نوروزی

دبیر گروه پاسدار

در این مرحله از رزمایش، یگان‌های پدافند هوایی نیروی هوافضای سپاه، برای دفاع نقطه‌ای از نیروگاه هسته‌ای شهید احمدی روشن، با انبوهی از تهدیدات هوایی در وضعیت سخت جنگالی، دفاع همه‌جانبه را انجام می‌دهند. رزمایش اقتدار امنیتی پیامبر اعظم (ص) ۱۹ با انتقال تیپ نیرو مخصوص میرزا کوچک‌خان از فرودگاه رشت به فرودگاه کرمانشاه آغاز شد. در این رزمایش که با حضور رسته‌ها و واحدهای تخصصی نیروی زمینی سپاه در منطقه غرب کشور اجرا خواهد شد، سناریوهای عملیات واکنش سریع اجرا خواهد شد که انتقال سریع نیرو و تجهیزات به منطقه رزمایش یکی از بخش‌های این نوع عملیات است که در مرحله اول رزمایش با تلاش تیپ میرزا کوچک‌خان اجرا شد. در ادامه رزمایش اقتدار پیامبر اعظم (ص) ۱۹ ستون‌کشی یگان‌ها به سمت منطقه اصلی رزمایش اجرا شد؛ به گونه‌ای که در این مرحله یگان‌های شرکت‌کننده با کلیه تجهیزات به همراه پوشش هوایی بالگردهای هوانیروز سپاه، ستون‌کشی و اعزام به منطقه رزمایش را در کمترین زمان ممکن اجرا کردند. همچنین بیمارستان تخصصی سیار امام حسین (ع) نیز به منظور پشتیبانی از رزمایش پیامبر اعظم (ص) ۱۹ نیروی زمینی سپاه و ارائه خدمات درمانی به مردم منطقه از گله افتتاح شد و نیز تمرین هلی‌برن و اسپای (ورود و خروج سریع به بالگرد) نیروهای ویژه صابرین نیروی زمینی سپاه به منظور آمادگی برای رزمایش پیامبر اعظم (ص) ۱۹، در منطقه عمومی رزمایش اجرا شد.

انهدام بمب سنگرشکن به وسیله سامانه ۹ دی

در مرحله نخست رزمایش مشترک اقتدار پدافند هوایی در نطنز سامانه ۹ دی هوافضای سپاه توانست در کمتر از ۱۵ ثانیه بمب سنگرشکن رها شده از جنگنده را رهگیری و در فاصله ۱۷ کیلومتری با موفقیت منهدم کند. مرحله نخست رزمایش مشترک اقتدار در حلقه پدافند هوایی مرکز هسته‌ای نطنز، با تلاش نیروی هوافضای سپاه اجرا شد. این رزمایش در چارچوب رزمایش‌های اقتدار نیروهای مسلح در حال برگزاری است و موفق شده‌اند پرنده‌ها و موشک‌های دشمن فرضی را نابود کنند. سامانه‌های پدافند هوایی نیروی هوافضای سپاه در این رزمایش و تمرین دفاع نقطه‌ای و همه‌جانبه از مرکز هسته‌ای نطنز با ۳۰ هدف نزدیک‌شونده درگیر شدند. در این مرحله سامانه‌های کوتاه‌برد در فول و تور M1 که قابلیت مقابله با اهداف در ارتفاع پست را دارند، برای انهدام پهباد و موشک‌های کروز فعال شدند و با موفقیت اهداف متخاصم را منهدم کردند. پس از شلیک و انجام عملیات، این سامانه‌ها محل خود را تغییر دادند تا محاسبات دشمن در این خصوص به هم بریزد. این مرحله از رزمایش به فرماندهی «سردار حاجی‌زاده» فرمانده نیروی هوافضای سپاه انجام شد. همچنین سامانه پدافندی نهم دی که برای مقابله با موشک‌های کروز، پهباد و بمب‌های سنگرشکن به کار می‌رود نیز شرکت داشت و مأموریت انهدام بمب سنگرشکن رها شده از جنگنده را بر عهده داشت.

انهدام اهداف تا فاصله ۲۰۰ کیلومتری

برای نخستین بار سامانه پدافند هوایی سوم خرداد نیروی هوافضای سپاه در حلقه‌های پدافند هوایی نیروگاه هسته‌ای نطنز به نمایش

گذاشته شد. پدافند هوایی سوم خرداد از موشک‌های متعدد پدافند هوایی بهره‌مند است که می‌تواند اهدافی تا فاصله ۲۰۰ کیلومتری را منهدم کند؛ این سامانه مستقل بوده و نیازی به همکاری همزمان با دیگر سامانه‌ها برای عملیات را ندارد.

سردار سلامی در این باره گفت: «ظرف چند ماه گذشته، پیشرفت‌های قابل توجهی را در عرصه پدافند هوایی داشته‌ایم. نیاز بود که یک بار دیگر توانایی‌های دفاعی پدافند هوایی خودمان را در یک میدان نزدیک به واقعیت آزمایش کنیم. به دلیل ملاحظات حفاظتی، فقط تصاویر بخشی کوچک از سلسله‌عملیات اجرا شده، مجوز پخش گرفته است.»

شلیک موفق موشک‌های ضدزره دهلاویه

در این رزمایش موشک‌های تمام ایرانی دهلاویه و الماس خودروهای انتحاری و محل تجمع تیم‌های تروریستی را با دقت منهدم کردند. در این مرحله یگان‌های ضد زره نیروی زمینی سپاه با موشک‌های تمام ایرانی دهلاویه و الماس خودروهای انتحاری و محل تجمع تیم‌های تروریستی را با دقت منهدم کردند. موشک دهلاویه یک موشک ضد زره هدایت لیزری است که برد آن به ۷ تا ۸ کیلومتر می‌رسد و قادر است با دقت انواع زره و استحکامات را منهدم کند. موشک الماس نیز یک موشک ضد زره با قابلیت حمله از بالا یا تاب اتک است که با همت متخصصان صنایع دفاعی طراحی و تولید شده است.

اجرای آتش سنگین یگان‌های توپخانه نرسا

در رزمایش یگان‌های توپخانه و ادوات نیروی زمینی سپاه در آخرین مرحله از رزمایش پیامبر اعظم (ص) ۱۹ با اجرای آتش سنگین انهدام مواضع تروریست‌ها را تمرین کردند. در این مرحله یگان‌های توپخانه با انواع توپ‌های ۱۲۲، ۱۳۰ و ۱۵۵ آتش سنگین اجرا کردند.

عملیات گردان ویژه تک‌تیرانداز سپاه

در مرحله نهایی رزمایش گردان ویژه تک‌تیرانداز دانشگاه حضرت امیرالمؤمنین (ع) نیروی زمین سپاه در آخرین مرحله از رزمایش پیامبر اعظم (ص) ۱۹ عملیات اجرا کرد. در این مرحله گردان ویژه تک‌تیرانداز با تسلیحات گوناگونی، همچون SVD و اورسیس اهداف خود را در فاصله‌های ۷۰۰ تا هزار متری با موفقیت مورد اصابت قرار دادند.

انهدام اهداف با پهبادهای سپاه

در جریان مرحله نهایی رزمایش پیامبر اعظم (ص) ۱۹ نیروی زمینی سپاه، پهبادهای رزمی و انهدامی نرسا عملیات را اجرا کردند. در این مرحله پهبادهای مهاجر ۶ مجهز به بمب‌های سری قانس اهداف از پیش تعیین شده را با دقت منهدم کردند. یکی از ویژگی‌های مهم این مرحله استفاده از FPV به وسیله رزمندگان نیروی زمینی سپاه بود. این ریزپرنده‌های انهدامی که به تازگی به یگان‌های رزمی نیروی زمینی سپاه ملحق شده‌اند، برای نخستین مرتبه در این رزمایش به کارگیری شدند. FPV‌های نیروی زمینی سپاه در قالب یک سناریوی تهاجمی و با سرعت عمل بالا اهداف از پیش تعیین شده را کشف و منهدم کردند.

جدیدترین پهباد پرسه‌زن انتحاری با نام «رضوان»

همچنین در این رزمایش جدیدترین پهباد پرسه‌زن انتحاری این نیرو با نام «رضوان» رونمایی و عملیاتی شد. پهباد رضوان ۲۰۰ کیلومتر

برد دارد و مداومت پرواز آن ۲۰ دقیقه است. دوربینی که در جلوی این پهباد نصب شده است، پس از پرتاب از لانچر استوانه‌ای شکل خود، تصاویر را به کاربر ارسال می‌کند و به کاربر این امکان را می‌دهد تا هدف موردنظر را انتخاب و به آن حمله کند.

به‌کارگیری آسمان و سریع این پهباد قابلیت‌های جدیدی را به یگان‌های واکنش سریع نیروی زمینی برای مقابله با گروهک‌های تروریستی به ویژه در جغرافیای پیچیده کوهستانی می‌دهد. مهمات پرسه‌زن به دسته‌ای از تسلیحات اطلاق می‌شود که پس از پرتاب به وسیله سامانه‌های اپتیکی و حرارتی، به سمت هدف روانه می‌شود و با گشت‌زنی در آسمان، هدف موردنظر را پیدا و سپس آن را منهدم می‌کند. این دسته از تسلیحات کاربرد در رزم زمینی و به‌خصوص عملیات‌های ضدکمین دارند و با توجه به ابعاد کوچک و قابل حمل بودن به وسیله نفر به سلاحی مناسب برای نیروهای زمینی بدل شده‌اند.

تمرین بالگردهای رزمی هوانیروز سپاه

بالگردهای کبرا هوانیروز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی انهدام اهداف از پیش تعیین شده را در رزمایش پیامبر اعظم (ص) ۱۹ تمرین کردند. در این تمرین بالگردهای هوانیروز با راکت‌های ۷۰ میلیمتری هایدرا توپ ۲۰ میلیمتری اهداف خود را منهدم کردند.

رزمایش اقتدار پیامبر اعظم (ص) ۱۹

نیروی زمینی سپاه در غرب کشور همچنین در این رزمایش منطقه عمومی از گله میزبان سرلشکر سلامی فرمانده کل سپاه، سردار پاکپور فرمانده نیروی زمینی سپاه و جمعی دیگر از فرماندهان در غرب کشور بود. ابتدا واحدهای شناسایی نیروی زمینی سپاه مواضع دشمن فرضی را شناسایی کرده و پس از آن یگان‌های عملیاتی مواضع آنها را مورد اصابت قرار خواهند داد. یگان‌های جنگال، پیساده، توپخانه و هوانیروز در این رزمایش عملیات انجام خواهند داد. واحدهای شناسایی، تخریب و انفجار نیز با انجام عملیات‌های جداگانه مواضع دشمن فرضی را مورد اصابت قرار خواهند داد. همچنین واحدهای توپخانه و موشکی نیروی زمینی سپاه به سمت اهداف از پیش تعیین شده شلیک می‌کنند. جنگ و گریز و حضور یگان‌های موتوری، استفاده از موشک‌های ضد زره جهت تخریب و انفجار مواضع دشمن از دیگر بخش‌های این رزمایش است.

تمرین تقویت مواضع خودی در جدار مرز

تمرین تقویت مواضع خودی در جدار مرز به وسیله تیپ میرزا کوچک‌خان نیروی زمینی سپاه انجام شد.

عملیات جنگ الکترونیک و آفندی الکترونیک

عملیات جنگ الکترونیک شناسایی و آفندی الکترونیک از طریق یگان‌های نیروی زمینی سپاه انجام شد. همچنین اجرای عملیات آفندی سامانه‌های رضوان به وسیله فرماندهی پهباد نیرو به کمک ۱۰ فروند از این سامانه از محل استقرار به سمت اهداف مورد نظر انجام شد. در ادامه این رزمایش سه فروند پهباد عملیات پهبادی مورد نظر را انجام دادند و اهداف مورد نظر را به دقت شناسایی کردند.

انهدام ماشین انتحاری

موشک کورنت تایپ ای به سمت ماشین انتحاری مستقر در منطقه رزمایش شلیک و به صورت موفقیت‌آمیز این ماشین منهدم شد. در مرحله بعدی رزمایش پیامبر اعظم (ص) ۱۹ راکت اندازه‌های

کاتیوشا به سمت مواضع شلیک شد. با عملیات پهبادهای رزمی نیرو اهداف مورد نظر اصابت شد و عملیات هلیبوم به کمک هلیکوپترهای میل ۱۷ انجام شد. توپ ۲۳ میلیمتری محمود در منطقه عمومی رزمایش با موفقیت آزمایش شد.

اصابت مین‌های چندگانه جت پلاسما

به مواضع دشمن فرضی

اهداف از پیش تعیین شده به وسیله ریزپرنده‌های اف‌بی‌وی نیروی زمینی سپاه منهدم شد، صدها ریز پرنده نیروی زمینی سپاه عملیات آفندی علیه دشمن فرضی را منهدم کردند.

در مرحله اصلی رزمایش پیامبر اعظم (ص) نیروی زمینی سپاه مواضع دشمن فرضی با مین‌های چندگانه جت پلاسما اصابت شد.

نابودی محل تجمع مواضع تروریست‌ها در رزمایش

بالگردهای هجومی نیروی زمینی سپاه با هدف قراردادن مواضع تروریست‌ها در رزمایش، محل تجمع آنها را نابود کردند.

بازدید فرمانده سپاه از شهر جدید موشکی ایران

همچنین در این رزمایش از شهر جدید موشکی ایران با حضور «سرلشکر پاسدار حسین سلامی» فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و «سردار امیرعلی حاجی‌زاده» فرمانده نیروی هوافضای سپاه رونمایی شد. تیرماه سال ۱۳۸۷ در کویر مرکزی ایران غرش‌های موشک‌های ایرانی با لیز دوربین صدا و سیما به جهان مخابره می‌شود. «سردار حسین سلامی» فرمانده وقت نیروی هوافضای سپاه آن وقت گفت: «این بخش کوچکی از توانمندی‌های موشکی و هجومی ایران است» و حالا سردار حسین سلامی در قامت فرمانده کل سپاه از میان یکی از صدها پایگاه موشکی زیرزمینی نیروی هوافضای سپاه، از جدیدترین پایگاه بازدید و رونمایی می‌کند. به گفته فرمانده نیروی هوافضای سپاه در مدت زمان بسیار کوتاه این آتشفشان خفته روی سر دشمن آماده فوران خواهد شد. در عملیات وعده صادق ۲ موشک‌های این پایگاه توانستند با عبور از سامانه‌های پدافندی متعدد و مترکم صهیونی پایگاه هوایی نواتیم محله اصلی استقرار جنگنده‌های اف ۳۵ این رژیم را نابود کند و هنوز رژیم صهیونیستی نتوانسته پایگاه هوایی را به حالت عملیاتی خود برگرداند. فرمانده کل سپاه می‌گوید «برای عرض خداقوت به نیروهای عمل‌کننده در عملیات وعده صادق ۱ و ۲ این پایگاه به اینجا آمده و قصد ارزیابی آخرین وضعیت عملیاتی یگان‌های موشکی مستقر در این پایگاه را داریم. بر اساس تصاویر موشک‌های سوخت مایع عمداً، قدر و قیام که از جمله دارایی‌های راهبردی این پایگاه تاکتیکی است اینجا نگهداری می‌شوند و تنها بخش بسیار کوچکی از این پایگاه نمایش داده می‌شود و حدود ۹۰ درصد بخش‌های دیگر این پایگاه جلوی لنز دوربین قرار نگرفته و هر روز در اقصی نقاط این سرزمین به تعداد سامانه‌ها و موشک‌ها اضافه می‌شود». سردار سرلشکر پاسدار حسین سلامی، فرمانده کل سپاه پس از بازدید از این شهر موشکی گفت: «دشمن تصور می‌کرد قدرت تولید ما منقطع شده است؛ اما نرخ رشد قدرت موشکی ما به روز است؛ موشک‌ها واقعاً هر روز هم در کمیت و هم در کیفیت و هم در مهارت و هم در طراحی افزایش و ارتقای ظرفیت و قابلیت می‌دهند؛ این افزایش قابلیت، یعنی نیروی هوافضای سپاه باز هم از موشک‌های جدید تولید شده خود و پایگاه‌های موشکی در آینده‌ای نزدیک رونمایی خواهد کرد.»

بالگردهای رزمی هوانیروز سپاه

عملیات گردان ویژه تک‌تیرانداز سپاه در مرحله نهایی رزمایش

انهدام اهداف با پهبادهای سپاه

سامانه ۹ دی

سامانه سوم خرداد

موشک‌های ضدزره دهلاویه

سرلشکر حسین سلامی

سپاه‌نماد آمادگی ملت ایران

کرامت‌شاه همیشه به صفت حماسه‌آفرینی، غیرت، جوانمردی، فتوت و محبت شهره هستند، تأکید کرد: «ما امروز جمع شده‌ایم تا اعلام کنیم برای دفاع از تمامیت ارضی، استقلال و عزت و کرامت ملت بزرگ ایران و کشور پهناور و وسیع ایران اسلامی از هر زمان دیگری آماده‌تر هستیم.»

وی افزود: «ما در مناطق پیرامونی خود در دور و نزدیک نیت‌های دشمنان خود را کاملاً مشاهده کرده‌ایم؛ به گونه‌ای که مستکبران با محوریت و سرکردگی آمریکا و متحدان منطقه‌ای او ورژیم صهیونیستی برای مسلمانان هیچ ارغمانی غیر از آتش افروزی، تفرقه، ویرانی، عقب‌ماندگی به دنبال و به همراه نداشته‌اند.»

سرلشکر سلامی ادامه داد: «در ذهن و فکر و آرزوی دشمنان ما این رویا موج می‌زند. آنها فکر می‌کنند برای اینکه ادامه حیات بدهند و در امنیت

«سردار سرلشکر حسین سلامی» فرمانده کل سپاه پاسداران در جمع پیشمرگه‌ها و بسیجیان گردان‌های امام حسین(ع) لشکر ۲۹ نبی اکرم استان کرمانشاه و در حاشیه رزمایش پیامبر اعظم(ص) ۱۹ سپاه گفت: «در این روز پرافتخار و به یاد ماندنی توفیق حاصل شد که در جمع فرماندهان دلاور و شریف نیروی زمینی سپاه، قرارگاه نجف اشرف و سپاه استانی حضرت نبی اکرم و آحاد رزمندگان و بسیجیان گردان‌های امام حسین(ع) سپاه نبی‌اکرم(ص) کرمانشاه حضور داشته باشیم.»

وی افزود: «مردم کرامت‌شاه مرزداران غیور و جوانمرد این سرزمین هستند. خصوصاً مردمان این منطقه اورامانات، پساوه جوانرود، ثلاث باباجانی و اینجا که ما امروز به رزمندگان و مردمان آن در ازگله زحمت داده‌ایم.»

فرمانده کل سپاه پاسداران با بیان اینکه مردم

سردار محمد پاکپور

پهپادهای پرسه‌زن با بردهای ۴۰ تا ۱۰۰کیلومتر

- هرگونه تهدید یا تجاوز باسرخ قاطع دارد**

سردار پاکپور پیشتر نیز در جریان رزمایش پیامبر اعظم(ص) ۱۹ در منطقه غرب کشور و در جمع خبرنگاران اظهار کرد:

«ایسن رزمایش با دو وجه امنیتی و دفاعی در حال اجراست. وجه امنیتی آن در مناطق مرزی غرب کشور، از جمله ارتفاعات استراتژیک ازگله و یمو آغاز شده است و در آینده نزدیک، وجه دفاعی رزمایش در جنوب کشور برگزار خواهد شد.»

وی افزود: «این منطقه به‌دلیل موقعیت پیچیده جغرافیایی و سوابق امنیتی در دوران دفاع مقدس، از اهمیت بالایی برخوردار است، ارتفاعات بمو در گذشته به‌دلیل تسلط نیروهای یعنی بر آن، یکی از نقاط راهبردی منطقه بوده است، امروز نیز به‌دلیل همجواری با استان دیاله عراق، که پیشتر مهد گروه‌های تروریستی و تکفیری بوده، این منطقه همچنان از حساسیت ویژه‌ای برخوردار است.»

سردار پاکپور با بیان اینکه یگان‌های نیروی مخصوص ما برای آشنایی با جغرافیا و تمرین مأموریت‌های عملیاتی به این منطقه اعزام شده‌اند، افزود: «رزمایش پیامبر اعظم ۱۹بخشی از برنامه‌های سلالانه نیروی زمینی سپاه است و هدف آن افزایش توان رزمی و ارتقای قدرت شناسایی و مقابله با تهدیدات احتمالی است.» وی در پایان تصریح کرد: «هرگونه تهدید یا تجاوز به مرزهای جمهوری اسلامی ایران با پاسخ سخت و قاطع نیروهای مسلح ما رویه‌رو خواهد شد. آمادگی ما برای دفاع از کشور در بالاترین سطح قرار دارد و امنیت مرزها اولویت اصلی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است.»

زندگی کنند، باید سرنوشت، امنیت و خانه و کاشانه مسلمانان را به آتش بکشند. در این راستا آنها از هیچ اقدامی دریغ نمی‌کنند؛ حتی به ملت‌هایی که با آنها کاری ندارند نیز حمله‌ور می‌شوند.»

فرمانده کل سپاه پاسداران ضمن اشاره به تهاجمات اخیر رژیم صهیونیستی به سوریه تصریح کرد: «شما تهاجمات اخیر رژیم صهیونی به مردم بی‌دفاع سوریه و ویرانی کارخانجات، صنایع، زیرساخت‌ها و قدرت دفاعی این ملت مظلوم را مشاهده کرده‌اید. شما به چشم خود مشاهده کردید که اگر یک ملت بی‌پناه‌شده و قدرتمند و قوی نباشد، این جنایتکاران تاریخ مهلت نمی‌دهند.»

وی افزود: «از منظر، عدالت و انصاف در مرام واقعی آنها هیچ خبری نیست. اگر احساس کنند کشوری ضعیف است، به آن حمله می‌کنند و آن را ویرانه می‌کنند و مردمانش را زیر آوار دفن می‌کنند و

به نوزادان آن نیز رحم نمی‌کنند.»

فرمانده کل سپاه پاسداران تأکید کرد: «باید قوی، سترگ و آماده بود. فلسفه حضور شما در این میدان و حقیقت مطلب فقط برای نشان دادن اراده، عزم و استواری گام‌های ملت است؛ چرا که شما نماد آمادگی ملت ایران هستید.»

وی با اشاره به گردهمایی و صف‌کشی بسیجیان و پیشمرگ‌های کرد مسلمان در حاشیه برگزاری رزمایش پیامبر اعظم(ص) ۱۹ نیروی زمینی سپاه تصریح کرد: «این یک افتخار بزرگ است که امروز شما در این فضای روح‌افزا که به انسان قدرت، روحیه، اعتماد و آرامش می‌دهد و به دشمنان نشان

سردار علی محمد ناینی، سخنگوی سپاه

آسمان سرزمین‌های اشغالی برای ما بازوبی دفاع است

قابلیت‌های جدیدی یافته است.» سردار ناینی گفت: «به دلیل تحولات جدید در منطقه یک ذوق‌زدگی کاذب و فهم و ادراک غلط در دشمن شکل گرفت. دشمن تلاش کرده است با جنگ ادراکی تحولات جاری را به منزله تضعیف جمهوری اسلامی ایران توصیف کند. به دشمنان می‌گوییم ما همواره آماده و اهل اقدام به لحظه هستیم، اهل اغماض و تعلل نیستیم. برای لحظه‌ای که فرمان برسد جلوه‌های قدرت خود را مانند گذشته نشان می‌دهیم و ادراک و محاسبات دشمن متوهم را بار دیگر تغییر خواهیم داد.»

سردار ناینی با بیان اینکه دشمن صهیونیستی دچار توهم و خطای محاسباتی است، اظهار کرد: «عملیات‌های پر قدرت تهاجمی «وعده صادق» که بخش کوچکی از توان تهاجمی به نمایش گذاشته شد، ثابت کرد آسمان رژیم صهیونیستی برخلاف جنجال‌رسانه‌ای در مقابل جمهوری اسلامی ایران ناخن است.»

سخننگوی سپاه با بیان اینکه در ضربه به بنیان‌های رژیم صهیونیستی، قادر به پشتیبانی از جبهه بزرگ مقاومت هستیم، افزود: «تهدیدات نظامی دشمن همگرایی جامعه‌را افزون‌تر و نیروهای مسلح را منسجم‌تر ساخته است، سپاه برای توسعه پایه‌های امنیت و اقتدار ملی در مسیر تحکیم زیرساخت‌های قدرت ترکیبی خود با مردم و برای مردم حرکت می‌کند.»

سردار ناینی گفت: «نسل امروز نیروهای مسلح، انقلابی‌تر و

ضدآمریکایی‌تر از نسل‌های سابق هستند. وحدت و همدلی در سپاه

همواره در چشم دشمنان است، سپاه خود را جان فدای مردم ایران

و مظلومان عالم می‌داند، از این رونجام رزمایش اقتدار و آمادگی

پاسداران اسلام برای دفاع از کیان ایران و آرامش است.»

سردار شبخیان

سامانه ضد بالستیک به پدافند هوایی الحاق می‌شود

اهداف استفاده کنیم.»

فرمانده پدافند هوایی نیروی هوافضای سپاه در بخش دیگری از سخنانش مطرح کرد: «یکی از برنامه‌هایی که در نیروی هوافضا پیگیری شد و با تلاش دانشمندان ما به سرانجام رسید، تولید سامانه در حوزه ارتفاع پست و مقابله با کروز بود که ثمره آن به محصولی به نام موشک ۹ دی تبدیل شد. این سامانه می‌تواند با اهداف در یک بعد معینی بر علیه بمب‌های بالدار، بمب‌های هوشمند، بمب‌های سنگ‌رشکن یا موشک‌های کروز درگیر شود.»

وی افزود: «به نوعی ما با این رزمایش، تعداد زیادی از این سامانه‌ها را به مجموعه رینگ پدافندی کشور الحاق کردیم و الحمدلله تمام اهداف خود را با موفقیت مورد اصابت و انهدام قرار داد.»

وی افزود: «ان‌شاءالله در آینده نزدیک شاهد آزمایش سامانه دفاع ضد بالستیک بومی جمهوری اسلامی خواهیم بود که قطعاً معادلات بسیار زیادی را در حوزه نظامی و اذهان کشورهایی که با جمهوری اسلامی تخاصم دارند، به وجود خواهد آورد.»

سردار شبخیان مطرح کرد: «اگر واقعاً رویارویی جدیدی داشته باشیم، حتماً در این رویارویی جدید شاهد ترکیبی از قدرت آفندی و دفاع سخت پدافندی خواهیم بود که این خطای محاسباتی دشمن را کاملاً برای همه آشکار خواهد کرد.»

«سردار علی محمد ناینی» سخنگوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در نشست خبری رزمایش اقتدار نیروهای مسلح پیامبر اعظم(ص) ۱۹ گفت: «جمهوری اسلامی به قدرت مردم پایه خود ایمان دارد.»

وی با بیان اینکه برای نبردهای بزرگ و پیچیده در هر مقیاسی آماده هستیم، اظهار کرد: «برای لحظه صدور فرمان عملیات علیه صهیونیست‌ها آماده‌ایم.»

سخنگوی سپاه گفت: «مقابله با تهدیدات و فتنه‌انگیزی‌ها، مقابله با جنگ اطلاعاتی، سیاسی و اقتصادی، مقابله با جنگ فرهنگی، امنیتی، جنگ تحمیلی هشت ساله و انواع فتنه‌های خطرناک، درس‌هایی است که تاکنون به دشمن داده شده است.»

سردار ناینی با بیان اینکه عملیات‌های «وعده صادق» بخش کوچکی از قدرت پایان‌ناپذیر ما بود، گفت: «دشمن می‌داند آسمان سرزمین‌های اشغالی برای ما باز و بی‌دفاع است و ما می‌توانیم با حجم چند برابر با دقت، سرعت و تخریب بیشتر اقدام کنیم.»

وی افزود: «قدرت و تولید سلاح‌ها و موشک‌ها در کمیت و مهارت و طراحی روز به روز افزایش و قابلیت‌های جدیدی یافته

است؛ ملت ایران بداند دشمن در هیچ نبردی بر ما برتری نداشته

است. هیچ‌گاه شکست اطلاعاتی از دشمن نخوردیم. این دشمن

است که دانما با جنگ ادراکی روایت‌سازی می‌کند و برای جبران

شکست‌های اطلاعاتی و نظامی از جمهوری اسلامی ایران روحیه

ملی را تضعیف می‌کند.»

سخنگوی سپاه بیان کرد: «قدرت و میزان تولید سلاح‌ها

و موشک‌ها در کمیت و مهارت و طراحی روز به روز افزایش و

معاون هماهنگ‌کننده سپاه در رزمایش بزرگ ۱۱۰ هزار نفری «راهیان قدس»

با یک تیر صد نشان می‌زنیم

این رزمایش بزرگ گفت: «ملت‌های منطقه برای نقش‌آفرینی آماده‌اند و همین طور که جوانان خود را به خط کرده‌اند تا به میدان بفرستند، آماده‌اند سستی‌های جهاد را تحمل کنند و دولت‌های منطقه اگر آماده نیستند، بروند خودشان را آماده کنند و در قد و قواره ملت خودشان ظاهر شوند و بتوانند نقش‌آفرینی کنند.» وی افزود: «امروز بیش از پیش بر همگان آشکار شده

است که همان‌طور که امام راحل فرمودند آمریکا ام‌الفساد قرن است و همه و همه بدبختی‌های ملت مسلمان از آمریکاست و اگر ملت‌ها مجبورند با فرقه‌های ساخته دست و پنجه نرم کنند، مرکز این در تل‌آویو و آمریکاست.»

سردار نقدی گفت: «اگر ملت‌های منطقه مجبورند برای مبارزه با اعتیاد به الکل و مواد مخدر شهید دهند و مرزهای خود را حفظ کنند، عامل این خبثات‌ها رژیم صهیونیستی است. اگر ملت‌های منطقه برای مبارزه با ترور و امواج ترور و ورود تروریست‌ها به شهرشان مجبورند در مرزها دیوار بکشند و جوانان خود را برای جلوگیری از نفوذ تروریست‌ها فدا کنند مرکز این فسادها در آمریکاست.» معاون هماهنگ‌کننده سپاه پاسداران تأکید کرد: «اگر ما رژیم صهیونیستی را از بین ببریم و پایگاه‌های آمریکا را از منطقه جمع کنیم، با یک تیر صد نشان زده‌ایم و مسیر پیشرفت ملت‌ها باز می‌شود.» وی افزود: «ملت‌ها برای این جهاد و محور رژیم صهیونیستی آماده‌اند و پیام این رزمایش همان است که هر هفته در همه پایتخت‌های دنیا علیه رژیم صهیونیستی و جنایت‌های او در نوار غزه فریاد زده می‌شود.»

رزمایش بزرگ فرهنگی-رزمی ۱۱۰ هزار نفری «راهیان قدس» با حضور بسیجیان پایتخت، جهادگران، اعضای گردان‌های امام حسین(ع)، گردان بیت‌المقدس، گردان امام‌علی(ع) و همچنین گردان‌های فاتحین به همت سپاه محمد رسول‌الله(ص) تهران بزرگ و در قالب رزمایش اقتدار پیامبر اعظم(ص) ۱۹ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برگزار شد.

رزمایش بزرگ فرهنگی-رزمی ۱۱۰ هزار نفری «راهیان قدس» با حضور بسیجیان پایتخت برگزار شد؛ در این رزمایش افزون بر نمایش ادوات و تجهیزات دفاعی، رزمایش بزرگ توزیع ۱۱۰ هزار بسته معیشتی و ۶۷۰ سری جهیزیه و تعداد قابل توجهی نوشت‌افزار نیز در قالب کمک مؤمنانه برگزار شد که از سوی مردم مؤمن، خیرین و پایگاه‌های مقاومت بسیج جمع‌آوری شده و در میان مردم آبرومند و عزتمند تهران توزیع خواهد شد. هدف رزمایش راهیان قدس‌س که پیام آن آمادگی همه‌جانبه بسیجیان برای مقابله با هر تهدید است، نشان دادن سطح آمادگی، انسجام و مهارت‌های حرفه‌ای بسیجیان در امداد و نجات، دفاع از کوی و برزن و مقابله با عملیات‌های تروریستی بود. در این رزمایش، بسیجیان از سه راه تهرانپارس تا چهارراه ولی عصر(عج) با حفظ انسجام سازمانی آمادگی خود را برای اجرای فرامین فرمانده معظم کل قوا اعلام کردند.

- آمادگی ملت‌های منطقه**

«سردار محمدرضا نقدی» معاون هماهنگ‌کننده سپاه پاسداران در رزمایش بزرگ راهیان قدس طی سخنانی با اشاره به اهداف

تقویم انقلاب

جهادگران خلاق و مبتکر

سید مهدی حسینی مورخ و پژوهشگر

تقویم تاریخی انقلاب اسلامی گواه است که جهادگران جبهه و جنگ حماسه‌های بی‌بدیلی از خود به یادگار گذاشتند. نویسنده کتاب «خاکریزهای خط مقدم» فعالیت‌های نیروهای جهادگر دفاع مقدس را به طور مبسوط انبوهی از خلاقیت‌ها و ابتکارها و نوآوری‌ها را به ثبت رسانده است. در بخشی از این کتاب که به زمینه‌سازی عملیات والفجر مقدماتی اختصاص داده شده، آمده است:

«دشمن چند روز پیش از عملیات مقابل خاکریزهای خود دو ردیف کانال حفر نمود. قرارگاه کربلا از جهاد درخواست طراحی و ساخت پل نفر و فرش عبور از باتلاق کرد. جهاد برای عبور از مناطق رملی ابتکارات زیادی انجام داد و روش‌های مختلفی مورد استفاده قرار گرفت، یکی از این روش‌ها استفاده از تورهای سیمی بود که به صورت نواری روی رمل قرار می‌گرفت. سپس امکانات و تجهیزات از روی تورهای سیمی عبور داده می‌شد. روش دیگر استفاده از فرش‌های باتلاقی بود که این کار به وسیله جهاد سازندگی آذربایجان شرقی انجام شد و آنها موفق شدند یک باند از این فرش‌های باتلاقی را جهت عبور خودروها و لودر استفاده کنند که تأثیر خوبی جهت عبور و مرور نیروها از منطقه رملی داشت. جهادگران در مدت کوتاهی ۲۵ طرح پل نفر را ارائه دادند که در نهایت پل برزنتی انتخاب و تعدادی از آن طی چند شبانه‌روز تولید شد. امکان تولید فرش فلزی برای عبور از رمل در آن زمان کوتاه امکان‌پذیر نبود. سپس از آزمایش‌های

متعدد تورهای فلزی را انتخاب کردند که در کارخانه نورد اهواز و پالایشگاه آبادان تولید شد. پل‌ها جهت فراهم کردن امکان عبور از کانال‌ها، میدان‌های مین و سیم خاردارهای دشمن بود. پل‌های نفرو این خاصیت را داشت که به وسیله نفر حمل شود. این پل‌ها از پروفیل و برزنت و به صورت تاشو، به طول ۶ و ۹ متر تولید شد. روند توسعه پل‌سازی در مهندسی جنگ جهاد در عملیات‌ها مسیر خود را پیدا کرد و گره‌گشای عملیات بود.» آنچه مسلم بود در این منطقه تا آن زمان عملیاتی انجام نشده بود و نیروهای رزمنده با عزم راسخی که داشتند الزاماً باید از منطقه پوشیده از رمل عبور می‌کردند و جهادگران هم ناگزیر بودند که شب هنگام، خاکریز و جاده احداث کنند. نویسنده کتاب «خاکریزهای خط مقدم» در ادامه مباحث خود در این‌باره آورده است: «سرتاسر منطقه عملیاتی در حد فاصل چذابه تا فکه به عمق متغیر از ۱۰ تا ۲۰ کیلومتر تپه‌های رملی قرار داشت که لازم بود از دل آنها جاده‌ها و محورهای عملیاتی کشیده شود. جهادگران جاده را از دل تنگه زلیچان تا جنگل امقر و از آنجا تا خطوط مقدم جبهه‌ها و مواضع جدید رزمندگان ادامه دادند که این محور به جاده کاظمین مشهور شد. تعداد قابل توجهی کمپرسی به ترمیم جاده کاظمین پرداختند. بیشتر این دستگاه‌ها مردمی بودند. محل مقر تاکتیکی مهندسی جهاد در همین منطقه انتخاب شده بود. جهاد باید قبل از شروع عملیات بیش از ۴۰۰ کیلومتر راه تدارکاتی و مواصلاتی و متجاوز از ۸۰ کیلومتر خاکریز، نزدیک به ۵۰ دهنه پل از انواع مختلف و صدها سنگر احداث می‌کرد. این اقدامات نقش تعیین‌کننده‌ای در عملیات داشتند.»

در هنگامه انقلاب اسلامی، «محمدرضا پهلوی» از هیچ تلاشی برای ماندگاری قدرت خود فروگذاری نکرد. او در آخرین تلاش، بختیار را به نخست‌وزیری منصوب کرد و شورای سلطنت تشکیل شد. حامیان سلطنت تلاش می‌کردند از این طریق به مصالحه با مخالفان برسند. در نوشتار زیر این موضوع مهم بررسی شده است که چگونه امام(ره) شورای سلطنت را دربدو تشکیل از کار انداختند؟!

♦ شورای سلطنت و شکست در بسیج اجتماعی

محمدرضا پهلوی هر چه به روزهای منتهی به انقلاب اسلامی نزدیک می‌شد، نجات خود را نه در اتخاذ هرگونه تصمیم یا موضع قوی، بلکه در جلسات مشاوره مستمری که با سفرای آمریکا و انگلستان تشکیل می‌داد، می‌جست. مرگ دو نفر از محارم او، یعنی «اسدالله علم» و «منوچهر اقبال» نیز به سردرگمی شاه افزوده بود. رجوع مکرر محمدرضا پهلوی به سفرای آمریکا و انگلیس نشان می‌دهد، نظامی که بنا نهاده بود تا چه حد وی را وجود حامیانی که به سخنان‌شان اعتماد داشته باشد، محروم کرده بود. در نهایت نخست‌وزیر جدید، یعنی بختیار، که به منظور انتقال قدرت که نیروهای خواستار اصلاحات و غیرانقلابی بیشتر به آن تمایل داشتند، با شاه مذاکره کرد. در نتیجه محمدرضا پهلوی روز ۲۲ دی‌ماه ۱۳۵۷ موقتاً کشور را ترک کرد و به جای خود یک شوروی سلطنتی، که بختیار نیز یکی از اعضای آن بود، تشکیل داد. بختیار دستور آزادی همه زندانی‌های سیاسی و انحلال ساواک را صادر و به بررسی مجدد تمامی قراردادهای خارجی شروع کرد. او از فروش نفت به رژیم صهیونیستی و آفریقای جنوبی جلوگیری و اعلام کرد هزینه‌های مربوط به بودجه نظامی و کارخانه‌های اتمی را کاهش چشمگیری خواهد داد، اما هیچ یک از این اقدامات موجب جذب مخالفان در دولت وی نشد. حتی جبهه ملی، که او خود روزی در آن عضویت داشت، اکنون او را به عنوان یک خانن طرد کرده بود. به این ترتیب، بسیج اجتماعی مورد نظر شاه و بختیار برای حمایت از شورای سلطنت شکل نگرفت.

♦ امام خمینی(ره) و استراتژی رویارویی شتاب گرفتن مبارزه مردم با حکومت، نوبدبخش پیروزی نهضت اسلامی بود و در پیش گرفتن تدابیری برای اداره جامعه پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران را ضرورت می‌بخشید. امام خمینی(ره) لزوم تشکیل نهادهی را که اداره‌کننده امور باشد، بهتر احساس کرد و زمانی که در پاریس بود در ملاقات با نیروهای انقلابی درباره چگونگی اداره مبارزه سیاسی داخل کشور و تشکیل گروه‌هایی برای آینده نهضت اسلامی، که دورنمای پیروزی آن روشن بود، با آنان گفت‌وگو کرد. فعالان انقلاب در داخل کشور نیز ضرورت تشکیل شورا و نهادهی متشکل از نیروهای انقلاب را برای گسترش نهضت و هدایت آن احساس کردند. نخستین نهاد برآمده از قیام مردم پیش از پیروزی انقلاب اسلامی که به دستور امام خمینی(ره) برای سامان‌دهی امور انقلاب، به‌ویژه با توجه به تعطیلی بسیاری از دستگاه‌های رسمی-اداری تأسیس شد، شورای انقلاب بود.

شورای انقلاب برای مقابله با اقدامات به‌ظاهر آشتی‌جویانه عوامل حکومت و طرفداران سلطنت برای مهار بحران ایجاد شده در رژیم و سوق دادن افکار عمومی به سمت برخی حرکت‌های انحرافی تشکیل شد. هم‌زمان با فعالیت‌های آن، بختیار نیز بر فعالیت‌های خود افزود. مقابله با این‌گونه حرکت‌ها ضروری و مستلزم ائتلاف، اتحاد و سازمان‌دهی نیروهای مبارز در رهبری امام خمینی(ره) و تشکیل بجای نهادهایی، مانند شورای انقلاب بود. شورای انقلاب را باید نهادی کلیدی برای پیشبرد استراتژی رویارویی امام خمینی(ره) در نظر گرفت که در دوران انتقال قدرت از شاهنشاهی به جمهوری اسلامی تشکیل شد. شورایی که امام خمینی(ره) به تشکیل آن فرمان دادند، مسئولیت‌های گسترده‌ای داشت که شامل تصمیم‌گیری در مسائل امنیتی و سیاسی برای دوران انتقال قدرت، تشکیل دولت موقت، تدوین قانون اساسی و تنظیم انتخابات بود. این شورادر کنار رهبر اسلامی و دیگر نهادهای انقلابی، سهم‌بزرایی در تشکیل ساختارهای سیاسی جمهوری اسلامی ایران داشت. به این ترتیب، راهبرد رویارویی امام خمینی(ره)، یعنی تشکیل نهادهی در برابر قدرت بختیار، از اصلی‌ترین عوامل ناکارآمدی شورای سلطنت بود.

همان‌طور که گفته شد تشکیل شورای سلطنت با دستور محمدرضا پهلوی و شورای انقلاب به دستور امام خمینی(ره) دو نهادهی بودند که هر یک تلاش می‌کردند زمان و قدرت را به نفع خود مدیریت کنند. در حقیقت، قدرت‌دوگانه تشکیل شد و آمریکا به شورای سلطنت امید بسته بود، اما جامعه ایران دیگری را برگزید. در یک صبح وقتی هائیزر به محل کار خود می‌رفت و چشم‌اناش را به روزنامه‌های صبح تهران دوخت بود، با خبری شوکه‌کننده روبه‌رو شد: تهرانی از شورای سلطنت استعفا کرد. البته هائیزر هنوز امید داشت که ارتش از بختیار حمایت کند. او از این خشوند بود که قه‌رباغی با صدور بیانیه «سبفت محکمی»، نیروهای مسلح را پشت سر بختیار قرار داده و گفته است به‌هیچ‌وجه کودتایی در کار نیست. قریباغی در این بیانیه هشدار داده بود اگر چه تا الآن افسران به سر‌بازان خود دستور داده‌اند در این موقعیت از خود صبر و بُردباری نشان دهند، اما از حالا به بعد چنین اعمالی تحمل نخواهد شد. هائیزر از انتخاب جامعه ایران هراس داشت؛ چرا که رئیس شورای سلطنت استعفا داده بود و هر لحظه امکان داشت جامعه با صدایی رسا نیازمندی ایران به امام خمینی(ره) و شورای متشکل از یاران ایشان را فریاد بزند. بختیار مرتباً به مرکز ستاد می‌رفت و با فرماندهان و افسران ارشد ملاقات می‌کرد.

نزد آمریکایی‌ها اگر چه رئیس شوروی سلطنت برای ملاقات با امام خمینی(ره) استعفا داد، قه‌رباغی خود را به منزله رهبر نیروهای مسلح نمایش داده بود و به نیروهای نظامی کمک می‌کرد تا متحد شوند و شجاعت خود را حفظ کنند و این خشوندی بزرگ ناامیدی آنها از شورای سلطنت را تحمل‌پذیر کرده بود، اما هائیزر از نفوذ امام(ره) در افکار عمومی غافل بود. نیروهای مسلح کشور هنگام درخواستِ امام برای اولین‌بار به‌عنوان فرماندهی کل مبنی بر حفظ انتظامات جواب مثبت دادند. بعضی از امیران ارتش برای حفظ جان خویش وارد مذاکره شدند و بختیار را رها کردند. یکی از آنها «حسین فردوست» بود؛ رفیقِ دوران کودکی محمدرضا پهلوی که از دیپلمات‌های آمریکایی خواست پیروزی انقلاب را به رسمیت بشناسند. سولپوان متعاقباً با ریشخند و تمسخر گزارش داد: «فردوست سوار بر موج شد»؛ غافل از اینکه جامعه ایران به فرمان امام خمینی(ره)

رویارویی امام(ره) با آخرین تقلای دیکتاتور

عمل می‌کرد.

بختیار و برخی از افسراد نزدیک به او گمان می‌کردند با یاری شورای سلطنت و سر دادن وعده‌های فراوان می‌توانند کنترل سیاست ایران را به‌دست گیرند. این در حالی بود که پیروان امام خمینی(ره) برای بازگشت ایشان از پاریس غریو شادی سر می‌دادند. بختیار ابتدا با بستن فرودگاه تهران جلوی این کار را گرفت، اما خیلی زود مجبور شد تصمیم خود را تغییر دهد و فرودگاه را باز کند که در نتیجه آن، در ۱۲ بهمن امام خمینی(ره) در میان خوشامد انبوه مردم ایران به کشور مراجعت کردند. چهار روز بعد امام خمینی(ره)، مهدی بازرگان را به عنوان نخست‌وزیر واقعی کشور منصوب کردند. همین اقدام به ایجاد وضعی منجر شد که در بعضی از انقلاب‌های دیگر به نام قدرت دوگانه موسوم است. چند روزی امور در حال تعلیق بود. در حقیقت ششاهی که پایداری و ماندگاری خود را در کشورهای خارجی می‌جست، نمی‌توانست به شورای سلطنت امید ببندد و فروپاشی همه ارکان نظام سابق و انتخاب درست جامعه ایران آغازگر تاریخ متفاوت ایران شد.

♦ فشرده سخن

شورای سلطنت به منزله یک نهاد مشاوره‌ای با هدف ماندگاری سلطنت تشکیل شد و اعضای آن از طرف محمدرضا پهلوی انتخاب شدند. این شورا مسئولیت‌هایی، مانند مشاوره در امور سیاسی و اجرایی را به عهده داشت تا از این طریق بتواند به حفظ نظام سیاسی کمک کند. به علت وضعیت آشفته سیاسی و اجتماعی در آن زمان و ناپایداری فضا، حکومت بختیار توان اجرایی نداشت و بسیج اجتماعی در حمایت از او شکل نگرفت. امام خمینی(ره) برای مقابله با بختیار و حامیان سلطنت بلافاصله نهاد شورای انقلاب را تشکیل دادند تا با اقدامات ضدانقلابی بختیار مقابله کنند. فروپاشی سلطنت و ناکارآمدی شوروی سلطنت نتیجه هوشیاری امام خمینی(ره) و اتخاذ راهبرد ایجاد قدرت دوگانه بود. در نتیجه جامعه مشخص کرد که کدام قدرت برتری دارد و از این‌جز قدرت اسلام که امام خمینی(ره) بر آن تأکید داشتند، نبود.

حافظه

نابودی صنعت نساجی!

نگاهی به حضور استعمارگران انگلیسی در شبه قاره هند

انگلستان بین سال‌های ۱۷۵۰ تا ۱۸۵۰م رخ داد و این هم‌زمان بود با تأسیس حکومت انگلیسی در هند از سال ۱۷۵۷ تا ۱۸۵۷م. به یک معنا، تولد انقلاب صنعتی همراه با تسلط سیاسی انگلستان بر هند بود و این امر سبب افول صنایع گوناگون در هند، از جمله صنعت نساجی شد. کمپانی هند شرقی-که دولت انگلستان به‌شدت از آن حمایت می‌کرد-با تصرف زمین‌های زراعی و درآمد حاصله از آنها و همچنین با تزریق مواد اولیه به‌دست‌آمده از این زمین‌ها، مانند پنبه، به صنعت نساجی انگلیس، تحمیل تعرفه‌های سنگین بر کالا‌های هندی به منظور حمایت از تولیدکنندگان داخلی انگلیس و مجبور کردن مردم هندوستان به کشت معهود محصولات مورد نیاز نساجی و کارگاه‌های صنعتی انگلیس، صنایع نساجی این کشور را به رشد چشمگیری رساند. در ادامه همین سیاست، به‌تدریج توجه به مانوفاکتورها و کارخانه‌های نخ‌ریسی بیشتر شد و انگلیسی‌ها با اعمال سیاست‌های استعماری و فشارهای شدید بسر تولیدکنندگان و بازرگانان هندی زمینه‌های حذف هند به منزله یک رقیب جدی و انحصار خود بر صنایع نساجی را فراهم کردند. چنین بود که ظرفیت تولید در بخش‌های پارچه‌بافی بالا رفت و صنعت پنبه لانکشایر به سبب رونق اقتصادی در صف نخستین تهیه‌کنندگان پارچه‌های نخ‌ی جای گرفت و توانست با پنبه و نیروی انسانی و سرمایه خود هندی‌ها، صنعت نساجی هند را به زوال بکشانند.

اگرچه هند مدت‌ها پیش از کشورهای اروپایی، یک کشور صنعتی به‌شمار می‌آمد، اما انقلاب صنعتی ابتدا در اروپا روی داد. دلایل متعددی برای وقوع انقلاب صنعتی در اروپا وجود داشت. اخلاق پروتستانی، رنسانس، اختراع ماشین‌آلات، میل به موفقیت و سلطه‌گری اروپا به‌ویژه انگلستان، از جمله این دلایل بود. احتمالاً انقلاب صنعتی در هند رخ نداد، چون سیستم کاستی بر این کشور حاکم بود. در این سیستم، زمانی که یک کاست به‌نوع خاصی از کار انحصاری مشغول می‌شود، دیگر هیچ رقابتی از سوی دیگران در این زمینه وجود ندارد؛ رقابتی که در اصل عامل توسعه اقتصادی در اروپا شد.

با این حال و با وجود چنین وضعیتی، صنعتگران هندی زمان بیشتری برای افزایش مهارت‌های خوددر امر تولید، به‌ویژه تولیدات نساجی داشتند. هنداز منظر تاریخی، یکی از مراکز اولیه‌کشت پنبه در جهان به‌شمار می‌آمد و شمالی‌ترین نقطه آن، ایالت کشمیر، یادآور شبکه باستانی فنون نساجی هند بود. به همین دلیل نیز دوخت پارچه‌های پنبه‌ای(پارچه‌های عالی از قبیل «شبنم‌شامگاهی» و «آب روان» که چنین نام‌گذاری‌هایی دلیلی بر کیفیت عالی این پارچه‌ها بوده است)در هند رواج فراوان یافت و به سراسر جهان صادر شد. در قرن‌های شانزدهم و هفدهم میلادی، ورود و نفوذ تدریجی، اما گسترده استعمارگران انگلیسی به هند و سپس وقوع انقلاب صنعتی، پایانی بر عصر طلایی این سرزمین بود. انقلاب صنعتی در

دهلیز

امیدهای واھی

نگاهی به روزهای پایانی حضور دیکتاتور در دبار!

بود، اما اوضاع در ایران هنوز نامعلوم بود. در طول تعطیلات، اوضاع در ایران بدتر می‌شد و اعتصابات بیشمار با رکود اقتصادی همراه بود. شخصاً و از طریق وزارت امور خارجه به حمایت خود از شاه ادامه دادم. هم‌زمان با این اقدام، شاه را وادار می‌کردیم تا با قدرت بیشتر مخالفان سیاسی خود را سرکوب کند و تا جایی که امکان دارد با آنها درگیر شود. نقشه اصلی او برای درخواست از یکی از فرماندهان جهت ایجاد حکومت ائتلافی درست به نظر می‌رسید، اما با جلب رضایت فردی که از موفقیت و حیثیت خویشی در جامعه ایران بر خوردار باشد، با مشکلات عدیده‌ای مواجه شده بود؛ زیرا از یک طرف، افزایش نیروهای ضدشاه باعث ایجاد ناآرامی‌های دائمی شده بود و از طرف دیگر، شاه مایل نبود که اختیار تام حکومت را به یک فرد تفویض کند. چند تن از خدمت‌گزاران او استعفا دادند و دیگران نیز خدمت کردن به شاه وارد می‌نویسند: «لیستی از سؤالات را برای شاه ارسال کردیم و او به‌خوبی به آنها پاسخ داد. خلاصه توضیحات او به ما این بود که می‌خواهد از طریق فرماندهی نیروهای مسلح موقعیت خود را حفظ کند و به افراد غیر نظامی اجازه دهد که در مسئولیت‌های بوده‌جده دفاعی دولت سهم باشند. همچنین، با کمک یکی از فرماندهان دربار، ائتلافی بدون دخالت او تشکیل شود. احساس او نسبت به هفته‌های گذشته بهتر شده‌بود. تعدادی از کارکنان شرکت نفت به‌علت ترس از اخراج شدن یا عدم پرداخت حقوق به سر کار خود برگشته بودند. تولید نفت در روزهای اخیر دو برابر شده

قدرت بازدارندگی یک منظومه است

مصطفی قربانی
دکترای علوم سیاسی

برجسته‌سازی و ضریب دادن به نقطه مقابل، سانسور، حذف و نادیده گرفتن دستاوردها و به طور کلی، حوزه‌های قدرت و قوت جامعه و نظام اسلامی یکی از مهم‌ترین ترفندهای دشمن در جنگ شناختی برای ایجاد خطای محاسباتی نزد مردم، نخبگان و مقامات ایرانی است. تمرکز دشمن بر این شیوه در کنار وجود برخی زمینه‌های عینی داخلی، در مواردی سبب ایجاد قضاوت‌های نادرستی نزد برخی مخاطبان وطنی از وضعیت قدرت نظام و موقعیت کشور می‌شود. این در حالی است که در کنار ضعف‌ها و آسیب‌ها، نقاط قوت و دستاوردهای بی‌شماری هم در داخل کشور وجود دارد که برای داشتن یک تصویر و قضاوت دقیق و منطبق با واقعیت‌ها، باید با دیدی همه‌جانبه، در کنار دیدن ضعف‌ها، به قوت‌ها هم توجه داشت. در متن حاضر ضمن پرداختن به این موضوع، دلایل آن و چگونگی مواجهه با آن به اجمال بررسی می‌شود.

روش شناسی ارزیابی قدرت

«قدرت» مفهومی ذوابعاد است که بنا به طبیعتی که دارد، در ارزیابی آن، باید همه این ابعاد و ارکان مدنظر قرار گیرد. در واقع، قدرت مفهومی است که ابعاد ملموس (مادی) و غیرملموس (معنوی) دارد و برای ارزیابی قدرت هر عاملی اعم از فرد یا کشور، باید به مجموعه این ابعاد توجه کرد. با توجه به آنچه گفته شد، یکی از مهم‌ترین آسیب‌های روش شناسانه در ارزیابی قدرت و موقعیت جمهوری اسلامی ایران، تک بعدی یا تک عاملی دیدن قدرت آن است؛ به این معنا که در ارزیابی عامه، به طور معمول، شاخص‌های اقتصادی و به طور کلی، وضعیت اقتصادی کشور ملاک ارزیابی قدرت نظام قرار می‌گیرد. حال اگرچه اقتصاد و شاخص‌های اقتصادی قطعاً یکی از مهم‌ترین معیارهای ارزیابی قدرت هر نظام سیاسی است، اما معیارهای ارزیابی قدرت هر کشوری، فقط معیارهای اقتصادی نیست.

اساساً مخاطب وطنی در این شرایط اصطلاحاً گرفتار «خطای هاله‌ای» شده است؛ خطایی که در آن، مخاطب به دلیل با اهمیت دانستن یک بعد از حوزه‌های خاص، سایر ابعاد مرتبط با موضوع یا مسئله را نادیده می‌گیرد. بر این اساس، در وضعیت کنونی به دلیل آنکه مسائل اقتصادی کشور تداوم، عینیت و عمومیت بیشتری دارد، افکار عمومی و حتی نخبگی با دقت در این موضوع، از سایر ابعاد قدرت نظام غفلت کرده و بدون توجه به سایر ابعاد و حوزه‌های قدرت نظام، صرفاً شاخص‌های اقتصادی را ملاک ارزیابی قدرت نظام قرار می‌دهد.

در همین زمینه می‌توان به وقایع اخیر منطقه به‌ویژه تحولات سوریه اشاره کرد؛ به این ترتیب که با سقوط اسد این گزاره مطرح شد که قدرت منطقه‌ای ایران تضعیف شده و محور مقاومت اسلامی دیگر، مانند گذشته قادر به تداوم کنش‌گری قدرت‌مندان در سطح منطقه نیست. در واقع، اهمیت سوریه و تلخی سقوط اسد سبب شد تا این موضوع آنچنان در ذهن مخاطب ضریب بخورد که سایر واقعیت‌های مرتبط با مقاومت و قدرت منطقه‌ای ایران را نادیده بگیرد.

دلایل شکل‌گیری خطای هاله‌ای

چرایی و دلایل شکل‌گیری این خطای هاله‌ای در ذهن مخاطبان وطنی، علاوه بر وجود مشکلات اقتصادی متداوم و متراکم، به دو عامل دیگر برمی‌گردد: اول جنگ شناختی دشمن که طی آن تلاش می‌شود با مگس‌وار نشستن روی مشکلات اقتصادی، علیه ایده‌ها، ساختارها، سیاست‌ها،

رفتارها، کارگزاران و در مجموع، هر آنچه رنگ و بویی از نظام دارد، عملیات روانی انجام دهد تا در معرض اعتبارزدایی و تخریب قرار گیرد. عامل دیگر شکل‌گیری خطای هاله‌ای در ارزیابی قدرت نظام، به ضعف در تبیین دقیق، سریع و به موقع شرایط کشور و مشکلات آن از یکسو و توانمندی‌های نظام از سوی دیگر برمی‌گردد. در واقع، در مقابل سم‌پاشی‌های روانی-رسانه‌ای جبهه شراکت‌بار دشمنان، اقدامات رسانه‌ای اثربخش برای خنثی‌سازی اقدامات رسانه‌ای دشمنان و بازگویی توانمندی‌های نظام صورت نمی‌گیرد.

چه باید کرد؟

برای جلوگیری از تشدید این خطای هاله‌ای باید تلاش شود تا منظومه قدرت نظام، یعنی همه ابعاد و حوزه‌های قدرت نظام، به طور دقیق و واقعی دیده شود. در توضیح بیشتر باید گفت، پایداری نظام در شرایط جنگ ترکیبی جامع و حداکثری دشمن، توسعه نفوذ منطقه‌ای و ایجاد محور مقاومت اسلامی در منطقه، پیشرفت‌های علمی و تکنولوژیک در حوزه‌های مختلف، دستیابی به قدرت دفاعی بازدارنده و راهبردی، تثبیت سازکارهای مردم‌سالاری دینی، ایجاد امنیت پایدار و... بخش‌هایی از قدرت نظام است که همگی تحت‌الشعاع مسائل و مشکلات اقتصادی قرار گرفته و سبب شده است تا تصویری دقیق از منظومه قدرت نظام نزد افکار عمومی شکل نگیرد.

یک نکته مهم که از بحث بالا نتیجه گرفته

می‌شود، این است که بخشی از آنچه سبب شکل‌گیری خطای هاله‌ای از قدرت نظام شده، اساساً ماهیت پروژه‌ای دارد؛ یعنی در اثر تلاش‌های برنامه‌ریزی شده دشمن ایجاد شده است. بنابراین، در نقطه مقابل باید تلاش شود ضمن خنثی‌سازی عملیات روانی رسانه‌ای دشمن، تصویری دقیق از منظومه قدرت نظام نزد افکار عمومی شکل گیرد. در تلاش برای این منظور نیز علاوه بر تبیین سریع، دقیق و به موقع رویدادها و روندهای کشور، باید در حوزه‌های گوناگون کوشید تا با انکار بر داده‌های تاریخی، حافظه تاریخی توده‌های مردم را زنده کرد. در واقع، دستاوردها و حوزه‌های قدرت جمهوری اسلامی اگر با رویکردی تاریخی مورد توجه قرار گیرند، بیش از پیش اهمیت خود را پیدا می‌کنند؛ نکته‌ای که تاکنون توجه چندانی به آن نشده است.

یکی از مهم‌ترین دستاوردها و حوزه‌های قدرت جمهوری اسلامی، حوزه دفاعی است که در این حوزه بسر تمامی ضعف‌ها و مسائل تاریخی فایز آمده است و اکنون اگر با رویکرد تاریخی تبیین شود، اهمیت آن بیشتر نمایان می‌شود. برای نمونه، وقتی نیروی دریایی سپاه در اقدامی غرورآفرین، نفت‌کش انگلیسی را در خلیج فارس توقیف کرد یا وقتی نیروی هوایی سپاه، پهلو آمریکایی گلوبال هاوک را سرنگون کرد، بهترین فرصت برای تبیین نقش قدرت دفاعی نظام و نمایاندن هر چه بیشتر این حوزه از قدرت نظام بود که متأسفانه از آن بهره‌برداری لازم صورت نگرفت. در مواجهه با این قضایا کافی بود تا به سرنگونی هواپیمای مسافربری کشورمان به دست آمریکا یا نقش انگلیس در جداسازی هرات از ایران در اوایل دوره قاجار و در مقاطع دیگری چون اشغال ایران در جنگ جهانی دوم و... اشاره می‌کردیم. توضیح آنکه در همه این قضایای تاریخی چون قدرت دفاعی بازدارنده‌اندشتیم، آن وقایع تلخ رخ می‌داد، اما اکنون چون قدرت دفاعی بازدارنده داریم، می‌توانیم انگلیس و آمریکا را در خلیج فارس تحقیر کنیم و این همان انگلیس و آمریکایی هستند که در طول تاریخ جنایت‌های متعددی علیه ملت ایران مرتکب شده‌اند. بهره‌برداری نکردن از اینگونه فرصت‌ها برای نمایاندن اهمیت قدرت دفاعی کشور در حالی است که دشمن در جنگ شناختی خود همواره می‌کوشد تا میان حوزه دفاعی با معیشت مردم دوگانه‌سازی کند و بنابراین، اهمیت قدرت دفاعی برای افکار عمومی، آنگونه که شایسته است، نمایان نمی‌شود.

آفاق

نسبت مصلحت با تفکر انقلابی - ۴۲

شاخصه‌های انقلابی‌گری

محمد رضا ملایی
پژوهشگر اندیشه سیاسی

با زمان و مکان و شناسایی نیازهای بالفعل جوامع بشری و اسلامی و نیز شناسایی دشمن و شیوه‌های دشمنی اوست. فقدان هر یک از این عوامل، به اسلامی منجر می‌شود که به تعبیر امام خمینی (ره) در آخوندهای درباری متبلور است؛ یعنی اسلامی که از فرط افراط و تفریط یا سر از رویه داعش‌گونه درمی‌آورد یا در مقابل جنایات صهیونیست‌ها و آمریکایی‌ها، بی‌تفاوت است.

۲- اعتماد به وعده‌های الهی و بی‌اعتمادی به قدرت‌های مستکبر و زورگوی جهانی؛ اعتماد به وعده نصرت الهی در مبارزه با طاغوت و اطمینان نداشتن به وعده‌های طاغوت، یکی دیگر از شاخصه‌های تفکر و روحیه انقلابی است. کسی که این ویژگی را در درون خود نهاده‌اند کرده باشد، از مواجهه با دشمنان، هیچ هراسی به دل راه نمی‌دهد. امام خمینی (ره) به عنوان امام انقلاب، تجلی کامل این ویژگی بود و همین سبب شده بود که ایشان در مواضع انقلابی خود، با صراحت صحبت کنند و آنچه را که به آن اعتقاد داشتند، بدون لکنت زبان بگویند؛ چون به خداوند و وعده‌های او اعتماد داشت. انسان انقلابی جز وعده نصرت الهی، به هیچ وعده و وعید دشمنان خداوند اعتماد نمی‌کند. نمی‌توان هم دست جلوی دشمن دراز کرد و به وعده‌های او دل بست و هم منتظر نصرت الهی بود.

سیاست نامه

سیدمحمدباقر صدر - ۲۹ حکمرانی خوب

مسعود پور فرد

کارشناس سیاسی

چند سالی است که مفهوم حکمرانی و حکمرانی خوب در رشته‌های علمی، همچون علوم سیاسی، جامعه‌شناسی و حتی در مطالعات اقتصادی و حقوقی رایج شده است. حکمرانی به جای تمرکز بر دولت، قدرت را در داخل و خارج از اقتدار رسمی و نهادهای حکومت و در قالب سه رکن «حکومت»، «بخش خصوصی» و «جامعه مدنی» جریان می‌دهد. به علاوه شالوده حکمرانی، فرآیند تصمیم‌سازی و اجرای تصمیمات است که مشخص می‌کند چگونه سه بازیگر یادشده با اولویت‌ها و سلاطین متفاوت، به هماهنگی می‌رسند. سازمان ملل متحد حکمرانی را چنین معرفی کرده است: «حکمرانی، مجموعه‌ای از اقدامات فردی و نهادی، عمومی و خصوصی برای برنامه‌ریزی و اداره مشترک امور است و فرآیند مستمری از ایجاد تفاهم میان منافع متفاوت و متضاد است که در قالب اقدامات مشارکتی و سازگار حرکت می‌کند و شامل نهادهای رسمی و ترتیبات غیررسمی و سرمایه اجتماعی شهروندان است.»^(۱)

در تعریف حکمرانی، دولت باید بسیاری از تصدی‌گری‌ها را کنار بگذارد، اگرچه باید همچنان سه انحصار را به طور قانونی برای خود نگاه دارد: خدمات عمومی، امنیت و خشونت؛ بنابراین، یک حکومت/دولت خوب، شرط حکمرانی خوب است.

«علامه شهید صدر» با بررسی ژرف‌اندیشانه منابع اسلامی، مسیر تکاملی را در ساخت نظریه عام سیاسی و در واقع طرح حکمرانی اسلامی، پیمود و در سه مرحله آن را تدوین و به ترتیب در کتاب‌های «الأسس الاسلامیه» (۱۳۷۸ ق)، «التعلیقات منهاج الصالحین» (۱۳۹۵ ق)) و «الفتاوی الواضحه» (۱۳۹۶ ق) و اندکی پیش از شهادتش به شکل نهایی در «الاسلام یقود الحیاه» (۱۳۹۹ ق) منتشر کرد. زیرساخت‌های بینشی و نگرشی در نظریه حکمرانی شهید صدر، بر سه رکن اعتقادی استوار است:

رکن نخست؛ نظریه سیاسی علامه شهید صدر، بیش و نگرش توحیدی بر پایه نظام الهی احسن در جهان هستی و سنن تخلف‌ناپذیر او در روابط و مناسبات حاکم بر هستی، از جمله انسان و جوامع بشری و محیط زیست اوست. جهان هستی، هویتی هدفدار، هماهنگ و قانون‌مند دارد و از معنا، شعور و ادراک برخوردار، و مسئولیت‌آفرین است. انسان در روابط سه‌گانه‌اش با خود، هم‌نوعان و طبیعت، به طور جبری بر رابطه مرکزی خداوند با هر سه و اراده‌تکوینی الهی متکی است.

رکن دوم؛ این نظریه، حاکمیت مطلق خدا بر جهان و انسان هم در بُعد تکوینی (جبری بر اساس سنن الهی) و هم در بعد تشریحی (اختیاری بر اساس احکام الهی) است. از این رو انتخاب شایسته انسان در این روابط سه‌گانه با خود، هم‌نوعان و طبیعت و رابطه چهارم با مرکزیت عالم، یعنی خداوند به طور شایسته، در گرو محور قراردادن و هماهنگی با اراده تشریحی خداوند است. با شناخت سنن تکوینی و تشریحی حاکم بر هستی، هم می‌توان در ساخت باورها و ارزش‌ها، و هم در عرصه‌های هنجاری و رفتاری (مانند حقوق، اخلاق، نظام‌های سیاسی، قوانین اجتماعی) و حتی آینده‌پژوهی از آن بهره جست.

رکن سوم؛ نظریه سیاسی ایشان، اصل کرامت ذاتی، فطری و عمومی انسان است که خداوند بر اساس قدرت عقل، اختیار و آزادی به او عنایت کرده و در نتیجه، به وی نیروی تفسیر و تغییر جهان داده و او را بر سرنویشت خویش، حاکم کرده است.

منابع در دفتر نشریه موجود است.

تبیین

جنگ روایت‌ها و جهاد تبیین - ۱۲۰

استمرار خطای شناختی

امیر قلی‌زاده

کارشناس سیاسی

اسلامی است که از همه سو تیرهای دشمنی و کینه‌توزی‌ها به سمتش روان است. با همه اینها امروز زندگی در ایران عزیز جریان دارد و کسی در اینجا تهدیدهای بیرونی‌ها را جدی نمی‌گیرد. رمز و راز این روحیه، قدرت ایمان، روحیه ایستادگی و نهراسیدن از لفاظی‌های دشمنان است.

مسئله تراپ هم مانند سلف سابق خود کارتر مقبور، دوست دارد ایران تابع محض آمریکا در سیاست خارجی و حتی داخلی باشد. اساساً در این قضیه فرقی بین رئیس جمهور دموکرات و جمهوریخواه نیست. غالب سیاستمداران آمریکایی خواهان بازگشت ایران امروز به سدار آمریکا هستند! تلاش مستمر آمریکا از طراحی نظم جدید در منطقه که امروز تراپ می‌خواهد آن را به عاملیت رژیم منحوس صهیونیستی و همکاری برخی کشورهای به ظاهر اسلامی جلو ببرد، همین است که اساس بیداری اسلامی و انسانی متأسی از انقلاب اسلامی را به محاق ببرد و دوران طلایی حکمرانی سیه‌اندیشان کاخ سفید را بار دیگر درباره ایران عزیز ما و کل منطقه استراتژیک غرب آسیا تکرار کند! اما امروز هم همان روحیه‌ای بر ایرانی‌ها حاکم است که رهبر معظم انقلاب فرمودند: «قیام ۱۹ دی، «ایران مطلوب آمریکایی‌ها» را از جنگال آنها بیرون آورد.» تراپ نیز که از خطای شناختی - محاسباتی در باره ملت بزرگ و مقاوم ایران رنج می‌برد، آرزوی «ایران آمریکایی» را مانند کارتر به گور خواهد برد.

یادداشت

اما و اگرهای استیضاح وزیر!

حسن حسنی

کارشناس اقتصادی

درباره موضوع استیضاح وزیر اقتصاد باید گفت، این استیضاح از جهاتی مطلوب بوده و از جنبه‌هایی باید در این امر تعلل کرد. برخی عنوان می‌کنند در وضعیت کنونی اقتصادی و سیاسی کشور نباید استیضاحی صورت بگیرد؛ چرا که به زبان کشور است؛ در پاسخ این عده باید گفت، نمی‌توان با اطمینان گفت به صرف استیضاح اتفاق خاصی در اقتصاد کشور رخ می‌دهد، این نکته درباره تمام استیضاح‌ها چه دولت اول کار یا آخر کار باشد، صدق می‌کند.

بلکه آنچه در زمینه پیامدهای استیضاح باید مورد توجه جدی قرار بگیرد، این است که پس از استیضاح وزیر و خط خوردن و کنار رفتن وی از دولت تا اینکه وزیر دیگری جایگزین وی شود، حداقل سه تا چهار ماه کارها معطل می‌ماند و تصمیمات لازم برای اداره امور اقتصاد گرفته نمی‌شود، یعنی این روند می‌تواند تا حدی موجب ایجاد اختلال در کارها شود.

به چند دلیل می‌توان از استیضاحی که چندین نماینده، به ویژه درباره آقای همتی دنبال کردند دفاع کرد. هر چند برخی دلایل نیز برای تخطئه استیضاح وی وجود دارد که در ادامه مطرح می‌شود.

درباره دلایل دفاع از استیضاح آقای همتی بر اساس نکته‌ای که نمایندگان به دوست بر آن تأکید دارند، اظهارات نادرست آقای همتی است. بی‌تردید، یک وزیر اقتصاد نباید بی‌منا و بدون بررسی وضعیت اقتصادی و حتی سیاسی کشور صحبت کند و به گونه‌ای مسائل حساس، مانند قیمت ارز را بیان کند که شائبه‌های جدی و نگرانی‌هایی درباره نرخ ارز و تأمین آن در بازار ایجاد شود. سخنی که آقای همتی درباره دلار ۷۳ هزار تومانی بیان کردند، به نوعی حمله مستقیمی به معیشت مردم بود. زمانی که آقای همتی درباره قیمت دلار سخن گفت، وضعیت بازار ارز به سرعت به هم ریخت و قیمت ارز افزایش یافت؛ به گونه‌ای که ظرف دو هفته اخیر قیمت اقلامی، مانند ظروف یکبار مصرف یا کاغذ و سایر کالاها ۳۰ درصد گران شده است.

وقتی وزیر اقتصاد این چنین بی‌اساس حرف می‌زند، راهی جز استیضاح وزیری که زمان و مسائل اقتصادی و حساسیت‌ها را نمی‌شناسد، باقی نمی‌ماند. بنابراین به نظر بنده آقای همتی به دلیل این جمله هم که شده سزاوار استیضاح است. از طرفی در دفاع از آقای همتی باید گفت مقصر تشویش ارزی روزهای گذشته وزیر اقتصاد نیست. البته همچنان تأکید می‌کنم آقای همتی به دلیل بیان جمله‌ای که به غلط درباره نرخ ارز بیان کردند، قطعاً مقصر هستند؛ اما در حال حاضر مقصر تشویش بازار ارز وزیر صمت است. متأسفانه، وزارت صمت طی ماه‌های گذشته بار انتظارات توری بسیار سنگینی را به اقتصاد کشور تحمیل کرده است. به ویژه با پیگیری‌هایی که برای مصوبه ترخیص اعتباری داشت تا فروردین سال آینده به کشور آسیب زد؛ چرا که افزایش تقاضای ارز برای واردکنندگان خودرو و موبایل منابع ارزی کشور را تحت فشار قرار داد.

اگر وزارت صمت بیش از سهمیه ارزی خود تقاضای مؤثر ارزی ایجاد کند و این تقاضا به بازار غیر رسمی سرریز شود و آنجا قیمت غیر رسمی را افزایش دهد، اینجا دیگر وزارت صمت مقصر فشار به منابع ارزی کشور است.

میثم مهرپور

دبیر گروه اقتصاد

قیمت ارز در اقتصاد ایران را باید از موضوعات و مسائلی دانست که همواره در اولویت اقتصاد کشور بوده است. از طرفی هر تصمیم ارزی طی چهار دهه اخیر در کشور موافقان و مخالفانی داشته است. از سال‌های جنگ و پرداخت ارز دولتی به واردات کالاهای اساسی که برخی آن را موجب پویایی و تداوم تولید حتی در وضعیت جنگ می‌دانستند و برخی آن را هدر رفت منابع ارزی تا سال‌های دوران سازندگی که طیفی معتقد به آزادسازی قیمت ارز بودند و همین طیف هم موجب اجرای سیاست‌های تعدیل اقتصادی شدند؛ اما برخی دیگر به سیاست تثبیت اقتصادی معتقد بودند و اتفاقاً این طیف هم بعد از شکست سیاست‌های تعدیل، مدل فکری خود را اجرایی کردند. در واقع، این دوگانگی‌ها و نگاه‌های متضاد به موضوع ارز از همان دهه ۶۰ تا به امروز در اقتصاد ایران وجود داشته است. نگاه‌هایی که متفاوت و گاهی متضاد با یکدیگر بوده‌اند. برای بررسی ماجرای ارز در اقتصاد ایران، بهتر است در ابتدا مروری کلی بر نظرها و نگاه‌های متفاوت اقتصاددان‌های ایرانی به موضوع ارز داشته باشیم. عده‌ای معتقدند، ثبات قیمت ارز در صورت امکان اقدامی است که به واسطه ایجاد آرامش و ثبات در اقتصاد به رشد تولید کمک کرده و جلوی افزایش قیمت‌ها و تورم فزاینده را می‌گیرد؛ لذا این گروه به دولت‌ها توصیه می‌کنند در حد امکان جلوی افزایش قیمت ارز بایستند. طیفی دیگر معتقدند برای رشد صادرات و امکان رقابت‌پذیری اقتصاد ایران، باید قیمت ارز افزایش یابد. این گروه بر این باورند که افزایش قیمت ارز می‌تواند به جهش‌های صادراتی تبدیل شود.

قانون چه می‌گوید؟

اگر چه نمی‌توان قانون یا قاعده مشخصی برای قیمت ارز تعیین کرد و قاعده‌تاً نرخ ارز متأثر از وضعیت اقتصادی کشور، مانند حجم نقدینگی، درآمدهای ارزی و سیاست‌های دولت حاکم تعیین می‌شود؛ اما بر اساس مصوبه مجمع تشخیص مصلحت، نرخ ارز برای حفظ توان رقابتی کشور در حوزه صادرات باید سالیانه به اندازه مابه‌التفاوت تورم داخلی و خارجی افزایش یابد. با توجه به این نکات اما تجربه عملیاتی و واقعی رخ داده در کشور گاهی با مسائل تئوری مطرح شده همخوانی ندارد و شاید همین موضوع ماجرای ارز را در اقتصاد ایران به معنایی چند مجهولی و بدون پاسخ تبدیل کرده است. به نحوی که هر کدام از این نگاه‌ها در کشور بعد از اجرای ایده‌ها و افکار خود با شکست مواجه شده‌اند. برای نمونه، اگر چه در ظاهر ماجرا ثبات قیمت ارز موجب آسیب به صادرات کشور

بازنگاه صبح صادق به فراز و نشیب‌های داستان ارز در اقتصاد ایران

ماجرایی که از دهه ۶۰ شروع شد!

می‌شود، در عمل بیشترین رشد صادرات غیر نفتی ایران در سال‌هایی رخ داده که کشور از ثبات نرخ ارز برخوردار بوده است. برای نمونه، صادرات غیر نفتی ایران که در سال ۱۳۸۱ چیزی کمتر از ۳ میلیارد دلار بود با وجود ثبات قیمت ارز در دهه ۸۰، در اواخر دهه ۸۰ با رشدی بیش از ۱۰۰ برابری به حدود ۴۰ میلیارد دلار می‌رسد، از سوی دیگر در سال‌های بعد از ۱۳۹۷ و رشد شدید قیمت ارز نه تنها صادرات غیر نفتی ایران رشدی ندارد، بلکه روند کاهشی را نیز طی می‌کند. این مسئله تا آنجا عجیب بود که «حسن روحانی» بعد از رسیدن قیمت دلار به بیش از ۷ هزار تومان در یکی از جلسات دولت با انتقاد از اقتصاددانانی که معتقد بودند با افزایش قیمت ارز صادرات افزایش می‌یابد، گفت: «برخی از این آقایان می‌گفتند اگر دلار ۵ هزار تومان چه و چه می‌شود و کشور گلستان می‌شود، اما چیزی نیست که الان نرخ ارز بالاتر هم هست، اما خبری نیست، باید اعتراف کنیم که اقتصاد آن چیزی نیست که عده‌ای در کتاب‌ها می‌خوانند.» این آمارهای متناقض نشان می‌دهد، نمی‌توان موضوع افزایش یا کاهش صادرات را تنها مربوط به قیمت ارز دانست و به بهانه افزایش صادرات به دنبال افزایش تعدیلی قیمت ارز بود.

قیمت ارز در گذر زمان

پس از تلاطمات ارزی دهه ۷۰ و واسطه اجرای سیاست‌های تعدیل اقتصادی، در نهایت در سال

بر اساس مصوبه مجمع تشخیص مصلحت، نرخ ارز برای حفظ توان رقابتی

کشور در حوزه صادرات باید سالیانه به اندازه مابه‌التفاوت تورم داخلی و خارجی افزایش یابد.

نمی‌توان موضوع افزایش یا کاهش صادرات را تنها مربوط به قیمت ارز دانست و به بهانه افزایش صادرات به دنبال افزایش تعدیلی قیمت ارز بود.

قیمت ارز که در دولت سیزدهم از سوی بانک مرکزی مدیریت می‌شد در دولت چهاردهم با دستورات مستقیم وزیر اقتصاد مواجه شد، به نحوی که همتی صراحتاً اعلام کرد نرخ ارز نیمای برای از بین بردن رانت قیمتی موجود میان ارز نیمای و بازار آزاد باید افزایش یابد.

جهش ارز در پسابرجام

بعد از خروج ترامپ از براجام در سال ۱۳۹۷ و اعمال مجدد تحریم‌ها، از جمله تحریم صادرات نفت ایران قیمت ارز شروع به افزایش کرد. ارزی که در آن زمان حدود ۴ هزار تومان بود، طی یک بازه سه ساله حتی تا نزدیک رقم ۳۰ هزار تومان نیز رسید. با این حال، دولت دوازدهم قیمت ارز را روی عدد حدود ۲۵ هزار تومان به دولت سیزدهم تحویل داد. با آغاز به کار دولت سیزدهم می‌توان گفت، «سیدابراهیم رئیسی» میراث‌دار وضعیتی عجیب در اقتصاد ایران شد. قیمت ارز طی یک دوره هشت ساله رشدی بیش از هفت برابری را تجربه کرد. نرخ تورم نقطه‌ای تولیدکننده در اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۰ برای اولین بار از ۱۰۰ درصد عبور و به عدد ۱۰۳ درصد رسیده بود، میزان رشد نقدینگی نیز برای اولین بار به بیش از ۴۰ درصد افزایش یافته بود. دولت سیزدهم در این وضعیت مسکن هدایت کشور را بر عهده گرفت و در طول حدود سه سال حضور خود در شاخص‌هایی، مانند رشد نقدینگی و کنترل میزان تورم عمومی و تورم تولیدکننده و... عملکرد قابل قبولی داشت؛ به گونه‌ای که در پایان عمر زود هنگام دولت سیزدهم میزان تورم نقطه‌ای تولید در اردیبهشت ۱۴۰۳ به حدود ۲۴ درصد و میزان رشد نقدینگی به حدود ۲۵ درصد رسید. با این حال، قیمت ارز طی حدود سه سال حضور این دولت نیز روندی افزایشی داشت و با رشدی بیش از صد درصدی از حدود ۲۵ هزار تومان به حدود ۵۸ هزار تومان در بازار غیر رسمی رسید؛ افزایشی که البته عمده آن مربوط به نیمه اول عمر دولت سیزدهم بود.

ماجرای ارز در دولت چهاردهم

بسا روی کار آمدن دولت چهاردهم و تأیید و چپش کابینه، رئیس‌جمهور تصمیم به بقای رئیس کل بانک مرکزی و انتخاب «عبدالناصر همتی» به عنوان وزیر اقتصاد کرد. قیمت ارز که در دولت سیزدهم از سوی بانک مرکزی مدیریت می‌شد در دولت چهاردهم با دستورات مستقیم وزیر اقتصاد مواجه شد، به نحوی که همتی صراحتاً اعلام کرد نرخ ارز نیمای برای از بین بردن رانت قیمتی موجود میان ارز نیمای و بازار آزاد باید افزایش یابد. دستوری که موجب شد صرفاً طی چند هفته قیمت ارز نیمای از ۴۳ هزار تومان به بیش از ۵۵ هزار تومان برسد. بعد از افزایش نرخ ارز نیمای عملاً بازار نیمای پرچیده و ارز جدیدی با عنوان ارز بازار توافقی متولد شد. بازاری که بر اساس آخرین قیمت‌ها در حال حاضر ارز در آن بیش از ۶۵ هزار تومان قیمت‌گذاری می‌شود. با این حال، برخلاف وعده ابتدایی وزیر اقتصاد مبنی بر حذف رانت قیمتی بین نرخ دولتی (نیمای) با ارز بازار آزاد به محض افزایش نرخ ارز در نیمای، نرخ ارز در بازار آزاد نیز روندی افزایشی به خود گرفت و در روزهای گذشته حتی به بیش از ۸۰ هزار تومان نیز رسید، به نحوی که همچنان اختلاف قیمتی محسوسی میان قیمت ارز بازار توافقی با ارز بازار آزاد وجود دارد. حالا باید منتظر ماند و دید سیاست دولت چهاردهم در حوزه ارز این نرخ را به کدام سو خواهد برد؟

افزوده

هزینه فرصت

احتمالاً همه ما بارها عبارت «هزینه فرصت» را شنیده‌ایم؛ مفهوم ساده این عبارت را می‌توان ارزش استفاده از فرصت‌های دیگری دانست که بنا به دلایلی از آن صرف نظر می‌کنیم. برای نمونه، زمانی که یک عامل تولید کمیاب است، تخصیص آن در یک فعالیت تولیدی به معنای صرف نظر کردن از فرصت برای استفاده از آن در زمینه‌های دیگر است. به عبارت بهتر، هزینه فرصت تشریح‌کننده این واقعیت است که اگر انتخاب اولیه صورت نمی‌گرفت، انتخاب‌های دیگری با ارزش‌های متفاوت وجود داشت که می‌توانست صورت بگیرد؛ اما تولیدکننده با در نظر گرفتن هزینه فرصت و تمام جوانب به یک انتخاب دست زده است.

شاخص

۲۲۰ میلیارد دلار

نشریه «فوربس» در گزارشی اعلام کرد، سهام غول فناوری آمریکا، یعنی شرکت انویدیا در بدترین عملکرد خود از ماه سپتامبر تاکنون با کاهش بیش از ۶ درصدی مواجه شد و بیش از ۲۲۰ میلیارد دلار از ارزش بازار خود را در یک روز از دست داد. این اتفاق پس از سخنرانی «جنسن هوانگ» مدیرعامل این شرکت رقم خورد. سهام انویدیا در ابتدای بازار تا ۲/۵ درصد افزایش یافت و به بالاترین سطح روزانه خود در تاریخ، یعنی ۱۵۳ دلار رسید. گفتنی است، پس از سخنرانی هوانگ در کنفرانس CES ۲۰۲۵ در جریان فروش گسترده سهام فناوری، این سهام منفی شد.

منهای نفت

کفش ایرانی

ایران به منزله یکی از تولیدکنندگان برتر کفش ظرفیت بالایی برای حضور در بازار جهانی دارد. تا جایی که به گفته «ابراهیم شیخ»، معاون صنایع عمومی وزارت صمت، در هشت ماهه سال گذشته انواع کفش ماشینی به ارزش ۵۸ میلیون دلار به کشورهای گوناگون صادر شده که این رقم در هشت ماهه امسال به ۷۸ میلیون دلار رسیده و شاهد رشد ۳۲ درصدی در صادرات کفش هستیم. وی همچنین با اشاره به فعالیت ۸ هزار و ۳۳۷ واحد تولید کفش، اظهار کرده است: «صنعت کفش کشور ظرفیت بسیاری دارد و وزارت صمت آمادگی دارد صادرات این محصول را به یک میلیارد دلار در سال برساند.»

سراسر قرآن؛ فضایل امیرالمؤمنین (ع) است

گفتاری از حجت الاسلام سید محمد مهدی میر باقری

بسیاری از فضایل حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (ع) گفته نشده؛ چون واقعاً جزء اسرار است و قابل گفتن هم نیست و اگر هم گفته می‌شد، خوب فهم نمی‌شد. «این ابی‌الحدید» در جلد ۹ شرح نهج البلاغه ۱۰-۱۵ روایت پشت سر هم ذیل خطبه‌ای در فضایل امیرالمؤمنین آورده است که روایات فوق‌العاده‌ای هم هستند. یکی از آنها این است که وجود مقدس نبی اکرم (ص) به حضرت امیرالمؤمنین (ع) فرمود: «لَوْلَا أَنْ تَقُولَ فَيْكَ طَوَائِفُ مِنْ أُمَّتِي مَا قَالَتِ النَّصَارَى لِلْمَسِيحِ عَيْسَى بْنِ مَرْيَمَ لَقُلْتُ فَيْكَ الْيَوْمَ قَوْلًا لَا تُنْفِرُ بِمَلَأِ إِلَّا أَخَذُوا النَّسَابَ مِنْ تَحْتِ رِجْلَيْكَ»؛ اگر چنین نبود که جمعی از امت من، سخنی را که نصارا در باب فرزند مریم گفتند (که او را خدا خواندند)، امروز سخنی را درباره شما می‌گفتم که بر هیچ جمعی از مسلمان‌ها عبور نکنی؛ الا اینکه خاک کفش تو را تبرک بردارند.

پس خیلی از فضایل حضرت امیرالمؤمنین (ع) گفته نشده یا اگر گفته شده، در قالب سر و پوشیده گفته شده است و ظهورش می‌ماند برای خواص یا عوالم بعد که این موانع رفع بشود تا امکان ظهور آن حقایق باشد. بنابراین چنانکه گفته شد، در باب حضرت امیر (ع) خیلی چیزها گفته نشده؛ آنچه هم گفته شده، سر به مهر است. مانند آیات قرآن که سراسر، فضایل حضرت امیر (ع) هستند. اهل سنت مکرر بیان دارند که حداقل مثلاً ۳۰۰ آیه در فضیلت امیرالمؤمنین (ع) هست. «حسکانی» در شواهد التنزیل تعبیری دارد و از ابن عباس نقل می‌کند که هیچ آیه‌ای در قرآن نیست که مؤمنان به «الذَّيْنِ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» مخاطب شده باشند؛ الا اینکه شریک‌شان امیرالمؤمنین (ع) است؛ یعنی حقیقت خطاب به امیرالمؤمنین است و بقیه به تبع ایشان مخاطب این آیه می‌شوند؛ بنابراین قرآن هم سراسر فضایل امیرالمؤمنین است و اسامی حضرت در قرآن ذکر شده و بزرگان این

اسامی حضرت را جمع کرده‌اند؛ روایتی در «معانی الاخبار» از خود امیرالمؤمنین نقل شده که وقتی ایشان فضایل خودشان را ذکر می‌کنند، اسامی خودشان را در کتب آسمانی و نزد افراد و اقوام می‌گویند تا می‌رسد به قرآن، کانه هر کتابی به اندازه خودش پرده از فضایل امیرالمؤمنین برداشته است. قرآن که کتاب جامع الهی است و کتاب هدایت الهی است، خدای تعالی با این اسامی حضرت امیرالمؤمنین را یاد کرده، چون اسامی معرف و نشان‌دهنده است و اسمایی که برای هر موجودی است نشان‌دهنده کمالات اوست؛ حضرت فرمود اسامی من در قرآن اینهاست؛ یعنی خدای تعالی در این کتابش که اعظم کتب هست، حضرت را با این اسماء یاد کرده است. اسامی امیرالمؤمنین در قرآن فراوان هستند و شاید حدود ۱۰۰۰ اسم را در بعضی از کتب استفاده کرده‌اند و چنانکه گفته شد، اهل سنت حدود ۳۰۰ اسم یا بیشتر را برای امیرالمؤمنین در قرآن می‌شمارند.

آیه

قدرت الهی با محبت انسانی

سیدمجتبی آتش

کارشناس علوم دینی

انسان با محبت و وزیدن می‌تواند قدرت خود را زیاد کند؛ اما در مباحث دینی و آموزه‌های اسلامی یکی از مهم‌ترین محبت‌ها وزیدن‌ها محبت به اهل بیت (ع) است. در مکتب شیعه، محبت به اهل بیت (ع) یکی از مهم‌ترین ابعاد محبت در دین اسلام شناخته می‌شود. آیه «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى» (سورۃ بقره/۲۳) به‌وضوح بر این نکته تأکید دارد که یکی از وظایف مسلمانان محبت به اهل بیت پیامبر (ص) است. محبت به اهل بیت (ع) به‌طور کلی به دو طریق امکان‌پذیر است: نخست از طریق عشق و علاقه قلبی و دوم از طریق عمل و رفتار. محبت واقعی تنها در قلب نمی‌ماند؛ بلکه به صورت رفتار و عملکرد در زندگی روزمره تجلی می‌یابد. برای اینکه بتوانیم به اهل بیت (ع) محبت کنیم، باید شرایطی را در خود ایجاد کنیم. یکی از راه‌های محبت به اهل بیت (ع) شناخت و آگاهی از شخصیت، ویژگی‌ها و سیره زندگی آنهاست. مطالعه تاریخ زندگی ائمه معصوم (ع) بررسی رفتارها و آموزه‌های آنها و درک عمیق از معنای رسالت آنها می‌تواند به ما کمک کند تا محبت‌مان را به آنها عمیق‌تر کنیم. این شناخت نتنها به ما اجازه می‌دهد تا به‌جای محبت سطحی، محبتی عمیق و واقعی بسازیم، بلکه ما را به سوی پیروی از «سیره» آنها سوق می‌دهد.

افزون بر شناخت، باید به یاد داشته باشیم که محبت به اهل بیت (ع) نیازمند عمل است. اعمال نیک و رفتارهای انسانی، یکی از بهترین نشانه‌های محبت به اهل بیت (ع) است. برای نمونه، کمک به نیازمندان، صداقت، انصاف و رفتارهای نیک با دیگران و قدم گذاشتن در مسیری که ائمه (ع) در آن بودند، همه می‌توانند نشانه‌هایی از محبت به اهل بیت (ع) باشند. ائمه معصوم (ع) همواره بر اهمیت اخلاق و رفتار نیک تأکید کرده‌اند و پیروی از سیره آنها در زندگی روزمره، تجلی عشق و محبت به آنهاست. شرط دیگری که برای محبت به اهل بیت (ع) باید در نظر گرفته شود، نیت خالص است. محبت واقعی باید از دل و بسا نیتی خالص به سمت اهل بیت (ع) باشد. دعا نیز می‌تواند به تقویت محبت به اهل بیت (ع) کمک کند. دعا کردن و طلب شفاعت از آنها، نشان‌دهنده عشق و محبت ما به آن بزرگواران است. همچنین، حضور در مجالس ذکر و یاد اهل بیت (ع) می‌تواند به تقویت این محبت کمک کند. در نهایت، باید به این نکته توجه کنیم که محبت به اهل بیت (ع) یک فرآیند ممتد است. این محبت به تلاش مداوم نیاز دارد. هر چه بیشتر به اهل بیت (ع) نزدیک شویم، عشق و محبت ما عمیق‌تر خواهد شد. بنابراین، با توجه به شرایط ذکر شده، می‌توانیم به محبت واقعی به اهل بیت (ع) نائل شویم و این محبت را در زندگی مان به‌کار بیندیم. محبت به اهل بیت (ع) تنها یک وظیفه دینی نیست، بلکه منبع الهام و راهنمایی برای زندگی بهتر و انسانی‌تر در نظر گرفته می‌شود. به این ترتیب، با محبت به اهل بیت (ع) نه تنها به آن بزرگواران نزدیک‌تر می‌شویم، بلکه زندگی مان را نیز غنی‌تر و معنادارتر می‌کنیم. مؤمنان با اتکال به این محبت می‌توانند از هر نظر به قدرت الهی نزدیک‌تر و قدرتمندتر شوند.

مکتب

دشمن به خواب نمی‌رود!

سیدحسین خاتمی خوانساری دبیر گروه معارف

رهبر معظم انقلاب در دیدار مردم قم فرمودند: «کار نرم‌افزاری عبارت است از دروغ‌پزدازی، فاصله انداختن بین واقعیت با فکر و تصور افکار عمومی؛ شما رو به قوت می‌روید، او تبلیغ می‌کند که شما دارید ضعیف می‌شوید. خودش دارد ضعیف می‌شود، تبلیغ می‌کند که دارد قوی می‌شود. شما تهدیدناپذیر می‌شوید، او می‌گوید: من با تهدید شما را از بین می‌برم. تبلیغات این است. یک عده‌ای هم تحت تأثیر قرار می‌گیرند.» در روایات اسلامی، به‌ویژه در آموزه‌های شیعی، بر موضوع مقاومت در برابر دشمنان و افشای نقاط ضعف آنان به‌طور متعدد تأکید شده است. آموزه‌های دینی همیشه بر ایجاد روحیه مقاومت، امید و اتحاد میان مؤمنان تمرکز دارد و روش‌هایی برای مقابله با دشمن و شکستن هیمنه آن ارائه می‌دهد. دلیل مهم این قدرت هم آن است که آنان خدا را دارند و دشمنان شیطان را دارند. گاهی برخی غفلت‌ها سبب می‌شود ما توانیم قدرتی را که داریم بشناسیم و با قوت دل و بدون خستگی در میدان مبارزه حاضر شویم. اولین ابزاری که برای دوری از غفلت و ناامیدی لازم داریم، ایمان و بصیرت است که از مهم‌ترین

عوامل مقابله با دشمنان دین و انسانیت است. خداوند در قرآن می‌فرماید: «در تعقیب گروه [دشمنان] سستی نوزید. اگر شما درد می‌کشید، آنان [نیز] همان‌گونه که شما درد می‌کشید، درد می‌کشند و حال آنکه شما چیزهایی از خدا امید دارید که آنها امید ندارند و خدا همواره دانای سنجیده‌کار است.» (نساء/۱۰۴) دوم آنکه باید ضمن ضعیف دانستن دشمن به این نقاط ضعف آگاه باشیم. دشمنان ما ترسو هستند و در مقابل سرسختی ما توان استقامت ندارند. برای شناخت نقاط ضعف دشمن یک لحظه هم نباید غفلت کنیم و دست از رصد و مراقبت از دشمن برداریم. کما اینکه دشمنان از رصد و مراقبت از ما دست بر نمی‌دارند. امیرالمؤمنین علی (ع) می‌فرماید: «إِنَّ أَعْمَى الْحَرْبِ الْأَرْمَى وَمَنْ نَأَمَ لَمْ يَنْمُ عَنْهُ»؛ مرد جنگجو همیشه بیدار و هوشیار است و هر که از دشمن آسوده بخوابد، دشمن نسبت به او نخواهد خفت. «نهج البلاغه، نامه ۶۲» این روایت نشان‌دهنده ضرورت هوشیاری در برابر نقشه‌ها و برنامه‌های دشمن است. همچنین بصیرت به معنای شناخت درست دوست و دشمن و پرهیز از سردرگمی است. سومین مورد از راه‌های مؤثر مقابله با دشمنان، ایجاد اتحاد و یکپارچگی میان مؤمنان است. تفرقه و اختلاف، یکی از ابزارهای اصلی دشمنان برای تضعیف مقاومت و ایستادگی است، چه این

اختلاف میان دو نفر باشد، چه میان دو گروه بزرگ در جامعه باشد. امام علی (ع) می‌فرماید: «و بر شما باد به ارتباط و بذل و بخشش و دوری گزیدن از جدایی و پشت کردن به یکدیگر.» (نهج البلاغه، نامه ۴۷) همدلی و هم‌بازی سبب می‌شود هیبت مسلمانان با عظمت دیده شود و هیبت پوشالی دشمن شکسته و قدرت او کم شود. دشمنان از کمترین تفرقه میان مؤمنان سوءاستفاده می‌کنند و طوری عمل می‌کنند که سربازان اسلام ضعیف شوند و خودشان به منزله یک نیروی قدرتمند شناخته شوند. در بسیاری از روایات، به ضعف و زوال قدرت دشمنان در صورت اتحاد مؤمنان اشاره شده است. دشمن اگر ابزار و قدرت ظاهری داشته باشد هم، در برابر ایمان و اراده مؤمنان ناتوان است؛ چون قدرت خداوند بسیار زیاد است. آنچه شجاعت و عزم مؤمنان را تقویت می‌کند، بیان نقاط قوت مؤمنان و نقاط ضعف دشمنان است و این وظیفه بر عهده مبلغان دینی و علماست. در روایات شیعه، مقابله با دشمنان بر اصولی مانند بصیرت، اتحاد، صبر، الگوگیری از مقاومت‌های تاریخی، روحیه شهادت‌طلبی و افشای ظلم دشمن استوار است. این اصول، هم‌زمان به ایجاد روحیه مقاومت در میان مؤمنان و شکستن هیمنه دشمن کمک می‌کنند. ما باید برای افشای ضعیف بودن دشمن برنامه داشته باشیم و بدون هیچ درنگ و خستگی در این زمینه کار کنیم. مولای مان علی (ع) می‌فرماید:

تاریخ نگار

بخشنده‌ترین مرد قریش

«عباس بن عبدالمطلب» عموی پیامبر (ص) قبل از هجرت پیامبر به مدینه، پنهانی مسلمان شد. عباس پس از هجرت نیز در مکه ماند و اخبار فعالیت‌های مشرکان را به پیامبر (ص) اطلاع می‌داد. وی پس از فتح مکه عهده‌دار تأمین آب برای زائران خانه خدا شد. پیامبر (ص) در وصف عباس، چنین فرموده‌اند: «او بخشنده‌ترین مرد قریش بود. با خویشاوندان خود، خوش رفتار بود و در عقل و ذکاوت شهرت داشت. با بردگی و برده‌داری مخالفت می‌کرد و شمار زیادی از بردگان را آزاد ساخت.» عباس بن عبدالمطلب در زمان خلافت عثمان، درگذشت و در بقیع مدفون شد.

احکام

ترک به خاطر ترس!

اگر شخصی نفوذ و موقعیت اجتماعی خاصی داشته باشد که اگر بخواد می‌تواند بر معترضان به خود ضرر وارد کند و شواهدی هم دلالت کند بر اینکه وی مرتکب گناه کارهای خلاف و دروغویی می‌شود. با این وضع، آیا جایز است امر به معروف و نهی از منکر را درباره او ترک کنیم، یا اینکه با وجود ترس از ضرر رساندن او، واجب است او را امر به معروف و نهی از منکر کنیم؟ اگر ترس از ضرر منشأ عقلایی داشته باشد، مبادرت به امر به معروف و نهی از منکر واجب نیست، بلکه تکلیف از شما ساقط می‌شود؛ ولی سزاوار نیست کسی به مجرد ملاحظه مقام کسی که واجب را ترک کرده یا مرتکب فعل حرام شده است یا به مجرد احتمال وارد شدن ضرر کسی از طرف او، تذکر و موعظه به برادر مؤمن خود را ترک کند.

سلوک

مسیر رشد

آیت‌الله شیخ عزیزالله خوشوقت: صبح وقتی که از خواب بلند می‌شویم، باید ببینیم خدا چه گفته است؟ گفته است: «نماز بخوانید.» ما باید بگوییم: «چشم.» این می‌شود صراط مستقیم. وقتی بیرون دنبال کسب‌کار رفتیم، کسب‌کار واجب برای نفقه زن و بچه این می‌شود صراط مستقیم. وقتی در راه، زن‌ها را دیدیم به آنها نگاه نمی‌کنیم؛ این می‌شود صراط مستقیم. وقتی می‌خواهیم حرف بزنیم، دروغ نمی‌گوییم؛ این می‌شود صراط مستقیم؛ همین. این راه پیاده کردنی است. زمان خاصی نمی‌خواهد؛ پول نمی‌خواهد؛ ساختمان نمی‌خواهد؛ هیچ چیز نمی‌خواهد؛ همین. ضمن آن دستور خدا این راه هم پیاده می‌شود و آدم رشد می‌کند.

روی زمین بند نبود

«عباسعلی یعقوبیه» طلبه و

پاسدار، فرزند محمد کاظم ۱۵

اردیبهشت ۱۳۴۶ در شهرستان نجف‌آباد اصفهان به دنیا آمد. پس از تحصیل در مقطع دبستان و راهنمایی برای فراگیری علوم دینی و حوزوی به حوزه علمیه رفت و با اینکه نوجوان کم سن و سالی بود، با دیدن حمله دشمن به مرزهای کشور و دستور امام (ره) برای حفظ سنگرهای دفاع به جبهه‌های حق علیه باطل رفت. او پس از مدتی در ۲۰ بهمن ۱۳۶۱ در ۱۶ سالگی طی عملیات والفجر مقدماتی حوالی فکه به شهادت رسید و در گلزار شهدای نجف‌آباد به خاک سپرده شد.

او در بخشی از وصیتنامه خود نوشته است: «ای جوانان عزیز! از شما می‌خواهم که جبهه‌ها را خالی نگذارید و ای محصلین عزیز! مدارس عزیزتر از جبهه‌ها هستند، مواظب باشید که منافقین در شما رخنه نکنند و همیشه با برادران سپاه و ارتش همکاری کنید چرا که شما باید نهادها را پر کنید. مواظب باشید دشمنان در شما رخنه نکنند، و در جلسه‌های ایدئولوژی، سیاسی، نظامی و عقیدتی همیشه شرکت کنید. ای

خواهران و ای برادران! از شما می‌خواهم که در س‌های عربی را بیشتر مطالعه کنید، منظورم این است که برادران بروند طلبه شوند، مگر طلبگی چه عیبی دارد؟! شما که باسواد هستید، باید بروید و درس‌های طلبگی را فرا بگیرید و مردم فقیر و دور افتاده از شهرها راه بیدار کنید، به خدا قسم مردمی در این دهات‌های دور هستند، که نمی‌توانند و نمی‌دانند چطور نماز بخوانند! بر ما واجب می‌شود که آنها را آگاه کنیم. ای خواهران! شما باید در کلاس‌های مخصوص خودتان، مانند نهضت، فاطمیه و غیره شرکت کنید و به مردم کمک کنید تا آگاه شوند و خلاصه، از شما می‌خواهم که ارگان‌ها را تنها نگذارید و مسجدها را خالی نکنید چون به قول امام عزیزمان، مسجدها از صدر اسلام تا کنون بوده‌اند و مسجد سنگر ماست.»

مادر شهید درباره فرزندش می‌گوید: «پنجم دبستان بود که انقلاب شد، این بچه از آن زمان روی زمین بند نبود. هرجا راهپیمایی بود با وجود سن کم خودش را می‌رساند. با آن کوچکی اش مدام در حال فعالیت بود. می‌خواست برود مدرسه خواستیم برایش لباس بخریم قبول نکرد، گفتیم می‌خواهی با این شلوار بروی؟ گفت خیلی‌ها همین شلوار را هم ندارند. برای رفتن به جبهه شناسنامه‌اش را دستکاری کرد. مسئولان اعزام شناسنامه را که دیدند گفتند پدر یا مادر ت را باید بیاوری رضایت دهد، وقتی مرا برای دادن رضایت برد فهمیدم در شناسنامه‌اش دست برده. عباسعلی همه عشقش جبهه بود. ۲۵ روز بیشتر از رفتن به جبهه نگذشته بود که پیکرش را آوردند.»

اولین سفر با کت و شلوار!

روایت حاج مهدی زمردیان از روزهای نبرد با تکفیری ها در کنار سپهبد شهید سلیمانی

فاطمه ساداتی

خبرنگار

اولین روز مرداد سال ۱۳۵۸ «حاج مهدی زمردیان» وارد سپاه پاسداران شد. او از اولین نیروهای سپاه تهران بود که پس از آغاز رسمی جنگ تحمیلی در صدام علیه ایران در دومین روز از دفاع مقدس همراه با شهید «اصغر وصالی» خود را به پاوه رساند. حدود دو سال در کردستان بود و در این مدت سه بار هم مجروح شد. او از ابتدا تا انتهای دفاع مقدس به عنوان تخریب‌چی در جبهه حضور پیدا کرد و با وجود اینکه چند سال پس از جنگ بازنشسته شد، ارتباطش را با مین و میدان‌های مین قطع نکرد.

در جریان جنگ سوریه، او به صورت اتفاقی و شاید برنامه‌ای از پیش تعیین شده از سوی حاج قاسم به منزله نیروی زنده تخریب‌چی به جبهه مقاومت پیوست و به پیشنهاد سردار دل‌ها برای کمک به نیروهای نظامی منطقه، در سوریه ماند. ماجرای حضور و دیدار او با حاج قاسم در سوریه روایت جالبی است که در ادامه آن را از زبان خود زمردیان می‌خوانید.

«بعد از اینکه بازنشسته شدم به خودم گفتم خسته‌ام! همه عمرم را در بیابان‌ها بوده‌ام، الان وقت آن شده که با نوه‌ام وقت بگذرانم. بعضی از دوستان می‌گفتند شما تجربه خوبی دارید، آیا دیگر مشغول نمی‌شوی؟ گفتم می‌خواهم به زیارت بروم و با نوه‌ام وقت بگذرانم و به اصطلاح جوان‌ها با او عشق کنم. برای شهادت حضرت رقیه(س) با جمعی از بچه‌های هیبتی به منظور پخت غذا برای زائران به سوریه رفته بودیم، من مسئول آشپزخانه حرم حضرت رقیه(س) بودم که برای چند روز پخت و پز کردیم و به زائران غذا دادیم. طبق برنامه قرار بود بعد از این مدت به ایران برگردیم. آن روزها

تازه در سوریه تکفیری‌ها فعال شده بودند و خیلی مکان‌ها را گرفته بودند. جاده فرودگاه بین‌المللی دمشق در تیرس تکتیراندازها بود و حتی اطراف جاده را تله‌گذاری کرده بودند. قرار بود با هواپیما برگردیم ایران. وارد فرودگاه شدیم و ساکم را هم تحویل دادم و سوار هواپیما شدیم و روی صندلی هواپیما نشسته بودم، هواپیما آماده پرواز بود که اعلام کردند هواپیما با تأخیر حرکت می‌کند. به دوستانم که همراه بودند گفتم فکر کنم علت تأخیر من باشم، چون این چند روز که اینجا هستیم دوستان قدیمی پیغام می‌دهند حاج قاسم سوریه است و با تو کار دارد. می‌دانستم حاج قاسم چه می‌خواست، دوستان قدیمی می‌گفتند تو تجربه خوبی داری، بیا و دوباره مشغول شو، اما قبول نکردم. به حاج قاسم هم پیغام دادم من بازنشسته شدم و حال و حوصله ندارم، احتمال می‌دادم حاج قاسم به خاطر تخصصی که در امور انفجارات و تخریب دارم، اصرار دارد من را ببیند.»

هواپیما به خاطر تو پرواز نمی‌کند

«حداکم درست بود از پشت پنجره هواپیما به بیرون نگاه کردم که دیدم همکاران قدیمی من که در سوریه بودند با چند ماشین بنز و تیوتو وارد باند شده‌اند و با خنده به سمت هواپیما می‌آیند. داخل هواپیما شدند و گفتند حاج قاسم گفته از هواپیما پیاده شو و تا شما پیاده نشی، هواپیما پرواز نمی‌کند. من برای سردار جانم را هم می‌دادم. اما آمادگی روحی حضور در جبهه مقابله با داعش نداشتم، با این حال چاره‌ای نبود، ساکم را که بیشتر داروهایم داخلش بود، تحویل گرفتم و با بچه‌ها همراه شدم. اطراف فرودگاه وارد ساختمانی شدیم که حاج قاسم آنجا بود و خدمت ایشان رسیدیم؛ حاجی تا من را دید، گفت: به حاج آقا مهدی! تیپ زدی. اولین بارم بود که

با کت و شلوار سفر می‌رفتم، به حاجی گفتم آمده بودم زیارت و می‌خواستم برگردم که شما احضارم کردید. حاج قاسم گفت: من جلسه دارم. با بچه‌ها برو خط رو ببین و برگرد و با هم صحبت کنیم و گفت: به هواپیما گفتم برگرد ایران و سه روز دیگه با هم برمی‌گردیم. زبانم بند آمده بود، ابهت حاج قاسم حرفی برای گفتن نگذاشت، بچه‌ها که حال من را دیدند، زدن زیر خنده. ماشین آمد و ما سوار شدیم و از فرودگاه به سمت خط مقدم حرکت کردیم.

توی مسیر و کنار جاده توجهم به بمب‌هایی که به شکل «کلم» کنار جاده ماهرانه کار گذاشته بودند، جلب شد. آنها را شمردم، نزدیک ۵۰ بمب قوی بود که هر کدام یک تانک را از کار می‌انداخت. به دوستانم گفتم این همه بمب کنار جاده است و شما توی این مسیر با این همه خطر رفت و آمد می‌کنید؟! با تعجب گفتند ما تخصصی نداریم که تشخیص بدهیم اینها بمب است. جالب این بود که این همه بمب در جاده منتهی به فرودگاه بین‌المللی دمشق را تکفیری‌ها کار گذاشته بودند. من با این تله‌ها و بمب‌ها و طرز خنثی‌سازی آنها کاملاً آشنا بودم. از بچه‌ها یک سیم‌چین گرفتم و رفتم سر وقت بمب‌ها، بسیاری از آنها را خنثی کردم و بعد هم رفتم خط درگیری با تکفیری‌ها را از نزدیک دیدم. تقریباً هوا تاریک شده بود که به مقر برگشتم. همه لباس‌ها و کفشم گلی شده بود و مشغول شست‌وشو بودم که حاج قاسم هم از جلسه آمد، تا من را با آن وضعیت دید زید زیر خنده، من هم گفتم حاجی تسلیم هستم، هر چه شما دستور بدهید، ولی لااقل یک دست لباس به من بدهند که من با کت و شلوار بمب خنثی نکنم که به این حال و روز بیفتم. از ایشان سؤال کردم که شما چه زمانی تهران می‌روید که من هم کارهایم را سر و سامان بدهم و برگردم؟ این‌گونه بود که در دام عشق حاج قاسم گرفتار شدم.»

♦ **نجات جان حاج قاسم از تله تکفیری‌ها**
«یک بار در محور سامرا و در خط مقدم جلو می‌رفتم. من با معاون حاج قاسم داخل خودرو ضد گلوله بودم و حاج قاسم هم پشت سر ما با موتور می‌آمد. به معاون حاجی گفتم کجا می‌رویم؟ گفت می‌رویم جلو به بچه‌ها من که توی خط هستم سر بزنیم. با تعجب گفتم: ما که اینجا نیرو نداریم، اینها بچه‌های ما نیستند، داعشی‌ها هستند که لباس نظامی پوشیدند. گفت نه داعشی نیستند! من به راننده عرب زبان مان اشاره کردم که برگرد. اون هم به حاجی که پشت سر ما می‌آمد با دست اشاره کرد که برگردد، اما گفت حاجی از پشت سر گفت برو. اصرار کردم که ماشین رو برگردون اینها داعشی هستند، راننده فرمان را چرخاند و ماشین دور زد به طوری که کامل مقابل حاج قاسم قرار گرفت. تا سر ماشین برگشت، تکفیری‌ها تیراندازی شدیدی را به سمت ماشین شروع کردند. خدا را شکر که هم ماشین ضد گلوله بود و هم حاج قاسم در پناه ماشین قرار داشت که صدمه ندید، خدا خیلی رحم کرد که نجات پیدا کردیم.»

♦ **حالا هرچی می‌خواهید بزنید!**

«در اطراف موصل بودم و داشتم تله‌گذاری می‌کردم. داعشی‌ها ما را به زیر آتش خمپاره گرفتند. پشت بی‌سیم به توپخانه گفتیم این چند نقطه را بزنید، اینها دارند ما را اذیت می‌کنند. حاج قاسم پشت بی‌سیم آمد گفت: «چی حاج مهدی، شلوغ کردی!» گفتم حاجی دارند ما را می‌زنند. گفت: «تو اونو رو می‌زنی هیچی نیست، خب اونو هم دارند تو را می‌زنند!» گفتم حاجی شما راست میگی. در دلم به داعشی‌ها گفتم حالا هر چی می‌خواهید ما را بزنید.»

♦ **کوله بار خاطره**♦ **جا مانده‌ام**

«فاطمه ترابی کمال» فرزند شهید «مرضی ترابی»: پدرم در کارهای خانه به ما کمک می‌کردند و ما از همان کودکی تا زمان شهادتشان شاهد محبت‌ها و خدمات ایشان به خانواده بودیم و اگر برای کسی مشکلی پیش می‌آمد، سریع آن را حل می‌کردند. پدر همیشه از عشق به شهادت صحبت می‌کرد. ایشان از رزمندگان هشت سال دفاع مقدس بودند و سی سال هم در سپاه خدمت کردند؛ به همین دلیل همیشه می‌گفتند: «از قافله شهدا جا مانده‌ام.» ما نیز همیشه می‌گفتیم: «پدر، جنگ دیگر تمام شده است.» ولی ایشان در عشقی که به شهادت داشتند، مصمم بودند. سر آخر هم به آرزوی‌شان رسیدند.

♦ **سنگر کتاب**♦ **مجنون من لیلی است**

کتاب «مجنون من لیلی است» شعراش این است «هر کس سنگرش را حفظ کند، گم نمی‌شود.» این کتاب از ماندن و حفظ سنگرها به وسیله زنان حرف می‌زند و قطره‌ای است از دریای نانوشتی زندگی همسران شهدا؛ «مونا اسکندری» نویسنده کتاب مجنون من لیلی است، در این کتاب از شکسته شدن دیوار صوتی در پاوه و خلق خاطره‌ای ماندگار در ذهن خانم «زهرا ترابی» روایت خطی‌اش را شروع می‌کند و مخاطب را با زندگی پرفراز و نشیب اما شیرین زهرا و همسرش سردار شهید «حاج سعید اسلامیان» پیش می‌برد. ویژگی بارز این کتاب گویش و لهجه زیبای همدانی است.

♦ **دیدهبان خبر**♦ **روز باشکوه هویزه**

آیین گرامیداشت چهل و چهارمین سالگرد حماسه نامیرای هویزه، کنگره ملی شهدای دانشجو و افتتاحیه راهیان نور دانشجویی کشور در جوار مرقد مطهر دانشجوی شهید «سیدمحمدحسین علم‌الهدی» و یاران عاشورایی‌اش برگزار شد. در این آیین معنوی و باشکوه که بیش از ۳ هزار زائر شهدا از مناطق گوناگون کشور و خوزستان، خانواده‌ها و هم‌زمان شهدای مظلوم کربلای هویزه و جوانان دانشجو و پیشکسوتان و یادگاران دفاع مقدس حضور داشتند؛ کتاب‌های «برادر علی» زندگینامه دانشجوی پیر و خط امام(ره)، کربلای هویزه شهید علی حاتمی و فرهنگنامه جامع شهدای دانشجوی استان خوزستان در این آیین رونمایی شد.

مثل خنجر یمنی تیز و زیبا

آرش فهیم

دبیر گروه فرهنگ

«کاریکاتوریست مطرح جهان عرب»؛ این عنوانی است که طی سال‌های اخیر در رسانه‌ها به مناسبت‌های گوناگون بین‌المللی زیاد به چشم می‌خورد. افرادی که اخبار حوزه مقاومت و جهان اسلام را دنبال می‌کنند، حتماً بارها عبارت «واکنش کمال شرف به...» را خوانده‌اند. هفته گذشته، این کاریکاتوریست یمنی مهمان ویژه جشنواره عمار بود. یک هنرمند ۴۷ ساله از کشوری محروم، اما سربلند و مقاوم که به افتخار جبهه مقاومت تبدیل شده است. هنرمندی که حدود ۲۰ سال است به طور حرفه‌ای به فعالیت در عرصه کاریکاتور مشغول است و ذوق و استعدادش را مثل یک سلاح در خدمت دفاع از کشور و جبهه‌اش و علیه دشمنانش به کار می‌برد. او به ایران آمد و در مراسم بزرگداشتی هم که برای او برپا شد، شرکت کرد و با برخی از رسانه‌های ایرانی مصاحبه کرد و با بعضی از مسئولان دیدار داشت. نمایشگاهی هم از آثار او در حوزه هنری برپا شده است.

هنرمندی که از سه جهت، آثارش قابل توجه و تأمل هستند؛ اول، کیفیت بالا و فرم بالای کاریکاتورهای کمال شرف است؛ آثاری که چشم‌نواز و خوش‌ساخت هستند و ترکیب رنگ و ترسیم زیبایی دارند. کاریکاتورهای کمال شرف از نظر هنری در اوج قرار دارند. از سبوی دیگر، آثار این کاریکاتوریست یمنی صرفاً به زیبایی و ظرافت محدود نیستند؛ بلکه پر از حرف و نکته هستند؛ یعنی آثار کمال شرف علاوه بر کاریکاتور، یک مقاله تصویری هستند و می‌توان برخی کارهای او را، مانند یک مقاله چند صدواژه‌ای دانست که در یک یا دو نما به رسم درآمده‌اند. نمونه چنین

آثاری، طرح او برای اشغال سوریه است. جایی که الجولانی، سرکرده اشغالگرها در قسمت اول، پرچم سوریه اشغالی را در دست دارد و در قسمت دوم، مقابل تانک صهیونیستی سر خم کرده است که نمادی از همراهی و تعظیم جریان جولانی مقابل رژیم صهیونیستی است. این یعنی هنرمند واقعی که علاوه بر تسلط فنی و هنری بر کار و ابزارش، روحی آزاده و فکری آگاه و مطلع نسبت به جریان‌ها و حوادث روز جامعه و جهانش دارد. ویژگی سوم در کارهای کمال شرف، واکنش سریع او به مسائل و رویدادهاست؛ یعنی هر حادثه مهمی در منطقه و مرتبط با جبهه مقاومت رخ می‌دهد، این هنرمند فوراً یک کاریکاتور با دقت و ظرافت

خاص خودش راجع به آن اتفاق خلق می‌کند. هنرمندی که مثل یک موشک نقطه‌زن، به سرعت و سریع و همچون خنجر یمنی، تیز و صریح، به رویدادهای دنیایی که در آن زندگی می‌کند، واکنش نشان می‌دهد. همین عوامل موجب شده است «کمال شرف» را بتوان نماد هنرمند متعهد و تراز در جبهه مقاومت دانست. شرف وارث کاریکاتوریست شهید فلسطین، «ناجی العلی» است. آن هنرمند شهید فلسطینی هم در دهه‌های قبل، آثارش جای خالی یک رسانه قوی و قدرتمند را که در خدمت مقاومت فلسطین باشد، پر کرده بود. در این دوران نیز شرف، تلاش کرده است با یک هنر زودبازده و کم هزینه و با زبان

برداشت

ساعت جادویی

نگاهی به اولین پویانمایی درباره تاریخ معاصر

مهدی امیدی

کارشناس فرهنگی

پویانمایی به خاطر قدرت بازسازی وقایع، یک ظرفیت کم‌نظیر برای روایت تاریخ است. اتفاقاً بخشی از آثار حوزه انیمیشن در کشور ما به تاریخ اختصاص یافته‌اند؛ مانند «شاهزاده روم» و «فیلشاه» که هر دو بخشی از تاریخ اسلام را روایت کرده‌اند؛ اما تا به حال درباره تاریخ معاصر در عرصه انیمیشن کاری انجام نشده بود. «ساعت جادویی» تازه‌ترین پویانمایی اکران شده در سینماهای کشورمان این جای خالی را پر کرده است.

«ساعت جادویی» به کارگردانی «محمدعلی بصیری نیک» ساخته شده و عنوان قبلی آن «سفر

به تاریکی» بود. چون داستان این کارتون در قالب سفر زمان به یک دوره تاریک طراحی شده است. هر چند این کارتون از نظر زیبایی‌شناختی و همچنین روایتگری یک پیشرفت در صنعت پویانمایی ما به شمار نمی‌آید و کیفیت گرافیک آن نسبت به آثار مطرح در این عرصه، یک قدم عقب‌تر است، اما نشان می‌دهد می‌توان برای طرح موضوعات مهم تاریخی و اجتماعی و سیاسی برای کودکان و نوجوانان از قالب پویانمایی استفاده کرد.

شخصیت اصلی در این کارتون یک پسر بچه است؛ او در زمان حال زندگی می‌کند، اما به واسطه هدیه‌ای که از پدر بزرگش می‌گیرد، به دوران دیگری می‌رود. این هدیه یک ساعت است که خاصیتی جادویی دارد و می‌توان با آن به گذشته

بازگشت و این پسر بچه هم از طریق آن به دوران کودکی مادر بزرگش در ۹۰ سال قبل سفر می‌کند. دورانی که به دستور شاه وقت، چادر و روسری از سر زنان کشیده می‌شد و بانوان ایرانی را مجبور می‌کردند همچون زنان خارجی لباس بپوشند. در این سفر، ماجراهای خاصی برای این پسر بچه رخ می‌دهد تا اینکه او دوباره به کمک همان ساعت جادویی به زمان حال و زندگی امروزش بر می‌گردد.

داستان «ساعت جادویی» در شهر مشهد می‌گذرد و ما از طریق سفر به گذشته در این پویانمایی می‌توانیم کوچه و خیابان‌های این شهر مقدس در حدود ۱۰۰ سال قبل را تماشا کنیم. این یکی از جذابیت‌های این پویانمایی است. علاوه بر این در «ساعت جادویی» ما با فرهنگ

بین‌المللی همچون کاریکاتور، جای رسانه را برای انصارالله یمن پر کند. هنرمندی که خودش به تنهایی مانند یک سازمان رسانه‌ای عمل می‌کند و با قلمش، هم خبر و آگاهی می‌رساند، هم زیبایی و ذوق سلیم می‌تراود و هم روایتگر و بازتاب‌دهنده وقایع است.

خود کمال شرف هم در این باره نظر داده و در مصاحبه‌ای گفته است: «اگر کاریکاتور به‌عنوان یک نیروی رسانه‌ای جدی شناخته و مورد توجه و حمایت بیشتری قرار گیرد، می‌تواند به یکی از سلاح‌های استراتژیک برای جریان مقاومت تبدیل شود. کاریکاتور نه تنها یک شکل هنری، بلکه مکمل مقاله یا تحقیق است. یک رسانه مستقل که می‌تواند بسیاری از مسائل را بیان کند. اگر هنرمند با پس‌زمینه فرهنگی، سیاسی، تاریخی و دینی قوی به این کار بپردازد، می‌تواند شیطنت‌های رسانه‌ای که میلیون‌ها دلار خرج آن شده را رسوا و با آن مقابله کند.»

او همچنین اتحاد و یکدلی میان مسلمانان را یکی از دغدغه‌هایش می‌داند. چون گفته است: «باید روی تقویت پیوند ایمانی در بین اعضای مقاومت کار کنیم تا هر کس طبق جهت‌گیری سیاسی و مذهبی خود، با این پیوند مقدس و مذهبی یکپارچه باشد. حالا که در برابر چالش‌های بزرگ این دوران سخت قرار داریم، نیاز به کار مداوم و با کیفیت داریم و باید در تمامی زمینه‌های تکنولوژیکی، رسانه‌ای و نظامی پیشرفت کنیم. باید در زمینه رسانه و عملیات رسانه‌ای قوی و جسورانه کار کنیم؛ چراکه ما در برابر حکومتی قرار داریم که بر همه چیز کنترل دارد؛ رسانه‌ها، فناوری‌ها و سلاح‌های پیشرفته.»

به هر صورت، دعوت از کمال شرف به ایران و برپایی نمایشگاه آثار او، یک قدم بلند و قابل تقدیر در جهت تقویت جریان‌های فرهنگی و پیوند میان هنرمندان در جبهه مقاومت است.

یادداشت

پدرگشایی در سینمای ایران

گروه فرهنگ

صبح صادق

یکی از کلیشه‌های رایج در فیلم‌های اجتماعی سینمای ما در دو دهه اخیر، پدرستیزی بوده است. در خیلی از فیلم‌ها به‌ویژه با رویکرد روشنفکرانه و جشنواره‌ای، پدرها به منزله ضدقهرمان و قطب منفی داستان به تصویر کشیده شده‌اند. اغلب پدرها در چنین فیلم‌هایی، افرادی با ظاهر مذهبی و به اصطلاح غیرتی به تصویر کشیده شده‌اند.

نمونه چنین فیلم‌هایی «لامینور» به کارگردانی «داریوش مهرجویی» است. این فیلم داستان دختر جوانی است که عاشق موسیقی است، اما پدرش به دلیل تعلقات مذهبی با موسیقی میانه خوبی ندارد و بلافاصله این دختر، مقابله می‌کند! این نوع نگاه به پدر، در خیلی دیگر از فیلم‌های اجتماعی ما قابل ردیابی است. فیلم «مالاریا» ساخته پرویز شهبازی، «مهرم» ساخته علیرضا داوودنژاد و... درباره پدرهایی هستند که با پدرفتاری موجب فرار دخترشان از منزل می‌شوند، فیلم‌های «ملی و راه‌های نرفته‌اش» و «خانه دختر» نیز خشونت پدر علیه دختر را نمایش می‌دهند.

پدرستیزی در مواجهه با فرزندان معلول و ناتوان نیز از دیگر جریان‌ها در فیلم‌های دو دهه اخیر سینمای ماست. حتی برخی از فیلم‌های شریف و انسانی هم دچار این تصویرسازی هستند؛ مانند فیلم «رنگ خدا» از ساخته‌های ماندگار «مجید مجیدی» که در آن پدر برای وصال با یک زن، فرزند نابینایش را مانع می‌بیند و به او ظلم می‌کند، اما در پایان از کرده خودش پشیمان می‌شود. فیلم «ماجان» ساخته «رحمان سیفی آزاد» هم از دیگر

فیلم‌هایی است که چنین مضمونی دارد. داستان این فیلم بر پایه اختلاف زن و شوهر بر سر چگونگی مراقبت از فرزند معلول بنا شده است. مادر عاشق بچه است، اما پدر اصرار دارد که بچه را به آسایشگاه بسپارند؛ اما دامنه این اختلاف و دعوی بین زن و شوهر بر سر بچه معلول، به طور غیرقابل باوری گسترش یافته است تا جایی که پدر تلاش می‌کند فرزند معلولش را به دریا بیندازد! یکی دیگر از فیلم‌های

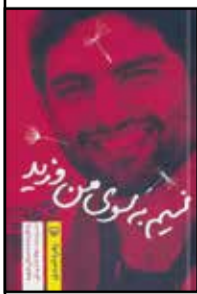
سینمایی با چنین نگاهی به پدر در مواجهه با فرزند معلول در «بی صدا حلزون» ساخته «به‌رنگ دزفولیزاده» اتفاق افتاده است. این فیلم هم درباره یک کودک ناشنواست که مادرش قصد دارد با پیوند حلزون، او را به نعمت شنیدن برساند؛ اما پدرش نه تنها مخالف است، بلکه با روش‌های خشونت‌آمیز مانع این عمل می‌شود؛ چون تصور می‌کند در صورت شنوا شدن فرزندش، دیگر نمی‌تواند مانند زمانی که این کودک ناشنواست، با او دوست و صمیمی باشد. در این فیلم شاهد تصویری متشنج و پردست‌انداز در روابط اعضای خانواده‌ایم. پدر در این فیلم، بیش از آنکه یک فرد دلسوز و دوست‌داشتنی به تصویر کشیده شود، یک مزاحم با رفتاری خشن و روان‌پریش و البته ناتوان در تعامل و حرف زدن است.

تصویرگری منفی از پدر در سینمای اجتماعی و روشنفکرانه ما اگرچه با هدف مقابله با آنچه پدرسالاری در جامع ایرانی خوانده می‌شود، صورت می‌گیرد، اما این جریان به طور مستقیم موجب صدمه دیدن نهاد خانواده می‌شود.

کتاب

کوچک‌ترین مدافع حرم

نسیم به سوی من وزید منتشر شد

کتاب «نسیم به سوی من وزید» در انتشارات سوره مهر منتشر شد. این کتاب زندگی‌نامه داستانی شهید مدافع حرم «سیدسجاد خلیلی» جوان دهه هفتادی و کوچک‌ترین شهید مدافع حرم استان مازندران است. به گفته «زهره اسدی» نویسنده این اثر، چون شهید خلیلی قصد داشته خودش

زندگی‌نامه‌اش را بنویسد، بنابراین تمام اتفاقات کتاب از زبان خود شهید نقل شده است و چون لازم بوده زبان و نگاه بیش از هفتاد نفر را به یک زبان و نگاه متمرکز کند، باید احتیاط زیادی در واقعی بودن و صحت متن روایت‌ها می‌کرده است.

فیلم

ششمین جشنواره

رقابت هنرمندان بسیجی

ششمین جشنواره فیلم بسیج، در بخش‌های فیلم داستانی کوتاه، فیلم مستند کوتاه، انیمیشن، فیلمنامه‌نویسی کوتاه، نمایش و بخش ویژه «طرح نو» که در آن، ایده و فرم خلاقانه و بدیع آثار هر یک از بخش‌های پنج‌گانه مورد توجه خواهد بود، برگزار می‌شود. در این فراخوان آمده است: «جشنواره محدودیت موضوعی ندارد و تمامی

آثاری که دارای رویکرد همسو با ارزش‌های دینی، بومی و انقلاب اسلامی باشند و همچنین به مسائل روز و مورد نیاز جامعه بپردازند، می‌توانند در بخش رقابتی شرکت کنند، همچنین تلاش برای نیل به فرم متناسب با سبب‌های انقلاب اسلامی مورد توجه و تقدیر خواهد بود.»

موج

رادیو مقاومت

روایت ایستادگی به زبان عربی

«رضا کوچک‌زاده تهمتن» با اشاره به اینکه «بخش عربی» رادیو مقاومت با هدف تبیین مکتب مقاومت راه‌اندازی شده است، گفت: «اسمال با رویکردی بدیع، برای شنوندگان خارج از مرزها با همکاری همکاران برون‌مرزی سازمان راه‌اندازی «بخش عربی» در برنامه‌های رادیو مقاومت را هم داشتیم که با استفاده از برنامه کاربردی ایران

صدا می‌توانند شنونده این بخش‌ها باشند. مدیر رادیو مقاومت در این زمینه افزود: «ارتباطات منظم با مخاطبان منطقه‌ای در کشورهای حوزه مقاومت، میزگردهای صریح داخلی و بین‌المللی، مطرح کردن مباحث جدی عرصه میدانی نبرد و... از فعالیت‌های رادیو مقاومت است.»

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: عبدالله جوانی

سرمدیر: علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

سایمک باقری، سعدالله زارعی، عز یز غضنفری، فرهاد مهلوی، مهلی سعیدی، فتح الله پیرشان، علی قاسمی، حسین عبداللهی فر مدیر تحریریه: سیدفخرالدین موسوی مدیر فنی: محمد صالح نادری نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی آقایی صفحه‌آرا: علی اکبر هدایتی عکاس: حامد گودرزی ناظر چاپ: سعید قاسمی

چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۰۲۱)۳۸۵۲۲۴۴۶

تلفن: ۰۲۱) ۷۷۴۶۰۱۰۰ و ۷۷۴۶۰۱۱۰

basirat.ir

@ssweekly

نمبر: ۷۷۴۸۸۴۴۶

سامانه پیامک: ۳۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۱۷۳ | دوشنبه ۲۴ دی ۱۴۰۳

کشکیات

طرح سبک سازی زمین

سوده پاکاری

طنز نویس

به گزارش «صلح نیوز» ایالات متحده آمریکا در راستای استمرار صلح در خاورمیانه با فروش تسلیحاتی به ارزش ۸ میلیارد دلار به اسرائیل موافقت کرد.

وزارت خارجه آمریکا با صدور بیانیهای اعلام کرده است، به منظور رعایت عدالت در به کارگیری سلاح، گلوله‌های توپخانه‌ای با کالیبر ۱۵۵ برای ورزشکاران بازی‌های توپی، بمب‌های کالیبرهای کوچک برای خریداران و کلاهک‌های ۵۰۰ پوندی برای افرادی که به کلاه‌علاقه دارند، استفاده می‌شود.

یک مقام در وزارت خارجه ایالات متحده گفته است: «وزارت خارجه پوشش‌کننده را از طرح یکسان‌سازی همه سطوح غزه مطلع کرده است تا نگرانی‌های کنگره از پستی و بلندی‌های غزه کاهش یابد.»

این مقام تصریح کرده است: «ما در رابطه ساختمان‌های مسکونی، بیمارستان‌ها، مدارس و هر آنچه سطح زمین را مرتفع کند، نگرانیم و برای تسطیح غزه حاضریم ۸ میلیارد دلار دیگر نیز هزینه کنیم.»

ایالات متحده معتقد است: «این اقدام در پی طرح تشویق اسرائیل جهت اجرای شعار «آدم کمتر، دنیای بهتر» اجرا می‌شود. اسرائیل از زمان ظهورش به این شعار پایبند بوده و در جای جای دنیا، زمین را از حضور آدم‌ها کم می‌کند تا زمین سبک‌تر شده، سریع‌تر بچرخد و به این ترتیب روز موعود زودتر فرا برسد.» در همین راستا سازمان ملل متحد اعلام کرده است: «زین پس به جای واژه نامانوس بمباران هوایی از تسطیح، به جای واژه کشتار از کاهش جمعیت و به جایی واژه جنگ از سبک‌سازی زمین استفاده شود تا طرح صلح دچار خدشه نشده و دیرکل نگران نشود.»

شورای امنیت هم به این ابتکار سازمان ملل احسنت گفته و تأکید کرده است: «ما به دنبال ساخت جهانی عاری از واژه‌های نازیبا هستیم.»

به گزارش صلح نیوز، اتحادیه اروپا و سران کشورهای عربی نیز در پیام‌های جداگانه‌ای از این ابلاغ سازمان ملل حمایت کردند.

یادآوری روزانه

خورشید با طلوعش در هر صبح یادآور این نکته است که می‌شود از اعماق تاریکی دوباره طلوع کرد. جوشیدن چشمه از دل سنگ، می‌گوید که از دل سختی‌ها می‌شود به حرکت درآمد و جریان یافت. تنها شرط عبور از مشکلات و سختی‌ها داشتن امید و توکل است. امیدوار باشیم و خود را به قدرت لایزال الهی بسپاریم.

داستان

نوزده خونین

زهر اعبدی نویسنده

شدم، یکی یکی باید همه رو خردار می‌کردیم. فردا قراره همه جا بسته بشه.

دل مونس شدر رخت‌شور خانه. یک قند چپاند داخل دهانش.

– من هم میام، بچه‌ها رو می‌ذاریم خونه ننه آقا. – آخه ننه حال نداره. شما نیاز نیست بیایی با اون وضعیت.

– به خاطر خمینی میام.

با این حرف، گل از گل سیدعلی اکبر شکفت، شد مثل همیشه. صبح زود سیدرفت و مونس هم لباس گرمی تن دوقلوها پوشید. شال بافتنی بلند و پهنی هم دورتادور کمر خودش بست و ژاکت و جوراب پشمی پوشید. دست دوقلوها را گرفت و از خانه بیرون زد. برف باز هم می‌بارید؛ ولی

آقدر کم بود که وقتی روی زمین می‌نشست، آب می‌شد. از کوچه که بیرون آمدند، مونس نگاهی به مغازه‌های اطراف انداخت. همه بسته بودند. در آن سوز سرما و تعطیلی هم تاکسی پیدا نمی‌شد.

دست دوقلوها را محکم گرفت و حرکت کرد تا به خانه ننه آقا که دوتا کوچه پایین‌تر بود، برسند. به خانه که رسیدند، شده بودند مثل لپو. دوقلوها را تحویل ننه آقا داد و خودش به سمت خیابان رفت.

سید به چیزی بگو.

سیدعلی اکبر روزنامه را روی فرش گذاشت. – به سید روح‌الله خمینی تو همین کرده.

مونس دودستی زد توی سرش.

سیدعلی اکبر به صورت مونس نگاه کرد. – باید بریزیم توی خیابون‌ها. امروز هم برای همین دیر اومدم. با چند نفر راهی بازار ...

تلخند

استکیار به دوست خود هم رحم نمی‌کند/ کارتونویست: ساجیت کوهار/ هندوستان

آیا ایران سوریه است؟

رادیو

صدای انقلاب را

بشنوید

رادیو صدای انقلاب با بررسی مسیر سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشور تأکید بر تبیین و روشنگری که همواره مورد توجه رهبر معظم انقلاب بوده است، تولیدات صوتی را به علاقه‌مندان تقدیم می‌کند. این تولیدات شامل موارد ذیل است: میزگرد با کارشناسان با عنوان «کنکاش»، «پنجره»، «تبیین» و ...، برای جلسات پخش زنده و گفت‌وگو با متخصصان حوزه مجازی، اقتصادی و سیاسی، بین‌الملل و ... در این شبکه می‌توانید به برخی از مطالب مهم هفته‌نامه «صبح صادق» که به صورت فایل‌های صوتی تولید شده است، دسترسی داشته باشید. تولیدات این شبکه را با آدرس @sedayeenghelab_ir در کلیه شبکه‌های اجتماعی جست‌وجو کنید. با توجه به فعالیت چند ساله «رادیو صدای انقلاب» در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی، مروری داریم بر تولیدات دو هفته اخیر «رادیو صدای انقلاب»:

در دو هفته گذشته و در راستای تحولات منطقه و همچنین آمریکا و سالگرد شهید اسلام «حاج قاسم سلیمانی»، پادکست‌هایی شنیدنی در عناوین مختلف منتشر شد که به چندی از آنها اشاره خواهیم داشت. پادکست «پنجره» با عنوان «سیاست خارجی ترامپ نسبت به سوریه» و حضور آقای دکتر صارمی، پادکست «تبیین» که به بیانات مهم رهبری درباره مسائل روز اختصاص دارد، «نگرانی‌های کشورهای منطقه در مورد اخوانی‌گری و پان‌ترکی» با حضور کارشناس محترم دکتر هادی محمدی، «بررسی حادثه نهم دی» و «روز بصیرت» از سردار محمد کوثری، «کار بزرگ حاج قاسم» عنوان سرمقاله هفته‌نامه صبح صادق با قلم دکتر یدالله جوانی و صدای احسان گودرزی، گوشه‌ای از صحبت‌های رهبر معظم انقلاب در دیدار با مداحان اهل بیت(ع)، «انتخابات سوریه» در گفت‌وگو با رحمت‌الله ابراهیمی، «آیا ایران سوریه است؟» در یادداشت سیاسی، حجت‌الاسلام رستگار و «بررسی راهبردهای سه‌گانه دشمن»، «از وزیر دفاع تا وزیر بهداشت کابینه ترامپ»، در برنامه پنجره با حضور دکتر ثمانه اکوان، «دهلیز» و بررسی زندگی و رفتارهای رژیم پهلوی، «بررسی سناریوی پیش روی سوریه» در برنامه پنجره، مجتبی یوسفی عضو هیئت رئیسه مجلس و «دلایل محبوبیت حاج قاسم»، بخشی از وصیتنامه سردار دل‌ها، «تجلی چهرانی دیگر» پادکستی در تشابه رفتارهای شهید سلیمانی و شهید چمران، «دروغ پنج ساله» بررسی دشمنی آمریکا با ایران، بزرگداشت شهادت امام هادی(ع)، و ده‌ها پادکست شنیدنی و جذاب که برای استفاده می‌توانید هشگ‌های مختلف را در شبکه جست‌وجو کرده و موارد مورد علاقه‌تان را بشنوید.

همکار گرامی سرهنگ پاسدار احمد قربانی پور

درگذشت پسر گرامی (پدر شهید علی اکبر قربانی پور) را به جناب‌عالی و خانواده محترم تسلیت می‌گوییم؛ برای آن مرحوم رحمت الهی و برای شما و همه بازماندگان صبر و شکیلی از درگاه ایزد منان مسئلت می‌نماییم.

معاونت سیاسی - هفته نامه صبح صادق

صادقانه

اصلاح امور

حضرت علی(ع) فرمودند: «آن که میان خود و خدا را اصلاح کند، خدا میان او و مردم را اصلاح می‌کند و آن که کار آخرت خود را درست کند، خدا کار دنیای او را سامان دهد و آن که او را از خود بر خویشتن واعظی است، خدا را بر او حافظی است.»

(نهج البلاغه، حکمت ۸۹)

غیر رسمی

قدر این سرباز را

بدانید

من سه خاطره قرآنی بارهبر معظم انقلاب دارم؛ مختصر اما شیرین و ماندگار. خاطره اول مربوط به زمانی است که سرباز کمیته انقلاب اسلامی بودم و در مراسمی تلاوت می‌کردم که آقا حضور داشتند. ایشان آن وقت رئیس جمهور بودند. بعدها از دوستان شنیدم که فرموده بودند چه کسی دارد قرآن می‌خواند؟ اطرافیان گفته بودند یکی از سربازهاست. ایشان فرموده بودند: «قدر این سرباز را بدانید که قاری خوبی خواهد شد.»

خاطره دوم مربوط به سال ۷۱ است که بعد از مسابقات عربستان و به اتفاق آقای پرهیزگار خدمت حضرت آقا رسیده بودیم. ایشان برای تشویق به من گفتند: «حالا وقت آن است که کل قرآن را مثل آقای پرهیزگار حفظ کنید؛ چون قاری بین‌المللی هستید.» بعد از مدتی موفق به حفظ کل قرآن شدم و ایشان هم من را تشویق کردند.

خاطره سوم هم همین اخیراً بود که ایشان به بنده فرمودند: «آقای منصورى شما مردمی می‌خوانید؛ استقبال مردم از خواندن شما یک نعمت است. همین طور ادامه دهید و مردم را با خواندن قرآن منقلب کنید.»

کریم منصورى

حسن ختام

مشق انتظار

ای نور پنهان در دل شب‌های تار، همیشه در دل ما حضور داری. هر لحظه در یاد تو گم می‌شویم، در خیالات‌مان از ظهور تو سخن می‌گوییم و دل‌های‌مان در آتش انتظار می‌سوزد.

در دل تاریخ زمان، تنها یسار توست که دل‌مان را روشن می‌کند. جان ما فدای قدم‌های مبارکت. بیا تا برای همیشه از این ظلمت‌رهایی یابیم.

دل‌م برای ورود تو لحظه‌شماری می‌کند و حجره‌ام تسوا فریاد می‌زند، تو که تجلی عشقی. قنوت‌م را طولانی می‌کنم تا تو نیمه‌شبی برای آن دعا کنی، کوچه‌های غریب بی کسی را آب و جارو می‌کنم تا تو صبح زود از آن کوچه عبور کنی. هر روز چراغ دل‌م را با جامعه‌الکبیره روشن می‌کنم و سفره افطارم را با آل یاسین و عهد تزیین می‌کنم و برای ظهور تو هر روز پای درد کمیل می‌نشینم.

نمی‌دانم آخرین ایستگاه تو سل چه هبجانی دارد که مرا با خود تا آن سوی فاصله‌ها می‌برد و صبح آدینه چه صفایی دارد، که صبح آسمانش پر از ندبه است. مولا ییم... بی تو دفتر دل‌مان پر است از مشق‌های انتظار و من با دل‌م می‌خواهم آن روز که می‌آیی زیباترین مدال ایثار را تقدیم نگاه تو کنم.

معاونت سیاسی - هفته نامه صبح صادق